AUG 13 1902

12.095

Tromsø Museums

Aarshefter.

24.

1901.

TROMSØ.
Tromsøpostens Bogtr. — 1902.

Tromsø Museums

Aarshefter.

24.

1901.

TROMSØ.
Tromsøpostens Bogtr, — 1902.

AUG 13 1902

Indhold.

Pag.

1. **O. Rygh:** Faste Fornlevninger i Tromsø Stift 1
2. **O. Nicolaissen:** Undersøgelser i Nordlands amt (med en planche) 205
3. **J. Wiesner:** Beiträge zur Kenntniss des Lichtklimas von Tromsö und des Lichtgenusses der Pflanzen im hocharktischen Gebiete 225
4. **O. Nicolaissen:** Tromsø Museums tilvekst af oldsager i 1901 241

Professor Oluf Rygh.

Ved Professor Ryghs Bortgang har den norske Arkæologi tabt en af sine mest fremragende Videnskabsmænd. Ved sine grundlæggende Arbeider paa Oldforskningens Omraade og sit sikre Kjendskab til oldhistorisk Liv har Professor Rygh paa en værdig Maade bidraget til at gjøre Fædrelandets Forhistorie kjendt og dyrket ogsaa udenfor Fædrelandets Grænser. I de 40 Aar han virkede som Videnskabsmand og som Universitetslærer, har han udført mange grundige Undersøgelser til Berigelse af Kundskaben om den fjerne Oldtid og forøget den arkæologiske Litteratur med mange værdifulde Bidrag. For dem, som har interesseret sig for vort Lands Oldtidsminder, har han været den kyndige Veileder, hvis Forskninger i Videnskabens Tjeneste bæres af en aldrig svigtende Kjærlighed til sit Folks Historie og Liv, og som med en dybtgaaende Indsigt i den forhistoriske Videnskab og en klar Fremstillingsevne har givet os Resultaterne af sin fortjenstfulde Forskning og lagt en sikker Grundvold, paa hvilken der med Held kan bygges videre efter den af den kyndige Mester lagte Plan.

Professor Rygh blev født den 5te September 1833 paa Gaarden Stiklestad i Værdalen, et af de mest navnkundige Steder i vort Lands Historie, og hvortil der knytter sig saa mange af vort Folks historiske Minder og Sagn. Sine Barneaar tilbragte han dels her, dels paa Nabogaarden, den fra Norges ældre Historie kjendte Gaard Haug, og vokste saale-

des op paa klassisk Grund, en Omstændighed, som neppe har været uden Indflydelse paa hans anerkjendelsesværdige Livsvirke.

Hans Forældre var examinatus juris, Lensmand Peder Strand Rygh og Hustru Ingeborg Marie Bentsen. Tiden indtil 13aarsalderen tilbragte han i Hjemmet, hvor han modtog sin første Undervisning. De følgende fire Aar gik han i Trondhjems Latinskole, hvorfra han i 1850 dimitteredes med Udmerkelse. I de følgende Aar opholdt han sig i Kristiania, hvor han studerede Filologi og meddelte privat Undervisning i Artiumsfagene, undtagen i 1852—53, da han i Hjemmet underviste sine Brødre. I 1856 tog han filologisk Examen med Indstilling, en Examenskarakter, som kun yderst sjelden er bleven givet. Naar undtages Aarene 1857—1859, da han dels var Lærer ved Lillehammers lærde Skole, dels ved Nissens Skole i Kristiania, var han senere knyttet til Norges Universitet, først som Docent, senere som Lektor og fra 1866 som Professor i Historie. I dette og følgende Tidsrum holdt han Forelæsninger over Oldtidshistorien, dels over Nordens og Europas Historie samt over Oldnorsk.

Allerede ved Begyndelsen af hans Universitetsvirksomhed havde Fædrelandets Oldtid fængslet ham med dragende Magt. Hans Interesse for Norges Arkæologi fik et omfangsrigt Virkefeldt, da han i 1860 blev Amanuensis ved Universitetets Samling af norske Oldsager og i 1862 Samlingens Bestyrer efter Professor Keysers Død.

Arbeidet ved Oldsamlingen, hans arkæologiske Reiser og litterære Produktion gjorde det til en bydende Nødvendighed, at Bestyrerposten ved Universitetets Oldsagsmuseum blev skilt fra Professoratet i Historie. Efter Forslag fra det akademiske Kollegium oprettedes i 1875 et særskilt Professorat i nordisk Arkæologi, et Embede, hvortil Rygh var

selvskreven, og hvortil han udnævntes $^{19}/_{6}$ 1875, og som han indehavde til sin Død.

Det er selvsagt, at en Mand med Professor Ryghs Begavelse og store Arbeidsevne maatte blive sterkt benyttet i forskjellige Øiemed. Som Medlem af det akademiske Kollegium har han oftere arbeidet med stor Dygtighed i dettes Komiteer. Som Medlem af den kongelige Kommission til Revision af Gaardsnavne i den nye Jordmatrikel har han skrevet „Norske Gaardnavne", hvoraf flere Dele er trykte, og andre er færdige til Udgivelse, et Arbeide der med Rette er bleven kaldt „et litterært Kjæmpeverk". Af „Foreningen til norske Fortidsmindesmerkers Bevaring" var han i lang Tid et virksomt Medlem, ligesaa af Folkeoplysningsselskabet og det norske Oldskriftsselskab.

Professor Ryghs store Fortjenester som Arkæolog fremgaar med overbevisende Klarhed af hans talrige Skrifter om de forskjellige Tidsaldres Oldsager og disses forskjellige Former og Ornamentik for Smykker, Husgeraad og Vaaben. Stor Fortjeneste har han ogsaa indlagt sig ved sin ypperlige Ordning af Kristiania Universitets Oldsamling med den strengt gjennemførte systematiske Orden i Samlingens forskjellige Afdelinger, et Arbeide, som Videnskabsmænd er enige om at yde ubetinget Anerkjendelse og Ros, og som i høi Grad letter Studiet af denne for Kjendskabet til Fædrelandets Oldtid saa vigtige Samling.

Af de talrige Skrifter og Afhandlinger, som er udgivne af Professor Rygh, skal her nævnes endel af hans vigtigste arkæologiske Forfatterskab. Saavel om disse som om hans øvrige Arbeider har Halvorsens Forfatterleksikon nøiagtigere Meddelelser. Blandt Biografier af Professor Rygh skal her nævnes Professor L. Daaes interessante og her delvis benyttede Afhandling i Skilling-Magazinet for 1880, Nr. 11.

Sletnerfundet (Særtryk af Kra. Vid.-Selskabs Forhandlinger for 1864). (Kra. 1865).

Skibsfundet fra Tune. Kra. 1867. (Særtryk af den norske Rigstidende for 1867, Nr. 178). Oversat paa Tysk i Illustrirte Zeitung, Nr. 1280, 1868, samt paa Engelsk. Kra. 1868.

To norske Oldsagsfund. (Særtryk af Kra. Vid.-Selskabs Forhandl. 1872). Kr. 1873.

Om den ældre Jernalder i Norge. (Særtryk af Aarbøger for nord. Oldk. og Hist. 1869) Kbhn. 1869. Ogsaa oversat paa Fransk under Titelen „La première période de l'âge de fer en Norvège. Copenhague 1869.

Norske Broncelegeringer fra Jernalderen. (Særtryk af Kra. Vid.-Selskabs Forhandl. 1873). Kra. 1874.

Om Helleristninger i Norge. (Særtryk af Kra. Vid.-Selskabs Forhandlinger 1873). Kra. 1874.

Om den yngre Jernalder i Norge. (Særtryk af Aarbøger for nord. Oldk. og Hist. 1873). Kbhn. 1877.

Norske Myntfund fra det 9de Aarhundrede. (Særtryk af Kra. Vid.-Selskabs Forhandl. 1876). Kra. 1877.

Bidrag til en Oversigt over den skandinaviske Stenalder i Norge. (Særtryk af Kra. Vid.-Selskabs Forhandl. 1876). Kra. 1877.

En i Norge funden Spænde med Runeindskrift fra Mellemjernalderen. Af O. Rygh og S. Bugge. (Særtryk af Aarbøger for nord. Oldk. og Hist. 1878). Kbhn. 1878.

Om Vikingeskibet fra Sandefjord. (Ny ill. Tid. 1880). Ogsaa oversat paa Engelsk.

Gravundersøgelser paa Spangereid. (Særtryk af Aarsb. fra Foren. til n. Fortidsmindesmerkers Bev. 1879). Kr. 1880.

Norske Oldsager ordnede og forklarede af O. Rygh, tegnede paa Træ af C. Lindberg. Dette store Verk udkom i 3 Hefter med talrige Afbildninger og norsk og fransk Tekst og forelaa fuldt færdigt i 1885.

Om de talrige rosende Anmeldelser, saavel i indenlandske som udenlandske Aviser og Tidsskrifter, af dette for den norske Arkæologi saa vigtige Verk se Halvorsens Forfatterleksikon.

I samtlige Aarsberetninger fra Foreningen til norske Fortidsmindesmerkers Bevaring findes der i det lange Tidsrum 1866—1899 trykte Arbeider af ham. Disse er dels Afhandlinger om enkelte Oldfund, dels nøiagtige Beskrivelser af de forskjellige Oldsager, som aarlig indkom til Universitetets Oldsagsamling. Ogsaa i disse Beskrivelser af Oldfund viser han sig som den kyndige Mester, hvis værdifulde Oplysninger skattes høit af enhver Arkæolog.

Faste Fornlevninger i Tromsø Stift. Forelaa i Manuskript og blev efter Forfatterens Død udgivet af Tromsø Museum. Tromsø 1901. Det i [ ] tilføiede er Suppleringer af Bestyreren af Museets Oldsamling.

O. Nicolaissen.

Tegn og Forkortelser.

Aarstal efter Forfatternavn angiver Aarstallet for den Aarsberetning fra „Foreningen til norske Fortidsmindesmerkers Bevaring", hvorfra Oplysningen er hentet. Det følgende Tal henviser til Aarsberetningens Sider. Lossius (1882, 1884) henviser til K. Lossius' Indberetninger om de af ham i 1882 og 1884 foretagne arkæologiske Undersøgelsesreiser i Helgeland, trykte i det kongelige norske Videnskabers Selskabs Skrifter for 1883 og 1884.

Aarsb. ɔ: nysnævnte Forenings Aarsberetning.
B. M. ɔ: Bergens Museum.
besk. ɔ: beskadiget.
f. ɔ: fundet.
Gd. ɔ: Gaarden.
Gno. ɔ: Gaardsnummer.
Mja. ɔ: Mellemjernalderen.
N. F. ɔ: Norske Fornlevninger af N. Nicolaysen.
Omkr. ɔ: Omkreds.
Pl. ɔ: Husmandsplads.
Skr. ɔ: Skridt.
Tr. ɔ: Tromsø Museum.
Yj. ɔ: Yngre Jernalder.
Æj. ɔ: Ældre Jernalder.

Bindalens Prestegjeld.

Haalop (Gno. 3).

Ved Pl. *Bjørnskjæret* rund Haug nær Søen. Lossius 1882 p. 56.

Paa *Haalopneset* en Langhaug. Lossius 1882 p. 56.

I en Haug ved Gaardens (ɔ: vel Haalopnesets) Nøst fordum f. en Broncering. Lossius 1882 p. 56.

Horsfjord (Gno. 5. 6).

Paa Nord-Horsfjord (Lille-H.) ved Pl. *Moen* Ø. f. Gaarden 2 runde Røser. Lossius 1882 p. 56.

Ved Nøstene paa Pl. *Nygaard* 1 Langrøs. Lossius 1882 p. 56.

Opdal (Gno. 7).

Ved Husene 2 Hauger, hvoraf den ene ombygget til Kjelder. Lossius 1882 p. 56.

I et Skar paa Veien til Brudeneset NØ. for Gaarden en rund Haug. Lossius 1882 p. 56.

Paa Pladsen *Gjelsand* har staaet en Bautasten, nu nedfalden. Lossius 1882 p. 56.

Lysfjord (Gno. 11).

Paa et Nes Ø. f. Gaarden 2 Hauger. Lossius 1882 p. 56.

Paa *Gorsæte* en Haug, udgravet til Kjelder. Lossius 1882 p. 57.

Heil (Gno. 12. 13).

Paa *Store Heil* N. f. Husene en Langhang; længere oppe 3 svære runde Hauger og en meget stor og bred Langhaug. Et Par Hauger skal findes søndenfor Gaarden paa en flad Sandmo op for et Sagbrug. Lossius 1882 p. 57.

Holm (Gno. 14).

Paa *Langmarken.* En rund Haug NV. for Gaarden. Lossius 1882 p. 57.

I *Holmsviken* S. for Gaarden 2 runde Hauger, og i den ene af dem f. ubrændte Ben og Klinknagler. Lossius 1882 p. 57.

I *Fantviken* S. for Gaarden 2 Langhauger og 1 rund. Lossius 1882 p. 57.

I SV. paa en Høide en Rundhaug; paa Sletten strax i NØ. 4 Hauger, hvoraf den ene nærmest at kalde en Langhaug. Længere NØ., paa en flad Lyngmark i Udmarken, et Par 100 m. fra Søen 8 runde og 5 lange Hauger (Røser), hvoraf flere og især en af de lange af betydelig Størrelse. Lossius 1882 p. 57.

Solstad (Gno. 15).

1—200 m. SV. for Gd. og c. 300 m. lige op fra Søen og Kirken 5 runde og 5 lange Sandhauger; flere udjevnede og Jernsager fundne. Lossius 1882 p. 57.

Hall (Gno. 16).

Ved en Pl. S. f. Gd. nogle Hauger udjevnede; Jernsager f.; et Par Hauger endnu igjen. Lossius 1882 p. 57.

NV. f. Gd. ved Nøstene 2 runde Røser og 1 lang. Lossius 1882 p. 57.

Paa *Hareodden* 1 stor Røs. Lossius 1882 p. 57.

Skauvik (Gno. 17).

Ved Pl. *Skauvikstranden* 2 runde Hauger med Grøft om. Lossius 1882 p. 58.

Kalvik (Gno. 24).

Liden Røs ved Gjærdet V. f. Husene. Lossius 1882 p. 58.

Vikestad (Gno. 34).

Paa Høiden af Eidet, hvor man ser ned til Vikestad, en opreist Sten, c. 5′ høi, 2′ bredest, smalere oventil, 4—5″ tyk, hvorpaa syntes at være Spor af Runer. K. Rygh. Aarsb. 1868 p. 182. Stenen var forsvunden i 1882. Lossius 1882. p. 58.

Nedenfor den østligste af Gaardene, c. 50 m. ovenfor Veien en temm. udgravet rund Røs tæt ved en aflang Do. Vestover mod Sommerfjøsene i Smaaskogen 4—5 runde Hauger. Ved Pladsen strax vestenfor udkastet en Haug med en Grøft om, i hvis Bund skal have ligget en stor flad Helle. Ved Pladsens Fjøs en temm. stor Røs. Paa Høiden af Stigningen op til Eidet en Rundhaug paa Sydsiden af Veien. Lossius 1882 p. 58.

Hildringen (Gno. 35).

Paa *Grønholmneset* 2 overgroede Røser. Lossius 1882 p. 58.

Terraak (Gno. 44).

Paa *Hjartøen* skal være en Rø s, dog mulig en Rydningsrøs. L o s s i u s 1882 p. 59.

Ved at udkaste en H a u g nedenf. Husene f. et Sværd, ikke bevaret. Ø. f. Gd. paa en fremspringende Høide ved Elven en til Veifyld halvt borttaget H a u g, hvori skal være f. Jernsager. L o s s i u s 1882 p. 59.

Sylten (Gno. 47).

C. 400 m. S. f. Husene udkastet S t e n r ø s med Spor af Kammer. L o s s i u s 1882 p. 60.

Horstad (Gno. 48).

Paa Høiden mod Skarstad 3—4 r u n d e H a u g e r, t. høire for Veien, 1 af dem halvt udkjørt til Veifyld med Spor af Kul. L o s s i u s 1882 p. 60.

Aunet (Gno. 49).

Ø. f. Gd. i Udkanten af Indmarken 3 r u n d e H a u g e r og 1 l a n g. En 4 d e r u n d længere N. udkastet. 2 r u n d e lidt længere Ø. i Skoven (de 4 første vare bestemte til at udkastes). L o s s i u s 1882 p. 61.

Skarstad (Gno. 50).

Nedenf. Gd. paa Engstykket til venstre for Veien en H a u g, der snarest er en gammel Kulmile eller lign., ?længere borte f l e r e s m a a H a u g e r, oftest firkantede, vist ikke Gravhauger. Nogle 100 m. SØ. f. Gd. en r u n d G r a v h a u g. L o s s i u s 1882 p. 61.

Gautmoen (Gno. 51).

R u n d H a u g V. f. Gd. i Lien ovfr. Færgestedet til

Herstadpladsen; en anden skulde findes længere borte i Moen. Lossius 1882 p. 61.

Fuglstad (Gno. 52).

V. f. Gd. paa begge Sider af Veien til Gautmoen paa en Granmo 18 runde og 5 lange Hauger, de første tildels store, samtlige noget udgravne; f. Jernsager. Ved Gjerdet nær Sommerfjøset en 2 m. høi Bautasten; en anden skal ligge omfalden længere nede i Moen. Lossius 1882 p. 61.

Aabjøra (Gno. 54).

Her skal findes 3 Hauger. Lossius 1882 p. 61.

Øksningen (Gno. 57).

Paa Skraaningen ned mod Søen, c. 70 m. fra denne, efterh. udkastet c. 8 overgroede Røser, runde og lange, hvorved f. bl. a. en Nøglehank, et Sværd og en oval Spænde• 1 Røs igjen, adskillig udkastet i Midten, hvorved f. en Bule i et Kammer af runde Stene m. fl. Overliggere, hvoraf stod igjen en Del, af Maal 1 × 0.6 × 0.5 m. Lossius 1882 p. 58.

Paa *Jøsheia* NV. f. Gd. skal være en stor Røs. Lossius 1882 p. 59. Er en Stenring af 2 Al. Bredde, 6 Al. indre Tvermaal. Ltn. Dahls Indberetn. til Opmaalingen 1884.

Opfor *Staurneset* Ø f. Gaarden skal være en Røs. Lossius 1882 p. 59.

I „*Aasmarken*“ Ø. f. Gaarden skal være 3—4 Røser. Lossius 1882 p. 59.

Ved *Liholmen* paa Øksningen er en Langhaug m. spidse Ender, 28 × 6 Al., c. 1.5 m. h., tydelige Spor af Grøft, lidt gravet i Midten for længe siden. Ltn. Dahls Indberetn. til Opmaalingen 1884.

Vassaas (Gno. 59).

Nedenfor Pl. *Gangstøen*, c. 50 m. fra Søen, en rund Haug, 75 Skridt i Omkreds og c. 3 m. h. Lossius 1882 p. 59.

Paa St. Hanshaugen ovenfor og Ø. f. Kirkesangerens Huse rund Haug m. Grøft, 70 Skr. Omkr. c. 5 m. h., noget udgravet i den ene Kant. Lossius 1882 p. 59.

V. f. Kirken oppe paa Høideryggen 3 Langhauger, 35, 50, 18 Skr. l., temm. høie; en af dem dem delvis udkjørt til Veifyld, i den Kullag. Lossius 1882 p. 59.

Paa Skraaningen mod Søen N. f. Kirken, c. 100 m. fra Søen, 3 lange og 2 runde Hauger til Høire for Veien og 1 liden rund til Venstre. En mindre Bautasten skal have staaet nær Haugerne og en større længere nede ved Søen; den sidste nu Trin foran Kirkedøren. Oppe i samme Skraaning nærmere Kirken en rund Haug i Ø. ved Gjerdet; mulig opr. flere i dette nu dyrkede Strøg. Lossius 1882 p. 59.

Paa Spidsen af *Grøtneset* ligger et 2.2 m. l. Stykke af en tresidet Bautasten; skal opr. have staaet i *Baulien* S. f. Gaarden, hvor Resten af den paavistes. Paa samme Odde *Grøtneset* 2 udkastede Røser. Lossius 1882 p. 59 f.

Helstad (Gno. 60).

Paa det øverste af Eidet ud mod Vassaas 1 rund Haug og 1 storstenet Røs. Lossius 1882 p. 60.

Ved den nordligste af Gaardene 4 runde Hauger, hvoraf 1 udgravet; skal have indeholdt Jernsager. Lossius 1882 p. 60.

Paa Skraaningen nordover V. f. Landhandler Dahls Huse og ovenfor Nøstet 2 runde Hauger; ved den nedre ligger en omfalden 3 m. lang Bautasten. Lossius 1882 p. 60.

Bangstad (Gno. 61).

Her skal være 2 Hauger. Lossius 1882 p. 60.

Kolsvik (Gno. 66).

Her skal være 1 Haug. Lossius 1882 p. 60.

Sætran (Gno. 92).

Her skal findes Røser. Lossius 1882 p. 62.

Skotnes (Gno. 94).

3 Røser V. f. Gd. Lossius 1882 p. 62.

Stavøen (Gno. 95).

Paa „Skaret" paa Øens Ryg en rund Røs. S. f. denne en rund og en lang Røs. 2 udkastede runde Røser paa Udsiden af Øen op under Berget. SV. f. Gd. i Myren paa Veien til „Odden" staar en trekantet Bautasten, 1 m. høi. Lossius 1882 p. 62.

Gaupen (Gno. 96).

Paa Risøen ved *„Dallagerviken"* 1, mulig 2 Hauger. Lossius 1882 p. 62.

Ved *Storviken* SV. f. Gd. en Røs med Kammer sat af store Brudstene, 2.3 m l., 0.72 m. bredt ved den ene Ende og 0.56 m. langt ved den anden. Paa Nordsiden af Halvden ved Pl. *Forneset* et Røser og 2 andre udkastede. Lossius 1882 p. 62.

Brønnø Prestegjeld.

Frilstad (Gno. 26).

SØ. f. Husene ved Udmarkens Begyndelse en udkastet Langhaug. V. f. Gd. i Lien ovenfor Elven en rund Haug. Lossius 1882 p. 62.

Skaaren (Gno. 30).

I en lavtliggende enerbevokset Sandmo nær Søen Ø. f. Husene en rund Haug ml. 2 Bergrabber. Paa den sydlige af disse Rabber en ualm. stor Rø s „Juthaugen", sammenkastet paa Toppen. Paa en lignende Knaus strax ovfr. en mindre Rø s. Længere S. langs *Vennesund* 3 mindre Røser. Lossius 1882 p. 63.

Kvaløen (Gno. 31. 32)

Der skal findes flere Hauger baade paa den indre og den ydre Side af Øen. Lossius 1882 p. 63.

Sund (Gno. 35).

I Skaret SV. f. Gaarden ved Veien til Søen V. f. denne et Par Hauger (i den ene f. Klinknagler). Strax vestenf. ved en Plads en stor høi Haug med en Grøft om.

N. f. Gd. i *Hestaasene* en 2.15 m. l. Bautasten, ved SV. Enden af en meget stor Langhaug, hvori sagdes f. et sammenbøiet Skelet, Klinksøm og en Ringnaal af Br.

S. f. Gd. ved en Elv en rund Haug.

I *Staviken* V. f. Gd. en rund Rø s c. 100 m. fra Søen. Lossius 1882 p. 63.

Vaag (Gno. 36).

Paa Pl. *Strømmen,* nær Mundingen af den fra Hopen

kommende Elv, c. 120 m. fra Elven, opreist Sten 1 m. h., nær 2 runde Hauger.

I *Ledingsviken* NV. derfor ligger en 2.45 m. lang sten — tvivlsomt om opr. Bautasten.

I Skaret mellem Pl. *Einskaret* og *Buviken* ligger en stor rund Røs.

I en Li paa den anden Side ned mod Hopen en Haug.

S. f. Husene paa Hovedgaarden ved Kjeldergravning i en Haug f. Ben.

I NV. f. Gd. ved en Plads en rund Haug.

Lossius 1882 p. 63 f.

Hussande (Gno. 38).

2 Røser i *Søviken*. Lossius 1882 p. 64.

Sande (Gno. 39).

N. f. Gd. i Udmarken en rund Haug.

V. f. Gd. paa den anden Side af en liden Bæk har staaet en c. 1 m. høi Sten, nu borttaget.

Lossius 1882 p. 64.

Steine (Gno. 40).

Paa *Steinsjøen* 3 runde Hauger paa *Mortenvollan*. Lossius 1882 p. 64.

Amundsgjerdet (Gno. 43).

Her paa en Odde en Røs. Lossius 1882 p. 64.

Vik (Gno. 46).

Paa Pl. *Halvvegan* en Haug.

Paa den nordligste Gd. en Do.

Paa Gden. NV. for Kirken 2 Hauger ved Søen.

Paa 2 Høider S. f. Gd. 2 Røser, og paa Høiden østenf. p. d. anden Side af Kirken 1 Do.

Paa *Grøttemshaugen* N. f. Gd. 1 Røs.

Lossius 1882 p. 64.

Sømhau (Gno. 47).

Ret S. f. Husene ved Kjeldergravning i en Haug af 8—9 Al. Tverm. gjort Æj. Fund c. 3889—91,[1]) i et Kammer efter Udseende 3 Al. l. og 2 Al. br., med Sider af runde Stene og dækket med lange, ikke ganske flade Stene. K. Rygh Aarsb. 1868 p. 182.

Lidt længere S. utydelige Omrids af en Langhaug.

I det trangeste af Skaret, hvor Veien gaar til Søen fra Gd. mod SV., en rund Røs et Par 100 m. SV. f. Gd.

Længere nede paa en flad udyrket Mark stort Gravfelt, begrændset paa begge Sider nedover mod Søen af mindre Høidedrag. Under det nordre af disse nærmest Gd. en stor Haug, i Udkant f. Mennesketænder, opkastet i Midten, hvor der skal have været en „Stenmuring".

Mellem denne Haug og den i Skaret skal der have været en Haug, hvori f. Baadsøm.

C. 100 m. nedenfor den forrige Haug 2 store runde Do. ved Siden af hinanden, den ene vistnok 5 m. h. — Atter 100 m. længere nedover 5 runde og 1 lang Haug tæt sammen, den sidste SV.—NØ., 40 Skridt l. (300 m. fra Søen). Samtlige Hauger med Grøft. Lossius 1882 p. 65.

Mardal (Gno. 49).

S. f. Husene paa en Plads ved et Hjørne af Viken en Gravhaug.

---

[1]) Maa være Feil; Fundet er efter Samlingens Katalog gjort paa *Sømnes*.

Et Par 100 Skridt N. f. Husene og ligesaa langt fra Stranden midt for Aabningen af Viken 3 store Rundhauger i en Række S.—N., omtr. 100 Skridt fra hinanden, alle mere eller mindre udgravne, de to sydligste med Grøft[1]). Ved Østsiden af den nordligste 2 smaa Rundhauger, forbundne med den store ved lave Rygninger, c. $1^1/_2$ Al. høie og 4—5 Al. Tvermaal.

Omtr. 30 Skr. vestenfor den nordligste af de 3 omtalte Hauger i Linie Ø.—V. 2 mindre Rundhauger med Grøft og mellem dem som det synes en Langhaug S.—N.

Tæt nordenfor den østligste af disse to Rundhauger en Langhaug Ø.—V., 30 Skr. l. og c. 3 Al. h.[2]).

K. Rygh 1868 p. 182 f.

Sømnes (Gno. 50).

V. f. Gd. flere Hauger udjevnede ved Dyrkning; i en af disse Æj. Fund C 3879—81 gjort. Haugerne laa c. 200 m. fra Søen.

Ret nedenfor nærmere Søen en Rundhaug og længere i NV. paa en liden lav Odde 2 Langhauger N.—S. og 3 Rundrøser.

Henimod 100 m. N. f. disse en rund Røs, hvorpaa

---

[1]) Den midterste var yderligere gravet 1882, hvorved f. enkelte Ben og en Spydspids af Jern. Den nordligste tildels bortkjørt og de 2 smaa Hauger ved Siden af den forsvundne. Lige ved den sydligste Haug som det syntes Spor af en Rundhaug og en Langhaug („Langkjempa"). Fra den sydlige Haugs Grøft en med rund Sten lagt Hulveit nedover Gjerdet, som antoges gammel.

[2]) Parallel med denne en anden Langhaug.

I en kjedelformet Fordybning *„Nonsgrava"* paa den nedre Side af Veien til Sømhau, strax S. f. Mardal, i den søndre Ende en Rundhaug, hvori Sølvringe f. 3 Mandsaldre siden.

Paa Fjeldknatten *Buhaugen* skal der være en Rundrøs.

Lossius 1882 p. 65 f.

en Bygning; nedenfor ved Søen og parallelt med Stranden en Langhaug, hvori gravet noget, f. et Kranium og en hel Del Baadsøm.

Paa *Sømnesøen* mindst 1 Haug.

Lossius 1882 p. 66 f.

Baustad (Gno. 51. 52).

N. f. Husene nær Søen 2 Hauger.

Lossius 1882 p. 64.

Brek (Gno. 55).

Paa *Saltnesodden* Røs, hvori f. en Kjedel og en Glasperle. Lossius 1882 p. 64.

Grøttem (Gno. 58).

C. 700 m. V. f. Gd. udkastet en Røs, hvori har været Kammer, bygget af 4 Stene med Overligger, 0.5 m. i □.

Paa en Plads nær Søen skal findes et Par Hauger.

Lossius 1882 p. 64.

Reirmarken (Gno. 63).

Her skal være en Haug. Lossius 1882 p. 67.

Dyngeset (Gno. 68).

Ved en Plads paa Sydsiden af den fra Øivandet kommende Elv et Par Sandhauger. Lossius 1882 p. 67.

Reinfjord lille (Gno. 74).

I Udmarken ovenfor Gd. skal der findes 3 Hauger.

Lossius 1882 p. 67.

Trælnes (Gno. 75).

I SØ. i Udmarken ved en Tørvskjaa en Rø s, i hvis Midte en mandshøi B a u t a s t e n skal have staaet. Paa Sydsiden 2 R ø s e r paa Bergkoller; i den vestligste f. en oval Spænde.

Ved en Plads mellem Kollerne en rund S a n d h a u g.

Paa *Nonshaugen* lige S. for Husene paa den sydligte Gd. en R ø s og ved Foden af Haugen 2 r u n d e H a u g e r nær Søen i SV.

Paa Nordsiden 2 R u n d h a u g e r ved Husene paa en nylig udflyttet Gd. paa Sletten.

Længere N. i Udmarken 1 r u n d o g 1 l a n g H a u g.

I V. paa *Nøstodden* 1 r u n d S a n d h a u g lige ved en Plads, udgravet til Kjelder; længere oppe paa Odden en R ø s.

R ø s e r paa *Kjerringberghaugen* og *Langhaugen* i N.

L o s s i u s 1882 p. 67 f.

Rodal (Gno. 76).

N. f. Gd. lige ved Sommerfjøset i Kanten af Udmarken 1 r u n d o g 1 l a n g H a u g.

Op for Gd. ved „Overpladsen“ 1 R u n d h a u g.

L o s s i u s 1882 p. 68.

Kraaknes (Gno. 77).

Ved den sydligste Gd. mellem Husene og Søen 1 L a n g h a u g parallel med Stranden, med Grøft.

Paa en Høide Ø. for Gd. en R ø s.

L o s s i u s 1882 p. 68.

Efter Nordhuus var der 4 H a u g e r i Udmarken, den ene meget stor. A a r s b. 1875 p. 244.

Vedal (Gno. 78).

Paa Sletten lige under Berget, V. f. Husene paa *Vedalsmoen,* ret op for *Krokaaen,* en Haug, hvori synes at have været et langt og smalt muret Kammer.

I en Skogmo østenfor skal findes flere Hauger; deraf bemærket 1 ret ned for et Par Tørvskjaaer lige ved Veiens nedre Kant, rund med Kammer, noget gravet i Midten, og 1 200 m. længere Ø., ligeledes ved Veiens nedre Kant, ogsaa rund. I disse Hauger f. Ben, Sværd, Øks og Bule.

S. f. Husene paa den vestligste Gd. en rund Haug i flere 100 m.'s Afstand op under Berget.

Nedenfor Gd. paa en flad Mo, i adskillig Afstand fra Søen, tæt under Berget 1 rund Sandhaug ovenfor og 1 nedenfor Søveien, et kort Stykke fra dennes Bøining mod N. I den sidste Haug saaes Kul og er f. Glasperler.

Lossius 1882 p. 68.

Skomo indre og ytre (Gno. 79. 80).

Paa Indre Skomo flere smaa Hauger.

Paa Ytre Skomo mange Hauger, hvoraf 1 af betydelig Størrelse. Lossius 1882 p. 68 f. (efter Nordhuus).

Syltren (Gno. 84).

Paa Pl. *Mølleviken* efter Nordhuus en ualmindelig stor Haug Aarsb. 1875 p. 244.

Aunet (Gno. 85).

2 store Hauger i Udmarken. Aarsb. 1875 p. 244.

Indre Torget (Gno. 90).

I et lidet Skar strax ved en stor Myr 4 Rundhauger med Grøft.

Længere N. i Udmarken ved Skillet mod Nordhus skal der være 2 store Røser.

(Nedenfor Husene paa Indre Torget paa Heldingen mod Søen f. en liden emaljeret Guldring).

Lossius 1882 p. 71. Jfr. Aarsb. 1875 p. 246, hvorefter der synes at have været flere Hauger tidligere.

Ytre Torget (Gno. 91).

Paa *Skollberget* NØ. f. Gd. en Røs; nedenunder en lignende og mulig 2 Langhauger.

Paa Høiden ovenfor *Skutstøen* 2 runde Røser, i den ene af dem Kjelder; 2 andre udjevnede.

SV. for Skutstøen paa den anden Side af *Vestvaagen* en rund Haug.

S. f. Gd. under Berget skal der være en Langhaug.

Paa *Nylendet* en noget udgr. Langhaug; f. Jernsager. Lossius 1882 p. 72.

Tofte (Gno. 93).

Paa *Toftøen* gravet i et Par Røser, der havde været noget nedfaldne i Midten. Lossius 1882 p. 72.

Nordhus (Gno. 94).

Mange større og mindre Røser i Udmarken.

Nordhuus's Beskr. se Lossius 1882 p. 72.

Brønnø (Gno. 104).

Paa *Hauøen* N. f. Husene paa den sydligste Plads 2 Hauger, hvori ved Kjeldergravning f. ubrændt Lig, Sværd og Spyd. Lossius 1882 p. 69.

Salhus (Gno. 105).

I Udmarken N. f. Gd. nogle Røser.
Lossius 1882 p. 69, jfr. Aarsb. 1875 p. 245.

Mossem (Gno. 106).

I *Skavdalen* Ø. f. Gd. ved Mærket mod Tilrem 2 Røser i Bunden af Dalen.
I „*Viken*" Ø. f. Gd. 2 Do.
Paa *Oshaugen* V. f. Gd. 2 Do.
Ved *Kjelderbakken* i S. f. Gd. 1 Haug.
Paa *Svalhausan* i V. f. Gd. en stor Røs.
Raa *Melkesletten* S. f. Skavdalen 1 Røs.
Lossius 1882 p. 69.

Skarsaas (Gno. 107).

I Udmarken flere Gravhauger og Røser.
Aarsb. 1875 p. 245.

Tilrem (Gno. 108).

I Udkanten af Udmarken N. f. Gd. ved en fremspringende Fjeldpynt 5 runde Sandhauger og 2 mindre aflange, alle med Grøft.

Videre nordover paa Veien til Mo paa en med Birkekrat bevoxet Slette taltes 24 Hauger; der skal være adskillig flere, især nedover fra Veien. Der skal ogsaa her findes 2 firkantede brolagte Pladse, c. 10 m.²

Paa den ydre Side af den Tunge, der skyder sig ud for Vaagen ved Markedspladsen, skal være Røser.

Lossius 1882 p. 70.

Her omtr. 1000 Skr. fra Markedspladsen en Haug, der synes at være Gravhaug. K. Rygh. Aarsb. 1868 p. 182.

NF. 676 tales om en Haug her, kaldet *Lunderhaugen.* Den er Naturdannelse, se Lossius 1882 p. 69.

Mo (Gno. 109).

Ved Pl. *Motuen* SV. f. Gd. 2 store runde Hauger af Sand.

C. 100 m. V. f. disse en 50 Skr. lang og 30 Skr. bred Haug, mulig Langhaug S.—N., dyb Grøft paa øvre Side, af Skjelsand.

30 Skr. S. f. denne en Rundrøs.

Et Par 100 m. længere S. en Do.

Paa *Strømøen* ved Pl. *Einvolden* 3 Hauger udgravede (deraf mulig 1 aflang); f. Bryne, Sværd, Øks og Baadsøm i flere Rader som efter en Baad, tildels med Levninger af Tøi, i den aflange Haug et Skelet i siddende Stilling, samt en Sølvmynt.

Paa Høiden i S. et Par Røser.

Paa *Ytre Strømøen* yderst paa Spidsen i S. en Røs, hvori f. en Benrad.

Nordover langs Sundet ligeoverfor *Indre Strømøen* flere Hauger i tæt Kratskov. Paa Knauser oppe paa Høiden 2—3 smaa Røser.

Ø. f. Husene paa selve Gaarden (ved *Mo*) oppe under Fjeldet ved Sommerfjøset 2 Firkanter af c. 1 m. høie Volde, antoges for gamle Grave.

Paa *Aunlandet* NV. f. Gd. skal ligge 4 Røser.

Lossius 1882 p. 70 f.

Noget S. f. Mo ei langt fra Veien 3 Rundhauger, c. 10 Al. Tvermaal og 2—3 Al. h.; mod SV. henimod Søen nogle af samme Slags i Udmarken.

K. Rygh, Aarsb. 1868 p. 182.

Lund (Gno. 110).

Røser skal findes i Udmarken. Lossius 1882 p. 71,

Horn lille og store (Gno. 112. 113).

Paa Lille Horn nær et Kvernhus NV. f. Gd. paa den anden Side af en lille Bæk 2—3 Hauger, noget udgravede, hvori f. ubrændt Lig, Stegepande og Klinksøm, i en Firkant som af en Kiste, Stykker af udskaarne Hvalben m. m.

Lossius 1882 p. 71.

Vega Prestegjeld.

Floa (Gno. 13).

Her en Bautasten efter Kraft. NF. 676.

Kjul (Gno. 14).

Paa *Sørkjul* 1 Rundhaug med Grøft 220 m. fra Gd. og 500 m. fra Søen; urørt, 60 m. Omkr., 4 m. h.

Lossius 1882 p. 73.

Efter Kraft 1 Bautasten her. NF. 676.

Brandsviken (Gno. 26).

1878 udgravet rund Sandhaug med Grøft paa N., V. og S. Side, 250 m. fra Gd. og 300 m. fra Søen; f. en Spydspids C 8885. [Lossius 1882, p. 73].

Præstegaarden (Gno. 38).

Rund Haug med Hul i Toppen 500 m. fra Gd. og 200 m. fra Søen, c. 35 m. Omkr. og 3 m. h.

4 m. NØ. derfra en Langhaug.

I omtrent samme Afstand SV. en mindre Do.

Lossius 1882 p. 73.

NF. 676 omtaler „mange“ Gravhauger her 1863.

Velfjordens Prestegjeld.

Klimpen (Gno. 8).

„I *Klumpa*“ smaa Hauger. Lossius 1882 p. 72 (mon der menes denne Gaard?)

Store Hegge (Gno. 28).

1 Gravhaug her efter Kraft, NF. 676, jfr. Lossius 1882 p. 72.

Hilstad (Gno. 29).

Paa *Præstegaarden* og *Klokkergaarden* skal have været et Par Hauger. Lossius 1882 p. 72.

Nævernes (Gno 56).

Her paa „Storbjørge“ en Haug. Lossius 1882 p. 72 (men der menes Storbørja Gno. 75?)

Vefsen Prestegjeld.

Sørnes (vel langt ude paa Vestsiden af Fjorden).

Paa *Præstneset* V. f. Gd. skal der være nogle Røser. Lossius 1884 p. 31.

Øren (Gno. 4.)

S. f. Gd. ved Sommerfjøset en aflang Forhøining af blot Jord, 13 Skr. l., 1 m. h., — neppe Gravhaug. Lossius 1884 p. 31.

Utnes (Gno. 197).

Paa Neset og vestover langs Stranden mindst 5 Røser. Lossius 1884 p. 31.

Holand (Gno. 198).

Tæt op for Søen ved Nøstet paa *Holandsjøen* 5—6 meget lave, overgroede Røser tvers over en Forsænkning i Linie med Stranden. Lossius 1884 p. 32.

Lindset (Gno. 199).

Lige ned for Husene paa Pl. *Faldet* 2 Røser nær Søen; den ene udgravet til Kjelder. Lossius 1884 p. 32.

Tjøtta Prestegjeld.

Vaag (Gno. 1).

Paa *Vaagsodden* nordligst paa Øen 3 Røser. Lossius 1882 p. 73.

Hestun (Gno. 2)

Ved Pl. *Pundtuven* 3 runde Hauger, c. 40 Skr. i Omkr. og 3 Al. høie, med Grøft; i den midterste ved Kjeldergravning f. et Laarben af et Menneske og et forrustet Øxeblad. I en fjerde nærliggende Haug f. 1 Al. fra Toppen et Skelet og et Øxeblad.

Nær disse Hauger, der ligger i indbyrdes Afstand af c. 20 Skridt, endnu 2 skadede Stenhauger.

Ved *Skjaaviken*, knapt 100 Skr. længere NØ., har der

været 2 Langhauger Ø.—V. tæt ved hinanden, c. 10 Al. l. og $1^1/_2$ Al. høie, begge udjevnede til Ager.

K. Rygh Aarsb. 1868 p. 183.

Ved Husene skal der findes 2 Rundhauger; et Spyd f. ved Kjeldergravning. Lossius 1882 p. 73.

Høiholm (Gno. 8—10).

S. f. Gd. i Udmarken en Rundrøs.

N. f. Gd. paa „Kongenshaugen" mulig 2 runde Røser. Lossius 1882 p. 73.

Brødløs (Gno. 11).

Mellem Høiholm og Brødløs i Udmarken lige ved Stranden endel Hauger, hvoriblandt en temmelig stor, bestaaende blot af store runde Stene.

K. Rygh, Aarsb. 1868 p. 183.

S. f. Gd. mellem 2 Pladser 2 runde Røser.

Ved den nordlige Gd. ved Kjeldergravning gjort Fundet C 5131.

Lige ned for Kaarstuen paa sidste Gd. paa en Berghammer ved Søen en udoverkastet Rø s.

Paa den nordovergaaende Høideryg N. f. Gd. et Par tildels af Vinden skadede Røser.

Lossius 1882 p. 73, jfr. K. Rygh, Aarsb. 1868 p. 72.

En for 30 Aar siden ganske udgravet Rundhaug 15 Skr. Tvermaal, med Spor af Grøft paa den ene Side. Lidt længere N. en 6 Al. Tvm. lav rund Røs, mulig Gravrøs (500 Skridt S. f. de sidst af Lossius omtalte udblæste Hauger). K. Rygh, Aarsb. 1868 p. 183.

Vevelstad (Gno. 12).

Paa *Torvhaugen* ovenfor *Svalviken* S. f. Gd. 2 runde Røser. Lossius 1882 p. 73.

Aursletten (Gno. 28).

Her skal findes Hauger. Lossius 1884 p. 28.

Bønnaaen (Gno. 33).

Her skal findes Hauger. Lossius 1884 p. 28.

Visthus (Gno. 38).

Her skal findes Hauger. Lossius 1884 p. 28.

Visthus (Gno. 38).

Paa „*Steinhaugen*“ ved Søveien skal findes 2 Røser. Lossius 1882 p. 73.

Kvalnes (Gno. 66).

N. f. Gd. i Udmarken ovenfor Sommerfjøset strax N. f. Elven (i Vistvaagen) en nærmest firkantet Forhøining af Sten i den flade Myr, neppe Gravhaug. Lignende Forhøininger paa Jordstykket „Faldet“ V. f. Husene og Elven.

S. f. den næstsydligste Gd. udkastet en stor Røs under et Berg; f. en Øxe.

Yderst paa Neset ser ud til at være en liden Røs.

Paa Østsiden „Grava“, en langagtig Forhøining med Grøft omkring og Forsænkning i Midten (mon Gravhaug?).

Lossius 1884 p. 27 f.

Rødøen (Gno. 70).

N. paa Øen flere Hauger mellem Gd. og *Tangen*.

Lossius 1882 p. 73.

Tro (Gno. 79).

S. f. *Troberget* paa Sydvestspidsen af Øen en Rø s. Lossius 1882 p. 73.

Nordbostad (Gno. 80).

NØ. f. Gd. 2 Rundhauger ovenfor Søveien under en Bergknat, hvorpaa en Rø s. En Do. paa en nærliggende Knat.

Paa Indmarken Ø. f. Gd. i Hauger f. Sværd m. m.

N. f. Pl. *Rota* 2 Røser ved Sommerfjøsene.

I Udmarken SV. f. Gd. i en Forsænkning, *„Røsan“* 2 Røser. Lossius 1882 p. 74.

Myklebostad (Gno. 81).

Ø. f. Pl. *Foten* 3 Sandhauger, alle meget udgravede; i en af dem ved Kjeldergravning f. et Sværd.

Ved Pl. *Einmoen* ved Fjøsets Bygning f. et 3.3 m. l Kammer, 2 Overliggere; f. Skelet og nogle Jernsager.

Ret ned for samme Pl. 3 Røser.

Ved Viken S. f. Gd. 2—3 Langhauger Ø.—V., dels paa Stranden, dels nær denne, samt 6—8 Rundhauger, og 1—2 Firkanter omgivne af Volde, — alt meget udjevnet ved Dyrkning. Lossius 1882 p. 74.

Mindnes (Gno. 82).

Ø. f. Gd. Rø s og S. for Gd. 2 Do. paa Fjeldhauger.

N. f. Husene en Langhaug parallel med Strandlinien (Retn. N.—S.). Strax V. for denne, 100 m. fra Vandet, en Rundhaug og nedover mod Søen mulig flere (utydelige ved Dyrkning). Lossius 1882 p. 74.

Brastad (Gno. 83).

I *Ervikdalen* ved Pl. *Ervik* en Rundhaug paa den ydre Side af Bækken, nær Søen. Lossius 1882 p. 74.

Tjøtta (Gno. 84).

V. f. *Præstegaardens* Huse 2 Sandhauger, lange, Ø.—V, f. en Masse Hesteben (den største 60 Skr lang og 5 m. h.).

20 m. nedenfor Kirkegaarden en lignende Haug. Paa Kirkegaarden skal have været flere Hauger (etsteds f. et af Sten muret Kammer).

I NV. f. Kirken ved Pl. *Svarthaugen* 6 store, runde Hauger med Grøft, i Linie SØ.—NV. (den største 115 Skr. Omkr. og 6 m. høi, „Guldhaugen", gravet paa flere Steder).

Nedenfor mod Søen 2 større og 4—5 mindre Røser.

N. f. *Gjerdevandet* 2—3 Rundhauger.

Ret V. f. Kirken 3 Røser, de 2 c. 20 Skr. fra Søen, den 3die lidt længere oppe.

Paa Sydsiden af *Labergshaugen* V. f. Kirken, skal være nogle Hauger.

Mellem Præstegaarden og Hovedgaarden, c. 120 m. fra denne, 2 Bautastene paa hver sin Side af Veien, (den ene, „Lekamøens Kjevle" 2 × 0.32 × 0.54 m.; den anden, „Ls Bagstehelle", 2.25 × 1.5 × 0.25 m.).

150 Skr. SØ. f. disse Stene paa østre Side af Kirkeveien 3—4 større Forhøininger, mulig ialfald delvis Levninger af Hauger (i den ene Kjelder).

Strax i NØ. herfor under en Aas udjevnet en mindre Haug.

Nedenfor henimod Søen, c. 100 m. derfra, NØ. for Handelsmandens Huse en Bautasten „Lekamøens Emne",

1.4 × 0.45—0.5 m., trekantet. C. 800 Skr. NØ. f. Kirken paa flad Mark under Berget nær et Sommerfjøs en 4de Bautasten, „Lekamøens Spø“ 3 × 0.50—0.55 × 0.25—0.30 m. Omkring mulig Rester af en Gravplads.

Lossius 1882 p. 74 f.

(Offersøen (Gno. 85).

I Udmarken østover mod Hamnes skal findes nogle mindre Hauger.

Paa en Haug strax S. f. Gd. har der været en Røs.

Lossius 1882 p. 75.

Rosøen (Gno. 86).

Her skulde være Hauger i *Storbugtlien* og paa *Tessarhaugen* N. derfor. Lossius 1882 p. 74.

Alstahaug Prestegjeld.

Hamnes (Gno. 1).

Strax Ø. f. Gd. paa en liden Knaus 5 Røser.

Længere N. ude i Marken 3—4 lignende.

I Lien N. f. Gd. under Fjeldet nogle Hauger.

V. f. Husene paa den Plads, der ligger paa Vestsiden af Veien, 2 Røser paa en Bergrab.

Lossius 1882 p. 76.

Skei (Gno. 3).

I SØ. ret ned for den nordre Bugt, der begrændser

„Jamtneset", en liden rund Haug et Par 100 m. fra Søen.

Østenfor ogsaa 2 runde Hauger.

V. f. Gd. i en Birkeskov 6 runde Hauger, mest af Sten, og 1 stor Langhaug.

Strax V. for disse paa en Høide med fri Udsigt en liden Røs. Lossius 1882 p. 76.

Alstahaug (Gno 4).

Ret op for Husene paa Pl. *Klubben* i et Dalføre lige ned for Husene paa Pl. *Einangen* en langagtig Forhøining, mulig naturlig.

C. 1000 m. V. for Klubben paa den skovbevoxede Høide ovenfor Veien 5 Røser paa en Høide.

Lossius 1882 p. 76.

„Kongsgraven" paa „Haugshaugen" SSV. f. Kirken, en svær Langhaug, 28 × 18 Skr. efter NF., nu græsgroet og skovbevoxet, stærkt udgravet, endnu 8 m. høi; Hullet i Toppen c. 90 Skridt i Omkreds.

NF. 678. K. Rygh, Aarsb. 1868 p. 184. Lossius 1882 p. 76.

Paa Høiden lige ved Gd. SØ. for Kirken skal der være en Røs.

Lossius 1882 p. 76.

Belsvaag (Gno. 5).

S. f. Gd. paa *„Lille Guruhaugen"* Fundet Æj. (Mosef.?) T 2845—46.

Paa *„Smihaugen"* skal der være 4—5 smaa Røser, NØ. for Gd. Nogle lignende i Udmarken paa nordre Side af Alstahaugvaagen. Lossius 1882 p. 77.

Hellesvik (Gno. 6).

I Myren N. f. Gd. paa den anden Side af Berget f. 2

Stene med Skrift paa; indmurede paa forskjellige Steder.

Noget S. f. Gd. et Par Røser.

Lossius 1882 p. 77. Jfr. 1884 p. 28, hvorefter der sandsynlig kun fandtes 1 Sten ved Opdyrkning af Myren ovenfor Pladsen *Haugen*.

Skjeggesnes (Gno. 7).

I Udmarken SSV. f. Gd. c. 8 Røser.

Paa *Skjeggehaugen* N. f. Gd. 5 Røser.

Paa Høiden V. f. Gd. ligeledes 3 Røser ved Søen.

I *Frøviken* Ø. f. Gd. 4—5 Hauger udgravne; blot Tomterne igjen. (Fund i den ene). Lossius 1882 p. 77.

Paa *Skatneset* paa Østsiden af Frøviken 2 Røser.

Ibid. 78.

Søvik (Gno. 8).

Et Gravfelt, begrænset i S. af Kirkegaarden, i Ø. af Aaringselven, i V. hævende sig svagt over den flade Mark, der gaar nedover mod Søen; Afstand fra denne c. 500 m. Formentlig 13 runde og 7 lange Hauger, SSV.—NNØ. af forskjellig Størrelse og Høide, indtil 2—3 m. Alle af Sand, med Grøft. I en af de runde en Sten mindst 2 m. l., mulig oprindelig reist som Bautasten.

Nogle 100 m. søndenfor skal oppe i Aaringsdalen være udkastet en Langhaug (f. Ben og et Jernspyd).

Paa *Valøen* 2 Sandhauger.

Paa Haugen lige ved Anløbsstedet en Røs.

Lossius 1882 p. 78.

Den vestligste Langhaug var udgravet 1884; f. ubrændt Lig og Levninger af en Baad (?). Aarsb. 1884, p. 29.

Gorvik (Gno. 13).

Strax N. f. Gd. Langhaug, hvori gravet Kjelder. Lossius 1882 p. 78.

Myrvold (Gno. 14).

Lige paa Tunet af den nordligste Gd. 2—3 Røser; paa Høiden søndenfor 2 Do.

Nedenfor Husene 6 Røser; flere udkastede (Fund). Lossius 1882 p. 78.

Steiro (Gno. 15).

Paa „*Storsjøhaugen*“ N. f. Gd. ovenfor Søen en stor Røs (Cranium f.).

Paa Haugen søndenfor ogsaa en Røs.

N. f. Gd., nær Grænsen mod Myrvold, 6—7 runde Røser eller Hauger. En af dem ovenfor Veien (f. et Bryne). Lossius 1882 p. 78.

Stokka (Gno. 16).

I *Stokkaviken* N. f. Gd., strax S. f. en liden Bæk, 4 Rundhauger med Grøft om, og 1 lang N.—S. c. 100 m. fra Søen.

Paa Toppen af *Finhaugen,* lidt søndenfor, en stor Røs. Lossius 1882 p. 78.

Alteren (Gno. 21. 22).

Paa Sletten N. f. den nordligste Gd. *(Østbø)* udjevnet 3 store Hauger (Fund Yj.). En 4de rund Røs lige bag Fjøset.

Flere Hauger tidligere udjevnede ibid.

Paa *Rosbergvolden* 2 Hauger, „*Reshaugerne*“, meget udjevnede (Fund Yj.).

Paa et lidet Høidedrag strax vestenfor 2 Røser.

Paa *Vollan* 3 Røser N. f. Gd., snarest Rydningsrøser.

NV. paa Odden ved den vestligste Gd. 2 Røser.

Lossius 1882 p. 79.

Botn (Gno. 29).

Her skal være 3—4 Hauger. Lossius 1882 p. 80.

Novik (Gno. 34).

I *Tingviken* V. f. Gd. 6 Røser paa flad Mark, 30—60 m. fra Søen (Fund Yj.).

Lossius 1882 p. 79, jfr. K. Rygh Aarsb. 1882 p. 84.

Stamnes (Gno. 37).

Paa det egentlige Nes 3—400 m. N. f. Præstegaarden og c. 50 m. fra Søen 5 Røser i S. V. og 9—10 nedenfor længere V. Under Agerrenen nordenfor mulig 3 lignende.

Lossius 1882 p. 79.

Sandnes (Gno. 38).

„Torolfstenen“ c. $1^1/_4$ Al. h., indtil $^3/_4$ Al. bred og $^1/_4$ Al. tyk, af grov Stenart, stod paa flad Mark c. 600 m. SV. for Fogedgaarden, blev mellem 1868 og 1882 indmuret i dennes Syllmur; stod paa den gamle Kirkegaard.

N. F. 678. K. Rygh, Aarsb. 1868 p. 184. Lossius 1882 p. 79 (K. Rygh antager den mulig for Gravsten fra senere Tid, Lossius for Bautasten).

Nedenfor Veien ØNØ. for Fængslet en Haug, mest af Sten, paa Skraaningen nær en liden Vik.

Lossius l. c. p. 80.

Horvnes (Gno. 39).

Paa *Horvnesodden* skal være nogle Røser. Lossius 1882 p. 80.

Angersnes (Gno. 40).

Lidt op fra Søen, paa Sletten strax N. f. de nederste Huse 3 Røser og noget ovenfor 1 Do.

Paa NV. Side af Neset paa Stranden 3 Røser.

14de udjevnet. Lossius 1882 p. 81.

Reines (Gno. 41).

Omtrent midt mellem Gd. og Søen en Rundhaug paa Sletten. Lossius 1882 p. 81.

Ulvangen (Gn. 42).

Paa Østsiden af Valen over til *Ulvangsøen* 7 lave Røser; noget østligere paa *Valsletten* 2—3 Do.

Nedenfor Husene i *Ørvikvaagen,* paa Berget lige ved Fjorden, 2 Røser, den ene med muret Kammer, 2 × 0.9 m. (Glasperler f.).

Paa *Ekkeraasen,* ved Veien mellem Gaardene, 3—4 overgroede, lave runde Røser; 1 til udkastet ved Opdyrkning til Ager. Lossius 1884 p. 29.

Leines (Gno. 49. 50).

Noget S. for den sydligste Gaard 2—3 smaa Hauger, mest af Sten; tvivlsomt om Grave.

Paa *Leinesodden* udpløiet en Langhaug (Yj. Fund), paa Agerstykket „Resen".

Noget S. f. Husene paa Indre Leines paa Ageren „Skatten" f. en Spydspids af Jern. Lossius 1884 p. 29 f.

Forsland (Gno. 68).

Nogle Hauger nede ved Elven.

Lossius 1884 p. 30 (betvivler stærkt, at de kunne være Grave).

Valberg (Gno. 71).

Ovenfor Husene paa Nedre Valberg en til Kjelder udgravet Haug.

Et Par Km. op fra Søen paa „Resneset“ en lav Haug, mulig Gravhaug, lige ved Elvebredden.

Lossius 1994 p. 30.

Sund (Gno. 77).

Paa *Bruneset* paa Sydsiden af den til Gd. indgaaende Bugt 2 Røser.

Paa Brinken ovenfor 3—4 mindre Do.

N. f. Gd. ved Søen paa Østsiden af den fremspringende Hammer et Par Røser, der antages at være Grave.

Lossius 1884 p. 29.

Herø Prestegjeld (Nordland).

Sørherø (Gno 4).

Ved Pl. *Storviken* i N. 2 Røser.

Lossius 1882 p. 81.

Nordherø (Gno. 5).

Nedenfor Husene paa N. Side af Søveien i en Sandhaug under Berget Fund Yj. (B. 2222).

I *Brunsviken* 2 Hauger. Lossius 1882 p. 81.

Indre Øksningen (Gno. 8).

Ved *Skarberget* skal der have været 2 Langhauger Ø.—V. nær Søen. Lossius 1882 p. 81.

Nordviken (Gno. 27).

NV. f. Gd., strax bortenfor den Bergaxel, der stikker frem paa Veien til Skei, 2 Røser paa hver sin Side af Veien. Paa den ene en heldende Bautasten, 1.9 m. h., 0.6 m. br. og 0.32 m. tyk.

7—800 m. V. f. Gd. 2 Røser paa et lavt Berg.

Paa Toppen af *Buøen* skal der være en aaben Grav af Mandslængde. Lossius 1882 p. 83.

Solfjeld (Gno. 28).

I *Gjeltmarken* skal findes et Par Hauger.
Lossius 1882 p. 83.

Sørviken (Gno. 30).

I *Gorviken* 3 Røser og lignende i Udmarken under *Brattaas*. Lossius 1882 p. 83.

Skaga (Gno. 31).

I Myren NØ. f. Gd. skal være flere Hauger.

Paa *Kjeholmen* i S. en Røs og paa *Storøen* i NV. et Par Do. Lossius 1882 p. 84.

Breistrand (Gno. 32).

Paa *Hushaugen* skal ligge 3 Hauger.
Lossius 1882 p. 83.

Ølfoten (Gno. 38).

I Udmarken skal findes et Par Hauger.
Lossius 1882 p. 83.

Hildset (Gno. 41).

Et Par Hauger skal findes her.
Lossius 1882 p. 83.

Gulstad (Gno. 44).

Lige ved Husene i S., oppe i en brat Li ovenfor Søen, synes der at have været 10—12 Røser, nu meget nedgroede.

N. f. Gd. bag *Lillefjeldet* en delvis udgravet Haug.
Lossius 1882 p. 83.

Gjesfjorden (Gno. 45).

Paa *Gjesfjordøen* 1856 30—40 Hauger, de fleste paa Øens østre Kant og ellers paa hver fremstikkende Odde. Mange af dem aabnede, men ikke ganske udgravne. Nogle af Kamrene kun 1 Kvadratalen, andre indtil 6 Al. l., 2 Al. br. og $1^1/_2$ Al. h. I enkelte 2—3 parallele Kamre ved Siden af hinanden. I 1 af disse Hauger Æj. Fund 1853 (B. 728—31).

N. F. 678 (efter Sogneprest Dometius).

I 1868 saaes følgende Kamre:

1) Øverst paa en Haug af Kuppelsten 1 lidet Kammer af større Stene, 3—4 Al. l., over 1 Al. br. og c. 1 Al. h., Bunden græsvoxet (Berg?)
2) 100 Skr. derfra paa en Knaus det Kammer, hvori Fundet 1853 blev gjort, 5 × $1^1/_2$ Al, over 1 Al. fra Hovedenden afdelt ved en Sten tversover (Opgave om yderligere Fund her vist upaalidelig).

3) I samme Række, bygget som 2, $3^1/_2 \times 1^1/_4$ Al., Hellesider.
4) Mod NV., for længe siden opgravet, af mindre Stene. $3^1/_2$ Al. l. S.—N.; ved NØ. Hjørne udstikkende paa skraa uden Mellemvæg et Rum, knap 3 Al. l., firkantet, vel $1^1/_4$ Al. dybt.
5) Længere V., ligt No. 4, men mindre, knap $3 \times 1^1/_4 \times 1^1/_4$ Al.
6) Videre mod V., c. 5 Al., indtil 2 Al. h., Sidestenene bragte ud af Plads.
7) $4 \times 1^1/_4$ Al.
8) Ø.—V., meget ødelagt, c. 3 Al. l., over 1 Al. br.
9) Knap 3 Al. l., over 1 Al. br. og 1 Al. h., 3 Stene paa hver Side og 1 for Enderne. Her endnu Dækstene over Forenden. K. Rygh, Aarsb. 1868 p. 184 f.
Uforandret 1882; mulig flere i den tætte Kratskov. Lossius 1882 p. 83.

Berfjorden (Gno. 46).

Paa *Skarsvolden* c. 300 m. VNV. f. Husene, en større Røs og nedenfor og omkring denne 30—40 mindre, tildels nu meget lave og nedgravede. De sidste aflange og rundagtige, 5—6 Al. lange og 3—5 Al. brede. Den første 12 Al. i Tvermaal og $^1/_2$ Al. høi.

K. Rygh, Aarsb. 1868 p. 85 og Lossius 1882 p. 83. (Den første tænker paa Muligheden af Rydningsrøser).

Ved Husene en langagtig Haug, hvis ene Ende er noget udjevnet. K. Rygh, Aarsb. 68 p. 185. Lossius 1882 p. 83 er i Tvivl, om der har været Haug.

Ved Siden (nedenfor den) stod før en ualmindelig høi Bautasten, borte allerede 1868; den sagdes da at være lagt i en Mur, men 1882 at være ituslaaet, og et 3.5 m. langt Stykke af den paavistes lige udenfor Huset.

K. Rygh og Lossius l. c.

En anden Sten skal have staaet nær ved.

Paa *Klemneshaugen* i NØ. 2 Røser.

Lossius 1882 p. 83.

Nordbjørn (Gno. 48).

Mellem *Einesviken* og *Nordbjørn* i Skaret mindst 7 Røser. I den nordøstligste aabent Kammer af Brudstene, 2.2 × 0.82 m.

Paa Odden Ø. f. denne Røs 1 Do. og nedenfor 2, den ene med Kammer af Heller, 2.2 × 0.82 m.

Stenkreds 80 Skridt i Omkreds, 0.3 m. høi, bygget som et Stengjerde, midt i Skaret.

Paa Neset SØ. f. Gd. en Røs.

Paa Høiden SV. før samme en Do.

Lossius 1882 p. 82.

Sørbjørn (Gno. 50).

N. f. Gd. og nordom et Par Bækkefar 6 smaa Røser.

Nede ved Søveien en Røs, hvorpaa en Hølade.

Paa *Bjørsholmen* udgravet en Røs (f. et Sværd), mulig et Par Røser til.

Paa *Bjørsøen* 2 Røser (Yj. Fund).

Lossius 1882 p. 82.

Teistad (Gno. 52).

Paa *Traanøen* strax i S. skal være en Røs, og 2 paa Stranden nedenfor Husene.

N. i Udmarken paa en Bergrab en Røs, c. 200 m. længere N. en Do, begge nedenfor Veien.

Videre i samme Retning, nærmere *Hæstad* ovenfor Veien 2 Røser og en Langhaug (?)

Ved en Bæk længere borte 3 Hauger paa Sydsiden og 1 paa Nordsiden. Lossius 1882 p. 82.

Skar (Gno. 53).

En Sten, 1.9 m. h., 0.3 m. br., 0.20—0.25 m. tyk, nu omfalden midt i Skaret SV. f. Gd., mulig blot Mærkesten.

Noget nærmere Gd. en Røs med muret Kammer.

SØ. f. Gd. nede under Bergene ved Søen 2 Røser; længere S. noget op for Søen en Do.

Strax N. f. Nøstene udjevnet en stor Haug.

Ø. ved Sommerfjøset mulig 2 Langhauger.

Længere Ø. i Udmarken 8 Røser, mulig flere, tildels meget sammensunkne og overgroede. Et Par mindre Rum, murede af Brudstene, af Mandslængde.

I *Mølviken* under Pladsen *Einviken* paa nordre Side af Skaret fra Skar til Holafjorden 2 Sandhauger.

Lossius 1882 p. 81 f.

Aakvik (Gno. 54).

Langs *Aakvikstranden* nordom Husene oppe paa Skraaningen under Berget 7 Røser.

I *Mesterviken* lidt længere N. 6 Røser i Række, c. 70 m. fra Søen, tildels Grøft; flere meget udgravede.

Ovenfor i 2—3 Rækker 5 runde og 4 lange Hauger Ø.—V., tildels bestaaende af Sand.

I *Breiviken* SV. f. *Skagapladsen* 3 Hauger af Sand og Sten, nær Søen ved *Skaga* (Fund Yj.).

Lossius 1882 p. 81, jfr. 1884 p. 31.

Løvøen (Gno. 57. 58).

Her skal findes Røser. Lossius 1882 p. 82.

Skorpen (Gno. 59).

Her skal findes Røser. Lossius 1882 p. 82.

Dønnes Sogn.

Skei (Gno. 1).

Udjevnet endel Hauger, dels af Sand, dels af Sten, i Skaret V. f. Gd. Mulig i det hele 15—20, hvoraf 2 lange. Lossius 1882 p. 84.

9 Hauger, udentvivl af denne Række, nærmere beskreven af K. Rygh, Aarsb. 1868 p. 186.

Over 1000 Skridt Ø. f. Skei i Myren en rund Stenhaug, dækket med Jord. Længere Ø. paa en temmelig høi langagtig Fjeldknaus en afdækket Stengrav, af samme Art som paa Gjesfjordøen i Herø Prestegjeld, Ø.—V.

K. Rygh l. c.

Vaag (Gno. 2).

NV. f. Gd. lidt bortenfor Sommerfjøset 8 runde og 6 lange Hauger, alle med Grøft. De lange ikke ganske parallele.

Lidt længere henne langs Veien til Glein

1) En større rund Stenhaug, 10—12 Al. Tvm. og c. 3 Al. h.; Fordybning i Toppen, mulig efter Gravning.
2) En mindre Rundhaug sammenhængende med 1 paa Sydsiden.
3) 3—4 Skr. Ø. f. 1 en mindre Haug, i hvis Top næsten afdækket en Stengrav, c. 4 Al. l. med en stor Sten for Enden.

Længere borte N. V. for Veien en Røs paa en liden Høide. K. Rygh Aarsb. 1868 p. 187 og Lossius 1882 p. 84.

Paa *Vaagøen* i *Vaagsvaagen* paa en Knaus ved Søen en Stengrav, c. 7 Al. l., 2—3 Al. br., 1 Al. dyb, oprodet for c. 10 Aar siden af en Skattegraver (f. et menneskeligt Kjæveben). K. Rygh l. c.

Mon denne Ø er = *Vaagsøen,* henført til Herø Prestegjeld, hvor der efter N. F. 679 i 1856 skulde være flere Hauger, i nogle af hvilke der var fundet Ben?

Rølvaag (Gno. 10).

Paa Langneset skal der være en Gravrøs.
Lossius 1884 p. 38.

Sigerstad (Gno. 13).

Lidt ovenfor Husene en Rundhaug, 12 Al. Tvm., c. 5 Al. h. (i V. langt oppe indrettet en Kjelder).

K. Rygh Aarsb. 1868 p. 187.

S. f. Gd. langs Stranden 9 runde og 4 lange Hauger. Paa Berget høiere oppe en Røs.

Ved den af K. Rygh omtalte Haug (eller Røs) mulig 2 andre Røser.

Længere N. ved Pl. *Vardhaugen* en Røs paa et Berg.
Lossius 1884 p. 37 f.

Glein (Gno. 14).

Strax indenfor Gjerdet ovenfor Veien en Røs.

Paa Inderneset Ø. f. Gd. 4 Do. (f. en Stenskaal).

„*Varhaugen*", en svær Røs lige ved Husene paa den næstøstligste Gd., meget bortkjørt, men endnu 120 Skridt i Omkreds. Lossius 1882 p. 84.

Kobberdal (Gno. 16).

Ø. f. Gd. Ben f. ved Udgravning af en Haug.

I N. i *Svinviken* nogle Hauger (f. en Ravperle og noget Uldtøi). Lossius 1884 p. 37.

1 Hauger f. Skibssøm og Menneskeben. N. F. 681.

Sund paa Løkta (Gno. 18).

I *Bratviken* skal være 3 Hauger (f. en Fingerring af Sølv). Lossius 1884 p. 36.

Hov (Gno. 19).

En for sig selv liggende Samling af Hauger udjevnedes 1854 ved Opførelsen af Huse. N. F. 681.

1856 laa ved Hovsbugten i N. flere lave, med Fodring omgivne Hauger i en Bue fra Søen opover et Engstykke, der mod N. begrænses af Myr og Berg. Den største 3 Al. høi, udgravedes 1853, hvor da Fundet B. 1027—1046 blev gjort. N. F. 681 f.

Disse Hauger synes at have været borte 1868. Da fandtes 8 Hauger, hvoraf 1 lang meget stor; ogsaa 2 af de runde meget store.

(Nærmere beskrevne af K. Rygh, Aarsb. 1868 p. 187).

De fandtes endnu 1884 og siges da at ligge ved *Nordvaagen* i *Børsviken,* ikke langt fra Stranden, paa den vestlige Side af det tvers over Øen gaaende Eid.

Lossius 1884 p. 37.

Paa Eidet i Ø. over til Sundsvaagen 4—5 Hauger.

NV. for Gaarden *Vaagen* 5—6 Hauger, hvoraf 1 lang (i Forbindelse hermed omtales den Haug, hvori Fundet B. 1027 ff. blev gjort, altsaa mulig identisk med den ovenfor omtalte Haugsamling).

Længere N. paa Bergene 4—6 Røser paa forskjellige Steder.

Spredt over *Troneset* SV. for den sydligste Gd. 5 Røser. Lossius 1884 p. 37.

Husby (Gno. 20).

I NV. f. Gd. ved *Kariviken* en Rø s.

Ved Pl. *Osen* paa Nordsiden af Elven Rundhaug med Grøft.

Paa *Trælnes* Ø. f. Gd. en Rø s; mellem dette Nes og Gd. en Haug.

Ved Pl. *Indergaarden* en Haug.

Ude i Myren længere Ø. 3 Røser (1 aflang 30 Skr. l., med Grøft), tæt sammen.

Længere borte en stor rund Rø s.

Oppe paa Marken tæt ved Elven i en Sandhaug f. ubrændte Ben og Sværdet Tr. 122.

Lossius 1884 p. 36.

Tommeide (Gno. 22).

N. f. Husene ned mod Søen 1 lang og 7 runde Hauger, alle med Grøft (i 2 af de runde f. ubrændte Ben og Baadsøm).

Nærmere Søen en næsten udkjørt Rø s.

Lossius 1884 p. 35.

S. f. Gd. i Udmarken en svær Sandhaug med Grøft; ude paa Bergene mod Søen et Par Røser.

I et Skar ved Veien længere borte en Rø s.

Lossius 1884 p. 36.

Yderst paa *Bjørnshovde* (eller *Bjørnsholtet*) tæt ved Søen en temmelig vid Rø s, liggende paa Berget; nu c. $1^1/_2$ Al. høi. K. Rygh Aarsb. 1868 p. 186.

Nesne Sogn.

Skjeivstad (Gno. 4).

Her skal være en Røs. Lossius 1884 p. 36.

Alsøen (Gno. 5).

Paa begge Sider af en lang smal Vaag 1 Røs paa den vestlige Side og 3 paa den østlige. Lossius 1884 p. 37.

Handnes (Gno. 6).

Paa en Høideryg V. f. Gd. nær Søen 3 Røser og ved Pl. *Labugten* 1 lang og 1 rund Do. (den sidste udgravet til Kjelder).

Paa en Lyngmo SØ. f. Gd., henimod Søen, 9 runde og 1 lang Haug (Fund i 1 af de runde 1883).

Lossius 1884 p. 35.

Handstein (Gno. 8).

I Indmarken nordligst paa Øen skal der være en Haug; flere udgravne, f. Jernsager. Lossius 1884 p. 35.

Steiro (Gno. 13. 14).

Her skal findes en Gravrøs. Lossius 1884 p. 35.

Saura (Gno. 18).

Ø. f. Husene en Gravrøs.

Inde paa Marken 1 Røs udgravet (Ben f.).

Lossius 1884 p. 35.

Enga (Gno. 20).

Paa Pl. *Svavingsneset* (Svalings-?) f. udgravet en Haug.

Lossius 1884 p. 35).

Huglen (Gno. 21).

N. f. Gaardene i Udmarken under et lidet Berg paa fladt Land nær Søen 10—12 Hauger tæt sammen, deraf et Par lange.

Paa *Steinraukneset* S. f. Hd. 4 Røser.

Lossius 1884 p. 35.

Horn (Gno. 22).

Paa „Vardehaugen" S. f. Gd. en Rø s.

Mellem Parterne *Moen* og *Baatneset* paa Markstykket *Teian* 2 runde Hauger og en temmelig stor Langhaug, parallel med Stranden. Lossius 1884 p. 36 f.

Her havde før været en hel Mængde Gravhauger, hvoraf den mindste Del, dog endnu mange, vare levnede i 1856.

N. F. 679.

Vik (Gno. 26).

Ovenfor Gd. skal være f. Ben i en Haug med Kammer. Lossius 1884 p. 35.

Hauknes (Gno. 34).

Her skal være gravet i en Haug.

Lossius 1884 p. 34.

Myklebostad (Gno. 41).

Fundet Kul 1883 i en Haug nær Kirkegaarden.

Lossius 1884 p. 34.

Mellem Gd. og Kapellet en Rundhaug, c. 9 Al. Tvm. og 2 Al. h.; ved Kirkegaardsmuren en fra Toppen udgravet Haug, 4 Al. Tvm. Mellem de 2 vestre Gaarde en rund Haug, 8 Al. Tvm., 2 Al. h, hvori noget gravet.

K. Rygh, Aarsb. 1868 p. 186.

Præstegaarden (Gno. 57).

Her fandtes 1865 et Par Hauger. N. F. 679. Mulig udgravede til Kjeldere 1884.

V. f. Kirken langs Stranden mulig Spor af nogle Hauger. Lossius 1884 p. 34.

Indre Bardal (Gno. 69).

Paa Elvens Østside nær Kaarstuen paa Heldingen mod Fjorden en lav, rund Forhøining med Grøft, mulig Gravhaug. Lossius 1884 p. 34 f.

Længere nede i en Haug f. et Sværd. ibid. 35.

Neppelberg (Gno. 83).

I *Rørviken* paa Veien til Laavong mulig 2 smaa Hauger. Lossius 1884 p. 35.

Fagerviken (Gno. 91. 93).

Her skal være en Gravrøs. Lossius 1884 p. 35.

Finkonna (Gno. 95).

Her mulig et Par Røser.

Lossius 1884 p. 37 (det er vel dette Sted, som menes ?).

Hemnes Prestegjeld.

Finneid (Gno. 53).

Mulig 1 Haug her. Lossius 1884 p. 33.

Præstenget (Gno. 64).

Paa *Hundneset* S. f. Kirken, V. f. Husene, ude paa Neset 2 Røser, vel = de N. F. 679 omtalte 2 Hauger paa Præstegaarden.

Ø. for disse 2 smaa langagtige Forhøininger, uvist om Grave. Lossius 1884 p. 33.

Gjeitvik (Gno. 66).

Her skal være 3 Hauger. Lossius 1884 p. 33.

Lurø Prestegjeld.

Lovunden (Gno. 1).

1 Røs. Lossius 1884 p. 41.

Reløen (Gno. 13).

1 Røs. Lossius 1884 p. 41.

Sutternes (Gno. 17).

Oppe i et Skar V. f. Gd. en rund Haug af Myrjord, mulig Gravhaug. Lossius 1884 p. 39.

Paa *Tingvolden* skal der være 2—3 græsvoxede Hauger. Lossius 1884 p. 39.

Lurøen (Gno. 18).

I Udmarken S. f. Gd. langs Veien 6 runde og 3 lange Røser.

I *Knarosviken* i V. 2 Røser.

Ved Kirken har været 3 Hauger, hvoraf den ene nu er (jfr. Aarsb. 1876 p. 39) indtaget i Kirkegaarden og er udgravet. Lossius 1884 p. 40.

Flere Hauger udgravede og Oldsager der fundne. Aarsb. 1876 p. 38.

Indre Onøen (Gno. 20).

Paa en Haug lige ved Valen, der skiller Øen fra Lurøen, en Røs (f. Perler).

Lige ved Husene paa den ovenfor liggende Plads udjevnet en Røs (f. Jernsager og Perler).

I Udmarken, paa *Kjørvikhaugen,* skal der være flere Røser (f. et Skelet).

Lossius 1884 p. 39, jfr. Aarsb. 1876 p. 39.

Sundet (Gno. 24).

I *Skarnesviken* skal der være et Par Røser.

Lossius 1884 p. 40.

Klippingvaag (Gno. 25).

Nogle Røser (f. en Ravperle).

Lossius 1884 p. 39 f.

Selnes (Gno. 29).

En Røs paa Nordsiden af *Stokvaagen* ligeoverfor Søhusene; et Par Røser paa Sletten nordenfor.

Lossius 1884 p. 39.

Aas (Gno. 31).

En Røs. Lossius 1884 p. 39.

Alderen (Gno. 36).

Paa *Stauvland* 1 Rø s (mon = Gno. 40?).

Paa Gd. *Alderen* c. 10 Rø s e r paa *Kvasneset.* 1 u d k a s t e t paa selve Gaarden.

Paa *Røsøen* et P a r Rø s e r paa et Nes syd paa Øen. F. Jernsager efter Aarsb. 1876 p. 39.

I *Ørnviken* 1 Rø s. L o s s i u s 1884 p. 41.

Paa *Brusøen,* ved Alderens Nordside, f l e r e u r ø r t e H a u g e r. Aarsb. 1876 p. 39.

Konsvik (Gno. 44. 45).

Paa Tunet strax N. f. Konsvikelven 2 H a u g e r, og omtrent i samme Linie nedenfor 2 R ø s e r.

Nordover langs Stranden mere og mindre tydelige S p o r af f l e r e H a u g e r. L o s s i u s 1884 p. 38.

C. 100 Skridt N. f. Husene paa *Engvolden* 5—6 H a u g e r, hvoraf flere udgravne.

Paa Toppen af det nærliggende Fjeld ud mod Neset har der været en R ø s.

Ogsaa V. f. Husene paa Vestsiden af en Vaag mindst 8 R ø s e r i en Linie ned mod Søen.

L o s s i u s 1884 p. 38.

Aspdalen (Gno. 46).

Paa et Berg ved Pladsen *Aspdalsjøen* en R ø s.

L o s s i u s 1884 p. 38.

Tonnes (Gno. 47).

V. f. Husene, halvveis nedover mod Søen, 2 R u n d h a u g e r med Grøft; ligeoverfor paa den anden Side af en liden Bæk 2 D o.

Lidt længere nede udkastet e n R ø s paa den S. Side

af Bakken; en der staaende Bautasten blev flyttet ned til en rund Haug strax ovenfor Husene paa Pl. *Osen;* den er 1.3 m. h. og trekantet.

Ovenfor Gd. lige under det bratte Fjeld 4 ganske lave Gravhauger, c. 2 m. Tvermaal, nedfaldne i Midten. Lossius 1884 p. 38 f.

Kvarøen (Gno. 48. 49).

Paa en Bakkeryg NØ. for Husene paa *Indre Kvarøen* en Række af 5 Hauger, bestaaende af Sand og Sten.

I Nærheden 4 lignende Hauger udgravne (derfra Fundet Tr. 364—368).

Ovenfor disse Hauger paa den nordligste Pynt af Øen en svær Røs, udgravet i Midten (Glasperler f.).

Ogsaa S. paa Øen skal der være nogle Hauger, mulig ogsaa paa *Ytre Kvarøen.* Lossius 1884 p. 40.

Paa det høieste Punkt af *Vedøen,* strax søndenfor Kvarøen, en ualmindelig stor Røs.

Lossius l. c. Jfr. Aarsb. 1876 p. 38.

Hestmoen (Gno. 50).

S. f. Gd. paa begge Sider af Søveien har været 4 Røser, alle udgravede (Fund B. 274 og Tr. Aarsb. 1876 p. 46).

Lige ved Grændsen mod St. Selsøen i Rødø Sogn 2 Røser lige ved Husene paa Pl. *Brensmo* paa Øens indre Side. Længere N. ved *Movikhaugen* 4 Røser; paa denne Haugs vestre Side 2 Røser i et Slags Skar. Flere af disse Røser meget gravede (Jernsager f.). Lossius 1884 p. 40.

Rødø Sogn.

St. Selsøen (Gno. 2).

Her staar ved Søhusene en meget udgravet Rø s.

Henover en liden Høideryg V. f. Husene ved Vestervaagen 5 Røser noget oppe fra Søen (1 udgravet, med Kammer, hvori Ben). Lossius 1884 p. 41.

Tjong (Gno. 59. 60).

Ved Søveien skal ligge 2 Røser (f. Øx og Bryne i et Kammer). Lossius 1884 p. 42.

Sleipnes (Gno. 66).

Her skal være Røser. Lossius 1884 p. 42.

Rødøen (Gno. 74).

N. f. Præstegaardens Huse paa Veien til *Naustvaagen* i et Skar en 1.8 m. høi, oventil spids Sten, c. 2 m. i Omkreds. Lossius 1884 p. 41.

Strax nedenfor en hel Del smaa runde Stenhauger (N. F. 683 efter Beretning fra 1863); efter Lossius snarest Rydningsrøser.

C. 150 Skridt fra den nævnte Sten en rund Gravhaug.

Paa *Abrahamspladsen* mellem *Naustvaagen* og *Selvaagen* 2 græsgroede Røser og Spor af en 3die.

Paa Berget ved *Selvaagen* skal der have været Hauger. Lossius 1884 p. 41.

Flatøen (Gno. 75).

Ø. f. Gd. i Skaret *Fagervolden* Rø s, hvori f. et Skelet. Lossius 1884 p. 41.

Nordre Gjerøen (Gno. 76).

Paa *Heimbuøen* en Rø s paa *Buøvolden*.
Lossius 1884 p. 41.

Gjerøen søndre (Gno. 77).

I et Skar SV. f. Gd, kaldet *Vaagen*, ved Udkastning af en Rø s f. Ben. Lossius 1884 p. 41.

Melø Sogn.

Bolgen (Gno. 2).

Ved den sydlige Gaard Ø. f. Husene 5 Fòrhøininger, hvoraf ialfald 1 og muligens alle ere Gravhauger.

Paa Volden c. 20 Skridt fra Husene i S. har der været en Rø s (f. et Hestehoved og Jernsager).
Lossius 1884 p. 42.

Aamnes (Gno. 7).

Henimod den nordligste Pynt af Aamnesøen en delvis udkjørt Rø s paa Sydsiden af en Val, som adskiller et lidet Fjeldparti fra Øen. Lossius 1884 p. 42.

Aag (Gno. 14).

Her skal være 2 Røser. Lossius 1884 p. 42.

Halsosen (Gno. 28).

Paa Pl. *Slettan* skal findes Røser.
Lossius 1884 p. 42.

Saura (Gno. 35).

N. f. Husene paa en Hals eller et Skar en større Rø s; nedenfor paa Sletten nærmere Gd. for c. 15 Aar siden en D o. udkastet. L o s s i u s 1884 p. 42.

Nedre Valla (Gno. 38).

V. og NV. for Husene 8 r u n d e H a u g e r; mulig har der været f l e r e. Ved Siden af 1 af dem en 1.3 m. høi B a u t a s t e n.

Strax S. f. Gd. paa en Høi en R ø s.

Længere S. ved Pladsene 3 R ø s e r paa Berget.

L o s s i u s 1884 p. 42.

Sandvik (Gno. 43).

Paa *Sandvikøen* skal findes R ø s e r.

L o s s i u s 1884 p. 42.

Meløen (Gno. 77).

Noget SV. f. Kirken paa en liden Høide i Myren 2 R ø s e r.

Ø. f. Kirken „*Sjøskaret*“, i Ø. begrændset af et Nes, der dannes af en indtrængende Vaag. Paa Sydsiden af dette Nes en B a u t a s t e n, staaende midt i en rund H a u g, 2.06 m. h. Omkring den 6 l i g n e n d e H a u g e r.

Ved Søhusene SØ. f. Kirken har tidligere staaet en anden høiere B a u t a s t e n, nu ødelagt ved Stedets Opdyrkning. Lidt nedenfor den var en H a u g.

I Nærheden nu 1 r u n d og 1 l a n g H a u g.

Yderst paa Øen S. f. Kirken en R ø s.

Paa Øen *Skjerpa* skal være en G r a v r ø s.

L o s s i u s 1884 p. 43.

1743 stod i en Dal mellem 2 Fjelde 3 H a u g e r med

hver sin Bautasten, 3, $3^1/_2$ og $5^1/_4$ Al. høie; omkring den første f. Kul og Dyreben, ved en af de andre et Stykke af et Jernsværd. Den største Bautasten efter Kraft omstyrtet nogle Aar før 1835. N. F. 683.

Jfr. den neppe synderlig paalidelige Meddelelse i Aarsb. 1869 p. 166.

Næverdal (Gno. 49).

Paa et Nes V. f. Husene en Røs.

Lossius 1884 p. 42.

Moen (= Teksmoen Gno. 65?).

Ovenfor Indmarken en Rundhaug, 50 Skr. Omkr., delvis udgravet.

Ø. f. Gd. et Par skadede Hauger.

Nicolaissen 1885 p. 20.

Paa *Grytøen* under Teksmoen 3 Hauger, alle opkastede. N. F. 683.

Fore (Gno. 67. 68).

I Udmarken V. f. Gd. og ved *Hornneset* et Par udgravede Hauger.

Ved *Einkjønnen* en udgravet Rundhaug af Sten, 45 Skr. Omkr.

Paa Gaardspladsen tidligere en Bautasten, omgivet af en Stenring. Nicolaissen 1885 p. 20.

Dalen (Gno. 70).

Her er en 6—7 Al. høi Bautasten og omkring den en Mængde Gravhauger. N. F. 683.

Stenen skulde fremdeles staa 1884 og nordenfor den ved Søen ligge c. 6 Røser. Lossius 1884 p. 42.

Bautastenen staar paa Indmarken, omgiven af en liden Rundhaug, 3.6 m. h., 82 cm. br. (smalere øverst) og 14 cm. tyk.

Nogle Skridt derfra en anden Rundhaug, gravet.

Længere N. nær et Gjerde en helt udgravet Rundhaug.

Ovenfor Søhusene ved *Reipaaen* 3 Rundhauger, alle skadede.

Nærmere Stranden flere lange uregelmæssige Forhøininger, ikke Nøsttomter.

NV. f. Gd. i Udmarken mindst 18 Hauger, dels i Rad paa en lav Bakke, dels paa Moen indenfor, den største af 75 Skr. Omkr. De fleste meget skadede.

Nicolaissen 1885 p. 18 f.

Øisund (Gno. 71).

Paa *Øren* 3 Rundhauger med Grøft (2 udgravede).

Mod S. en 4de Rundhaug med Grøft, Hak i den ene Kant.

Nedenfor de sydligste Huse en Rundhaug med Grøft.

4 runde Forhøininger i Nærheden, mulig Rydningsrøser. Nicolaissen 1885 p. 19.

Kunna (Gno. 72).

S. f. Gd. nær Søhusene „Kobberhaugerne", 3 Hauger, den største 60 Skr. Omkr., næsten ødelagt. De to andre ogsaa skadede.

Nærmere Gd. ved Stranden 2 Langhauger, begge skadede.

Nedenfor Gd. paa en Lyngmo en 50 Skr. l. Langhaug, med Grøft. Nicolaissen 1885 p. 20.

Gildeskaal Prestegjeld.

Grimstad (Gno. 1).

Paa Indmarken 4 Hauger, alle skadede, den største over 60 Skr. Omkr. (f. Sværdhefte).

Nicolaissen 1885 p. 14.

Vigdel (Gno. 7).

Paa *Hambuneset* N. f. Gd. et Par smaa Rundhauger, begge skadede. Nicolaissen 1885 p. 13.

Seljeset (Gno. 19).

Nær Indmarken N. f. Gd. en Rundhaug, 34 Skridt i Omkreds. Nicolaissen 1885 p. 13.

Finset søndre (Gno. 20).

Ovenfor *Maliberget* 4 Rundhauger, de 2 omgivne af Stenringe. Nicolaissen 1885 p. 13.

Dal (Gno. 23).

Ovenfor Gd. nær Elven en høi, rundagtig Haug; ovenfor en anden Haug af samme Form.

Mon ei Naturdannelser?

Nicolaisen 1885 p. 13.

Indyr (Gno. 25).

Ved „Gammelgaarden“ (nu ubeboet) en stor Rundhaug, noget gravet.

Paa *Solvikvolden* en noget skadet Rundhaug.

Paa *Landskogneset* i Udmarken 2 smaa Rundhauger, den ene udgravet. Mod V. en Langhaug af Sand, 44 Skr. l., udgravet i Midten.

Paa *Langholmen* 2 Hauger, over 60 Skr. Omkr., med Grøft, begge lidt skadede.

Ovenfor Langholmens Eid en meget skadet Langhaug.

Paa *Natmaalshaugen* og Neset nedenfor flere smaa udkastede Røser. Nicolaissen 1885 p. 12.

Præstegaarden (Gno. 26).

I Udmarken N. f. Gd. ovenfor Stranden 3 Rundhauger, skadede. Nicolaissen 1885 p. 12.

Sund (Gno. 27).

Nogle smaa Rundhauger bortryddede.
Nicolaissen 1885 p. 12.

Kjelling (Gno. 47. 48).

Paa Østre Kjelling nede mod Søhusene 6 Rundhauger, indtil 52 Skr. Omkr., paa en nær oprodede.

V. f. disse en delvis udgravet Langhaug.

Paa Vestre Kjelling paa *Buvolden* en Rundhaug med Grøft; Fordybning i Toppen.

Nær denne mod SØ. en Langhaug, over 40 Skr. l.

SV. for disse 2 Rundhauger, den ene udgravet til Kjelder.

SØ. derfor 2 delvis udgravede Rundhauger, med Grøft.

I Udmarken NV. f. Gd. i Kresjerviken (?) en stor Rundhaug af Sten. Nicolaissen 1885 p. 14 f.

Horsdal (Gno. 69).

Mellem *Horsdal* og *Hustad* paa *Moskeneset* flere runde Røser, den største henved 60 Skr. Omkr., de fleste udkastede. Nicolaisen 1885 p. 17.

Hustad (Gno. 70).

Paa Øen udenfor Gd. ovenfor Stranden en urørt Rundhaug med Grøft, udgravet af Nicolaisen uden andet Udbytte end Spor af Kul og nogle Ben.

Paa Moen ovenfor en stor Rundhaug med Grøft, 80 Skr. Omkr., gravet.

Stor helt udkastet Rundhaug.

Længer mod S. en mindre Røs.

Nær de tø første en Rundhaug med Hul i Toppen.

Nicolaissen 1885 p. 17 f.

Lekanger (Gno. 71).

I Udmarken N. f. Gd. en Rundhaug af 46 Skridts Omkr. med Grøft, meget høi; udgravet i Toppen.

Nogle Skr. derfra en Langhaug med Grøft og Fordybning. Nicolaissen 1885 p. 17.

Vaag (Gno. 72).

Paa Neset ovenfor *Dybviken* 2 runde Røser, delvis udkastede.

Tæt ved *Haugens* Indmark en liden udkastet Stenhaug.

Paa *Einvoldhaugen* en stor udkastet Rundhaug, 52 Skr. Omkr. Ved dens Kant en 1.8 m. lang Sten, mulig en Bautasten.

Paa Rabben mod S. 3 udkastede runde Røser.

Paa *Asphaugen* en udkastet Rundhaug.

Nicolaissen 1885 p. 17.

Maarnes (Gno. 73).

Paa Indmarken nær Veien 2 høie Rundhauger, 95 og 90 Skr. Omkr., gravet i begge.

Flere mindre Hauger helt borttagne (Ben f. i 1).

Længere ned mod Søen et Par mindre Rundhauger; Huller i Toppen.

I Udmarken nær *Korsviken* et Par udkastede Røser. Nicolaissen 1885 p. 16 f.

Sandvik (Gno. 79).

Paa Indmarken nedenfor *Høneholten* en lav Rundhaug, c. 60 Skr. Omkr.

Ikke langt derfra en mindre Haug udgravet til Kjelder (Menneskeben f.). Nicolaissen 1885 p. 16.

Arnøerne (Gno. 81. 82).

Paa Buøen skal være endel smaa Røser, maaske Gravhauger.

Paa *Stangholmen* under Søndre Arnø 5 Rundhauger (1 af dem ødelagt), smaa. Nicolaissen 1885 p. 16.

Fleina (Gno. 83).

Bortryddet Hauger paa Indmarken. Nicolaisen 1885 p. 16.

Nordre Fugløen (Gno. 89).

Her skal være en stor rund Haug. Nicolaissen 1885 p. 15.

Femris nordre (Gno. 90).

I Langhaugen *Kjæmpen,* nu ødelagt, f. Sværd.

Paa *Einvolden* N. f. Gd. en stor Haug, 76 Skridt i Omkr., mindst 2 m. h., Grøft.

Paa en Knat nærmere Søen en udkastet Rundhaug.

Ved Pl. *Havnen* et Par urørte Rundhauger.

Paa *Gaashaugen* S. f. Gd. og paa en lavere Haug længere S. et Par udkastede Røser.

Nicolaissen 1885 p. 15.

Femris søndre (Gno. 92).

Paa Pl. *Volden* 2 smaa Rundhauger, delvis udgravede, og paa Odden nedenfor mod Fastlandet et Par Røser. Nicolaissen 1885 p. 15.

Sandnes søndre (Gno. 91).

Paa *Nøsthaugen* en lav Langhaug, 15 Skr. l., med stensat Kant, gravet.

N. f. denne en lav Rundhaug, omgiven af en Stenring.

S. f. Husene paa en Bergrab en liden Rundhaug.

Nicolaissen 1885 p. 15.

Bodin Prestegjeld.

Mjelde (Gno. 20).

Paa *Bremneset* N. f. Gd. 2 svære Røser, hvis Sider ere murede af flade Stene. Mon Vardefundamenter?

Nicolaissen 1885 p. 8 f.

Mulstranden (Gno. 21).

Paa et Nes nedenfor Gd. en delvis udgravet Rundhaug. Nicolaissen 1885 p. 8.

Skau (Gno. 23).

Lille Sjøhaugen, en stor, nu bortblæst Rundhaug, indeholdt flere Stenringe (Yj. Fund, 5—6 Kranier).

En mindre Haug paa Indmarken delvis udgravet.

Nicolaissen 1885 p. 8.

Kløgstad (Gno. 24).

Nedenfor Husene bortryddet en Haug.

I Udmarken N. f. Gd. nær *Skiftningshaugen* et Par delvis udgravede lave Rundhauger.

Nicolaissen 1885 p. 8.

Myklebostad (Gno. 26).

Paa *Staangen* nedenfor Gd. en meget skadet Rundhaug, 82 Skr. i Omkreds, vistnok henved 3 m. høi.

Nær de nordligste Huse en ligeledes meget skadet Rundhaug.

Sydligst paa Indmarken en Haug 76 Skr. i Omkr. og paa *Sjøhaugen* en Do. 60 Skr. Omkr., begge stærkt skadede.

S. f. Indmarken ved Stranden en Rundhaug.

Nicolaisen 1885 p. 7 f.

Løp (Gno. 28).

Paa *Bremneset* SV. f. Gd. 2 store Rundhauger, delvis gravede.

Paa *Sjøhaugen* nedenfor Indmarken en Rundhaug, høi, 44 Skr. Omkr., gravet.

Længere ned mod Søen 3 sma Rundhauger (1 udgravet uden Udbytte).

Ovenfor Søhusene 3 Langhauger med Grøft.

Nær disse en større Rundhaug med Grøft.

Nogle ujevne store Forhøininger nedenfor mulig Hauger.

(1 af Langhaugerne udgravet af Nicolaissen; f. Skelet af Menneske og Hund samt Kul og Klinknagler).

Paa Høiden N. f. *Gravene* 2 Rundhauger, den ene udgravet.

Paa *Skjaaneset* N. f. Pl. *Gjeitvaag* et Par stærkt skadede Rundhauger. Nicolaissen 1885 p. 7.

Løpsmarken (Gno. 29).

Nedenfor Gd. en meget høi Langhaug med spidse Ender, Sjøaakerhaugen, noget gravet.

Nær ved en liden Rundhaug med Grøft, gravet i Kanten.

Paa *Kvitberget* en græsbevokset Rundhaug, ligeledes gravet i Kanten.

Paa *Storvolden* en næsten urørt Rundhaug. *Lillehaugen* paa Indmarken. Nicolaissen 1885 p. 6.

Byen.

Røser ovenfor Byens sydligste Del.

Nicolaissen 1885 p. 1.

Det er vel de herværende Røser, som menes med den „utallige Mængde af smaa Røser“ paa Hundholmen. N. F. 685.

Nærmere omtalte af Winther, Aarsb. 1876 p. 39 (kun Levninger igjen af de mange Hauger allerede da).

Hernes (Gno. 34—36).

Paa *Kalvhaugen* N. f. Gd. en græsbevokset Haug med Fordybning i Toppen.

Paa *Troldhaugen* mod N. en anden Rundhaug, udpløiet.

I Udmarken langs Stranden paa et Høidedrag 8 Rundhauger af Sten, den største c. 70 Skr. Omkr. Alle noget skadede.

Ingen Bautasten tilbage; den sidste stod ved en af de nysnævnte Hauger („Kvitrørhaugen"); den laa nu inde paa 1 af Gaardspladsene, c. 2 m. lang.

Nicolaissen 1885 p. 2 f.

Kraft taler om endel Hauger og nær ved dem mange Bautastene. N. F. 685.

Præstegaarden (Gno. 38).

Nede ved Stranden paa denne Gaards og *Bodøgaards* Grund i Rad 5 runde Hauger, de fleste med Grøft 70—50 Skr. i Omkr., paa 1 nær skadede.

Men dette er Levninger af den Samling af Gravhauger, hvoriblandt nogle Skibshauger, der omtales af Blom S. 348 som liggende paa *Bodøgaard?*

Længere oppe paa Sletten Spor af en Rundhaug.

Paa *Vaagøen* tæt N. f. Husene i Udmarken 3 uregelmæssige Forhøinger, delvis omgivne af Grøft.

Syd for Pl. i *Kjøndalen* nær *Vaagølien* 3 græsvoksede Rundhauger med dybe Grøfter, gravet i dem alle.

Paa Toppen af *Skarhaugen* ved *Vaagøskaret* nær Pl. *Vaagøneset* en ujevn kratbevokset Forhøining, hvorpaa 2 omfaldne Bautastene ligge; den største over 4 m. l., den mindre 2.9 m.

SV. for Præstegaardens Huse ved den øvre Ende af en Skogaas, som strækker sig nedover fra Søen, en Rundhaug med Grøft. Nicolaissen 1885 p. 1 f.

Hunstad (Gno. 41).

I Udmarken skal være 3 smaa skadede Rundhauger. Nicolaissen 1885 p. 3.

Mørkved (Gno. 42).

Paa Neset nedenfor Gd. en Rundhaug 57 Skr. i Omkr., Grøft. Gravet før og gravet af Nicolaissen, uden Udbytte.

Paa Høiden V. f. *Lille Løvholten* 2 Rundhauger, den ene forstyrret.

Nedenfor en urørt Langhaug og en Rundhaug med Grøft, gravet. Den sidste udgravet af Nicolaissen, uden Udbytte. Nicolaissen 1885 p. 3.

Bertnes (Gno. 43).

I *Bertsviken* under *Lien* (Br.-No. 15) en ødelagt Langhaug.

Nær ved i en udkastet Haug f. 2 Guldringe, tabte. (Betalingsringe?). Nicolaisseen 1885 p. 4.

Fenes (Gno. 44).

Paa en Slette Ø. f. Gd. har været flere Hauger, langagtige og runde. Mulig nogle nuværende langagtige Forhøininger i Nærheden ogsaa Gravhauger.

Nicolaissen 1885 p. 4.

Vik (Gno. 61).

Ovenfor Søhusene en lav græsvokset Rundhaug, c. 40 Skr. Omkr., urørt, med Grøft. Nicolaisen 1885 p. 4.

Løding (Gno. 69. 70).

Ved en lav, nu helt udgravet Rundhaug, 2.5 m. lang, laa tidligere en 2.5 m. l. tilhuggen Sten, nu borttaget.

Nicolaissen 1885 p. 4.

Ovenfor Søhusene paa Nedre Løding en stor Rundhaug omtr. 56 Skr. i Omkreds. Nogle Skr. S. f. denne en mindre Rundhaug, Fordybning i Toppen.

Nær disse en næsten trekantet Forhøining, delvis omgiven med Grøft. Nicolaissen l. c.

Ilstad (Gno. 72).

Ovenfor *Tømmerviken* 5 Hauger, runde, den største 50 Skr. Omkr. med Hul i Toppen, og 3 Langhauger, tilspidsede i Enderne, alle med Grøft. Kun 2 urørte.

Udgravet 1890 af Nicolaissen a) den østligste Langhaug, 13 × 5 m., halvrunde, smalere Ender; tversover Midten mellem Sanden, hvoraf Haugens nedre Del bestod, og et tykt Jordlag et tyndt Lag af Kul og brændte Ben, hvori Perler, Klinknagler og Broncestykker. b) Rundhaug 16 Skr. længere V., 10 × 1 m, fandtes helt oprodet. c) Ø. f. *Vardehaugen,* Rundhaug, muret Kammer uden Dækheller, ubrændt Lig, forstyrret; Øks, Ljaa, Kniv, Bryne, Kam, Klinknagler. d) Rundhaug, 28 Skr. NV. f. b), 7 × 0.9 m., Hul, der naaede ned i Midten af det murede Kammer.

Nicolaissen 1890 p. 5 f.

Paa *Kajersvolden* paa Indmarken gjort Fund fra Yj., det ene i en udpløiet Langhaug.

Nicolaisen 1885, p. 4 f.

Godønes (Gno. 73).

Paa *Osstranden* nedenfor *Osbakken* en 57 Skr. l. Langhaug, gravet paa flere Steder (Yj. Fund).

Ø. f. den i myret Jord en liden urørt Langhaug.

Paa *Leirosbakken* en med Grøft omgiven Rundhaug, 60 Skr. i Omkr., delvis udgravet.

Nicolaissen 1885 p. 5.

Skaalbunes (Gno. 74).

Paa en Rab V. f. Gd. 2 Røser, den ene meget stor og udkastet.

Paa Indmarken en Rundhaug, gravet til Kjeldere. Nicolaissen 1885 p. 5.

Godøen (Gno. 75).

I 1790 saaes her Levninger af flere udkastede Hauger. Forsvundne 1885.

N. F. 685. Nicolaissen 1885 p. 9.

Knaplund (Gno. 76. 77).

I Udmarken ovenfor Pladsene ved Saltstrømmen flere Hauger.

Paa *Høvlvoldsletten* 2 lave Rundhauger, med Grøft, noget skadede.

Længere nede en 3die uden Grøft, udkastet.

S. f. disse paa en Knaus en Rundhaug af Sten.

Paa Moen N. f. *Vestvikhaugen* et Par Rundhauger, den ene udkastet.

Paa *Gangvolden* ovenfor Pl. *Ripnes* 5 lave Røser.

Paa Volden, hvor Kirken bygges, 3 noget skadede Rundhauger.

Paa Toppen af *Baksundhaugen* Øens største Haug, 57 Skr. Omkr., meget skadet. Nicolaissen 1885 p. 9 f.

Strøm (Gno. 78).

Paa Pl. *Hellevik* paa Indmarken nær hinanden 3 Rundhauger med Grøft, noget skadede.

I Udmarken mellem Strøm og Hellevik en delvis udgravet Rundhaug. Nicolaissen 1885 p. 10.

Seivaag (Gno. 80).

Paa Neset V. f. Bækken mod *Strøm* en stor Rundhaug af Sten, noget skadet, over 70 Skr. Omkr.

Paa en liden Bakke N. f. Elven nær Søhusene et Par mindre, delvis udkastede Rundhauger.

Paa *Skagen* (Br.-No. 5) nede ved Stranden en Langhaug med spidse Ender, med Grøft, delvis stensat i Kanten; ved dens nordligste Ende staar en kegleformet Sten; lidt gravet i Midten.

Paa Rabben ovenfor en svær Rundhaug, over 70 Skr. Omkr., gravet i Toppen.

N. f. denne en liden urørt Haug.

Nærmere Søen mod NV. 2 Rundhauger, begge gravede i Midten.

Ved Veien til Søhusene en lav græsvoxet Rundhaug med Grøft. Nicolaissen 1885 p. 10.

Seines (Gno. 81).

Paa *Kvalvikhaugen* NV. f. Gd. et Par Rundhauger af Sten, den største noget rodet i Toppen, c. 60 Skr. i Omkr.

Paa *Kraakhaugen* nede ved Stranden en mindre Rundhaug af Sten, helt udkastet.

Paa Moen N. f. Gaardens Indmark, stor Rundhaug, 23 Skr. Omkr., c. 2 m. høi, urørt.

Længere S. 1 Langhaug, 54 Skr. l. og c. 2 m. h., noget skadet.

S. f. den en delvis udgravet Rundhaug; borttaget en anden (f. en Økse).

Paa *Sjøvolden* ovenfor Søhusene en Rundhaug, over 60 Skr. i Omkr., med Grøft omkring, noget udpløiet.

Ved *Skyttehaugen* en Langhaug med spidse Ender, noget skadet.

Nede ved Stranden S. f. Gd. 3 Langhauger med

Grøft; den ene, „Troldhaugen“, 60 Skridt lang og vel et Par m. høi.

Flere nærliggende rundagtige Forhøininger maaske Gravhauger. Nicolaissen 1885 p. 10 f.

Ersvik (Gno. 82).

Her skal i Udmarken være flere runde Røser. Nicolaissen 1885 p. 11.

Kodvaag (Gno. 85).

Paa Neset ned for Gd. 1 større og 2 mindre Rundhauger, udgravede.

I *Bunesviken* Ø. f. Gd. flere *lappiske Grave.*

Nicolaissen 1885 p. 6.

Tuv (Gno. 86. 88).

Nede ved Stranden nogle lave Røser, neppe Rydningsrøser (i en af dem Fund Yj.).

Paa *Langberget* mellem denne Gaard og *Kodvaag* 5 Rundhauger uden Grøft, meget skadede.

Nicolaissen 1885 p. 5.

Gillesvaag (Gno. 92).

Paa Indmarken Ø. f. Husene nær Elven en Rundhaug, meget høi, noget udgravet.

Nicolaissen 1885 p. 6.

Stensøen (Gno. 101).

Paa Indmarken ovenfor Søhusene en langagtig Forhøining, kaldet „Risen“, mulig en sammensunken og forstyrret Haug. Nicolaissen 1885 p. 11.

Skaanland (Gno. 112).

I en af en stor Ur opfyldt Dalrevne i *Knuskdalen* skal være flere *lappiske Grave*. Nicolaissen 1885 p. 6.

Skjerstad Prestegjeld.

Kvigstad (Gno. 3. 4).

Nedenfor Husene „Risgrava", en uregelmæssig Langhaug af Sten. Ovenfor Gaarden paa Stenmoen en forstyrret Haug, bygget omkring en stor Sten.

Nicolaissen 1883 p. 22.

Sjønes (Gno. 5).

Bautastenene (N. F. 684 efter Meddelelse fra 1743) her forsvundne.

Yderst i *Graddodden* i en Rundhaug af 34 Skridts Omkr. en 1.8 m. høi Bautasten, c. 30 cm. bred og 2 cm. tyk.

Lidt nordenfor ned mod Stranden 2 Rundhauger, den ene med Hul i Toppen.

Lidt i V. et Par næsten urørte Hauger (i den ene gravet af Nicolaissen, Hesteben f.).

Tæt ved Veien til et Søhus ude paa Neset, en noget skadet Rundhaug og lidt mod V. en næsten urørt.

Paa Indmarken en Samling af Hauger*), tildels ret imponerende (i 1 af dem Fund fra Æj.?).

---

*) Ovenfor Søhusene 2 store Rundhauger (1 65 Skr. Omkr.); længere Ø. en næsten lige saa stor, lidt gravet og f. Baadsøm, Mod V. en 42 Skr. lang Langhaug. Mod S. opover Sletten i Rad fra de 2

I en liden nu for det meste udploiet Rundhaug Fund (fra Yj., Tr. 552).

Her af Nicolaissen udgravet en Rundhaug c. 40 Skr. Omkr., uden Udbytte; i en langagtig Haug, som han ligeledes udgravede, fandtes et Par Jernstykker.

(Tr. 553. 554).

I Udmarken S. f. Gd., hvor det begynder at skraane ned mod *Sjønesviken,* inde i Skoven først en 48 Skridt lang Langhaug; nogle Skr. S. for den en Rundhaug af over 80 Skr. Omkr., med bred og dyb Grøft; Fordybning i Toppen. Lidt Ø. for den en Rundhaug, 40 Skr. Omkr., bred Grøft, skadet i Toppen.

Længere Ø. en større udkastet Haug af Sten.

Nogle Skr. V. f. Langhaugen en stor Rundhaug.

Nicolaissen 1883 p. 20—22.

Nedenfor Veien til *Kvigstad* en mandshøi Sten paa en lav uregelmæssig Fordybning; deri indhugget et skjævt Kors. ibid 22.

Præstegaarden (Gno. 35).

Paa *Sandneset* $^1/_4$ Mil østenfor tæt ovenfor Stranden en stor Haug af 70 Skr. Omkr., stærkt udgravet i Toppen.

C. 50 Skr. ovenfor mulig en forstyrret Haug.

Nicolaissen 1883 p. 19 f.

Røvik (Gno. 44).

I *Torresviken* Ø. f. Gd. ovenfor Stranden en noget skadet Gravhaug med lav Grøft om.

Nicolaissen 1883 p. 22.

---

førstnævnte mindst 12 større og mindre Rundhauger og 2 Langhauger, flere med Grøft, den største over 70 Skr. Omkr., 3—4 m. h. — Mod V. fra de 2 førstnævnte 2 Rundhauger, S f. dem og parallelt med dem 1 Langhaug; SV. for den sidste 1 Rundhaug og 1 Langhaug; NV. fra den sidste 4 Rundhauger.

Nes (Gno. 50).

Ved *Tømmerosen* NØ. f. Gd. 2 Langhauger, den ene over 50 Skridt lang, og et Stykke derfra en større Rundhaug.

I Nærheden flere lave Røser, vel Rydningsrøser.

Nedenfor *Mosneshaugen* i en Vik en Haug af 75 Skr. Omkr., delvis udgravet. Nicolaissen 1883 p. 23.

Mjønes (Gno. 79).

Paa en Halvø, „Storøen", der gaar mod Ø. fra Gd., 4 Langhauger og 8 Rundhauger. En af de største af de sidste udgravet.

Paa *Lilleøen,* længere mod Ø. og landfast med denne Halvø, en større noget skadet Rundhaug og nær derved en uregelmæssig Langhaug.

I en Haug i den første Samling f. Heste- og Menneskeben. Nicolaissen 1883 p. 23.

Leivset (Gno. 83. 84).

Paa *Strømøren* ved *Finneidstrømmen* 4 Hauger, hvoraf 1 helt, de andre delvis ødelagte.

I Udmarken ovenfor Indre Leivset skal være en stor Rundhaug, delvis udgravet.

Nicolaissen 1892 p. 4 f.

Finneid (Gno. 101).

Foruden den N. F. 684 omtalte udgravede Haug er der ovenfor Søhusene 2 Rundhauger, 45 Skr. og 15 Skr., oprodede.

I en Rundhaug af Sten tæt nedenfor Veien, udkastet, f. Fragmenter af Kleberstenskar.

Paa *Nestbakken* bygget op til en stor Sten en udgravet Rundhaug.

S. f. denne Rundhaug, c. 40 Skr. Omkr., opgravet.

I Udmarken skal være flere smaa Rundhauger med Hul i Toppen. Nicolaissen 1890 p. 6 f.

Erikstad (Gno. 104).

Lige ved Veien en Rundhaug og længer mod S. 3 urørte, alle med Grøft. Nicolaissen 1883 p. 23.

Lund (Gno. 105).

Paa Indmarken en liden udkastet Rundhaug, som i N. og S. havde reiste Stene. Nicolaissen 1883 p. 23.

Saltdalens Prestegjeld.

Langset (Gno. 3).

Ovenfor Husene paa *Holten* en Rundhaug, 32 Skr. Omkr., med Hul i Toppen.

I Bakken nedenfor mod NV. en anden Rundhaug, 30 Skr. Nicolaissen 1892 p. 5.

Soksenvik (Gno. 4. 5).

Ved en Elv, som skiller mellem Ytre og Indre S., paa den sidste Gaards Grund paa nogle Hamre mellem Gd. og Søen en meget stor Haug lige ved Elven og flere større og mindre Hauger. Aarsb. 1876 p. 39.

Nordfolden Sogn.

Valle (Gno. 7).

Tæt nedenfor en Bakkeskrænt paa Indmarken en Langhaug med Grøft, 34 × 15 Skr., c. $1^1/_2$ m., spidse Ender.

Nicolaissen 1890 p. 7.

Nordfolden (Gno. 10).

Paa Gd. en liden Rundhaug, udgravet, bygget tæt op til en liden Bergknat, der dannede de to Sider af Graven (f. et Sneldehjul). Nicolaissen 1890 p. 7.

Hjartoen (Gno. 39. 40).

Paa Indmarken 2 parallele Forhøininger, 26 Skr. lange, gravet og pløiet i dem; neppe Grave.

Nicolaissen 1890 p. 7 f.

Strandaa (Gno. 45).

Paa *Holbak* ovenfor Husene 2 smaa Rundhauger, den større skadet.

Paa en liden Forhøining nær Husene paa Pl. *Sandgraven* ovenfor Søhusene, stod før en over 2 m. lang Bautasten, nu lagt i et Gjerde.

De 5 af de efterfølgende 6 Hauger gravede af Nicolaissen 1892 (ligge i *Skibsviken*),

I en Vik S. f. Søhusene 2 store Langhauger med spidse Ender med Grøft.

I Ø. en mindre Rundhaug med Grøft.

Nogle Skr. mod S. 3 Rundhauger med Grøft, gravede.

Et Stykke NV. for den lave Aas *Langhaugen* en stor

Rundhaug, 68 Skr. Omkr, meget dyb Grøft, udgravet af d. s. 1892.

Nærved en større Langhaug med spidse Ender og Grøft, udgravet af d. s. 1892. Nicolaissen 1883 p. 19.

Alle Haugerne viste sig at have været aabnet tidligere. Nicolaissen 1892 p. 1—3.

Os (Gno. 46).

Paa Indmarken en større Rundhaug borttaget.

Paa en liden Høide i V. Rest af en Haug.

Paa en anden Høide mellem Gd. og Søen en Stenhaug af 44 Skr. Omkr., skadet.

Nicolaissen 1883 p. 18.

Alsos (Gno. 47).

Ovenfor *Sildkiphaugerne* i Udmarken mellem *Alsos* og *Os* paa en Mo en Sten af Bautastenform af over 1 m.s Længde.

10 Skr. derfra ligger en c. 2 m. lang Sten, vistnok omfalden.

I Nærheden mulig Levninger af Hauger.

Nicolaissen 1883 p. 18.

Kjerringøen (Gno. 49).

Paa *Lille-Kjerringøen* en Gravhaug tæt ved det Sund, som skiller den fra Fastlandet, 43 Skr. Omkr., med Grøft. Gravet i Toppen.

Nicolaissen 1883 p. 17, 1892 p. 4.

Fjær (Gno. 52).

Paa Indmarken *Elrihaugen,* 120 Skr. Omkr. og over 2 m. h., aflangrund.

Paa *Vashaugen* ved nedre Ende af Nedrevandet 8 Hauger, kun 1 af dem aldeles urørt; 1 af dem Langhaug.

3 af disse Hauger undersøgte af Nicolaissen 1892, ligesaa 1 af Haugerne ovenfor Styrmand Olsens Hus.

Nicolaissen 1892 p. 3.

Paa Nordsiden af Vandets nedre Ende en enkelt Haug, lidt gravet.

Paa *Aubeinhaugen* Ø. f. Vandet en større udkastet Rundhaug.

N. f. Gd. paa Toppen af *Mulsnakken* en stor Haug, 58 Skr. Omkr. I Skaret mod NV. en udkastet Stenhaug.

Nedenfor *Lille Mulsnakken* 5 Hauger, gravet i alle.

Ovenfor Styrmand Olsens Hus 5—6 Rundhauger.

Paa *Sjøhaugen* 2 større Stenhauger, skadede

Nicolaissen 1892 p. 17 f.

Steigen Prestegjeld.

Brennvik (Gno. 1).

Ø. f. Gd. nær Stranden en større langagtig Haug af Sand, vel Gravhaug. Nicolaissen 1883 p. 11.

Tro (Gno. 4).

I Viken nedenfor Gd. i den ene Kant af en langtig Forhøining en Bautasten, 1.7 m. h. og 0.37 m. bred. Forhøiningen mulig en udpløiet Gravhaug.

Nicolaissen 1883 p. 10.

Leines (Gno. 6).

V. f. Gd. nær Indmarken 3 udkastede Rundhauger; længere nede paa Neset en mindre udkastet Haug.

Nedenfor Husene en større og en mindre Haug, i den sidste lidt gravet.

Længere V. en lav Rundhaug af Sand, udgravet.

Paa Neset Ø. f. Gd. en større Rundhaug med en langagtig Fordybning i Toppen.

En mindre Haug ovenfor de østligste Huse.

Kammer f. i en for længe siden udkastet Haug.

Nicolaissen 1883 p. 10.

Grubstad (Gno. 7).

Nedenfor et nylig bygget Vaaningshus en større Haug, udpløiet; deri f. et Kammer af noget over Mandslængde. I Kanten af Haugen en Bautasten, 1.7 m. h., 0.75 m. bred, med spids Top. Nicolaissen 1883 p. 11.

Gylset (Gno. 12).

2 opreiste Stene her under Fjeldet antoges at være Naturens Værk. Nicolaissen 1883 p. 11.

Lund (Gno. 26).

I et lidet Skar ved Veien til Søhusene en Haug af Sten og Sand, delvis udgravet.

Nicolaissen 1883 p. 12.

Skaanland (Gno. 46).

Paa Neset Ø. f. Gd. enkelte Hauger: nærmest Viken nedenfor Søhusene paa en Knat en større forstyrret Haug; i Nærheden 2 Rundhauger og 1 Langhaug.

Nærmere *Flagsundet* 2 mindre og længere SV. 2 større Hauger, den ene med Fordybning i Toppen.

Ovenfor Sohusene paa Indmarken en større Haug med dyb Grøft. Nicolaissen 1883 p. 9.

Søndre Rotnes (Gno. 62).

NØ. f. Gd. paa *Bjørnneset,* den sydøstlige Odde af Engeløen, 5 store Hauger ovenfor en liden Vik, alle forstyrrede, i den ene synligt Kammer.

Paa *Refsneset* S. f. Gd. en udkastet Haug.

Paa *Saltneset* en meget forstyrret Haug af 48 Skridts Omkreds. Nicolaissen 1883 p. 7.

Nordre Rotnes (Gno. 64).

Paa *Oddneset* N. f. Gd. paa *Einhaugen* en Gravhaug paa 68 Skr. Omkr., næsten urørt.

Nicolaissen 1883 p. 7.

Hakvaag (Gno. 65).

Paa *Hakvaagneset* en større Samling af Hauger, alle udgravede for længe siden.

Paa Indmarken nær Veien en liden nylig udkastet Haug (Kul f.).

Ved Gaardens Huse 8—9 større og mindre Hauger. Nicolaissen 1883 p. 6.

Haug (Gno. 67).

Paa en Vold ovenfor Stranden SØ. f. Gd. Haug af 54 Skr. Omkr., 1.5 m. h, liden Fordybning i Midten.

Nogle Skridt i SV. 3 mindre Hauger, hvoraf 2 udgravede. Nicolaissen 1883 p. 7.

Berg (Gno. 70).

Paa *Frumoen* NV. f. Gd. en Rundhaug, 53 Skr. Omkr., lav, med Grøft (Mja. Fund Tr.).

Ved Skillet mellem Berg og *Vik* paa en Rab ovenfor Stranden 2 store Hauger, af den største kun en Del tilbage. Nicolaissen 1883 p. 7 f.

Vik (Gno. 71).

Nede paa *Vikodden* en liden Rundhaug, udkastet (Yj.?).

Paa en Høide Ø. f. Gd. en lav lidt skadet Haug.

Paa Neset nedenfor *Valhaugen* 3 Rundhauger af Sten, den største 42 Skr. i Omkr., de andre lidt skadede.

Nicolaissen 1883 p. 8.

Myklebostad (Gno. 72. 73).

Paa Moen nedenfor de østligste Huse 3 Rundhauger med et lidet Hul i Toppen.

Længere V. en større Haug rundt en stor Sten, udkastet.

Nedenfor de vestligste Huse nær Stranden flere smaa runde Hauger, mulig Rydningsrøser.

Nicolaissen 1883 p. 8.

Laskestad (Gno. 74),

Paa *Gjerdet* paa Indmarken for over 30 Aar siden udgravet en Langhaug af Konfirmanderne. (Skibsfund).

Her endnu 4 store Rundhauger og 1 Langhaug; de 3 gravet lidt.

Nedenfor Præstegaarden en stor Rundhaug, udgravet under Præst Wisløffs Tilsyn.

Tæt ved en Langhaug, mulig Gravhaug.

Paa Pl. *Møllenskog* 5 Hauger (1 udgravet til Kjelder).

Nær denne en større Rundhaug.

Paa Pl. *Steinbakken* 3 Rundhauger, de 2 skadede, den ene over 50 Skr. Omkr.

Paa den næste Pl. et Par forstyrrede Hauger.

Sandsynligvis er der paa Præstegaarden flere Hauger. Nicolaissen 1883 p. 2 f.

Vaag (Gno. 75).

Paa Indmarken ei langt fra Husene 3 Rundhauger, alle lidt gravede.

Oppe under Fjeldet en stor og høi, lyngbevokset Rundhaug, 120 Skr. Omkr., dyb Grøft, gravet i Toppen.

Nicolaissen 1883 p. 3.

Steigen (Gno. 77—79).

Nær ved den bekjendte Bautasten, paa den anden Side af Veien 3 Hauger i Rad (i den ene f. en oval Spænde og en ornamenteret Benplade).

NV. f. Gaarden oppe paa *Voldmoerne* 3 større Hauger, hvoraf de 2 halvt udgravede.

Længere op mod *Stciskaret* 8—9 græsvoksede Rundhauger, vistnok endnu flere, næsten allesammen gravede i Midten, Kul f.

I Udmarken S. f. Gaarden skal være flere udkastede Hauger.

NV. f. Kirken den store „Sigarshaug".

Paa *Hagbardsholmen* en større Samling Rundhauger og 1 Langhaug, i de fleste lidt gravet.

Her Fundene Tr. 454 ff.

I den østligste Kant af en delvis udgravet Rundhaug 1 Bautasten, 1.5 m. h., 40 cm. br., lidt smalere op mod Toppen. Nicolaissen 1883 p. 1 f.

Bautastenen omtales af Kraft som havende en ulæselig Runeskrift; 8 Al. høi. N. F. 686.

De faa Skrifttegn, som findes paa den, ere ikke Runer, men latinske Bogstaver. Aarsb. 1867 p. 115.

[Ovenfor *Mikkelvaagen* 7 Hauger, udgravede i 1897. Flere Fund fra yngre Jernalder. Aarsb. 1897 p. 4 f. O. N.].

[Røsøen (Gno. 82).

6 Rundhauger, 4 udgravede i 1897. F. fra Æj. Aarsb. 1897 p. 1 f. O. N.].

[Aangerøen.

3 Rundhauger og flere Røser. Aarsb. 1897 p. 9].

[Løvøen (Gno. 84).

Bautasten ved en lav Forhøining i Jordsmonnet, 2.11 m. høi, 60 cm. bred nederst, 40 øverst. Tykkelse i Toppen 10 cm., nederst 23. Aarsb. 1897 p. 9. O. N.].

Bø (Gno. 86. 87).

NØ. for Steigberget, nær Veien fra Steigen, en større lyngbevokset Rundhaug, med en liden Fordybning i Midten.

I Udmarken SV. f. Gd., tæt S. for et Par smaa Tjern, en urørt Rundhaug, 60 Skr. Omkr.

Et Stykke derfra mod NØ. Rundhaug, næsten ligesaa stor; Fordybning i Toppen.

I *Graadusan,* et Nes SV. f. Gd. paa en Høide en stor udkastet Stenhaug og nedenfor denne, nær Stranden en større Samling af udkastede Rundhauger, tildels med synligt Kammer.

Lidt østenfor, nær en høi Knat, flere for det meste skadede lyngbevoksede Rundhauger.

Nær Gd. nylig en Rundhaug udkastet (muret Kammer med ubrændte Ben).

I en lav Sandhaug paa Indmarken f. en Fil.

Længere mod SØ. paa Indmark „Dødmandshaugerne“ (flere Fund fra Yj.). Nicolaissen 1883 p. 3 f.

Eidet (Gno. 89).

Paa en flad Vold ved Gd. „Jætelstenene“, 7 i Tallet, de 6 70—80 cm. høie, den 7de kun med Toppen over Jordfladen; 2 af dem omfaldne.

Længere op mod Fjeldet en Haug, 70 Skr. i Omkr., synligt Kammer. Nicolaissen 1883 p. 4 f.

Paa *Brunvær* i 2 Hauger gjort Fund (Yj.).

Nicolaissen ibid. 5.

[*Brunvær*, en Samling Øer, der dels tilhører *Brunnes*, dels *Eidet*. Paa *Hestøen* 7 Hauger, 1 af langagtig Form, de fleste beskadigede. Paa *Fladø* 2 af rund Form, i den ene f. Spyd, Hein og Øks. Paa *Sandø* 7 Hauger, 5 af rund Form.

Aarsb. 1896 p. 9 f. O. N.].

Mjelde (Gno. 90).

Nedenfor *Morsteinen* 2 Langhauger og 2 Rundhauger, noget gravede.

Længere nede paa et Nes 3 Rundhauger, de to gravede. Nicolaissen 1883 p. 5.

Skagstad (Gno. 91).

Paa Neset Ø. f. Gd. 5 Hauger, de 2 forstyrrede, alle af Sten. Nicolaissen 1883 p. 5 f.

Hammer (Gno. 93).

Paa et lidet Nes Ø. f. Gd. en liden nylig udkastet Haug (Yj. Fund, Tr. 543).

Paa *Skogøen* (landfast ved Fjæretid) 12 Hauger, over Halvdelen udgravede; 2 Langhauger deriblandt, og i Enden af en af disse en spids Sten reist.

Nicolaissen 1883, p. 6.

[Paa *Skogøen* i alt 20 Hauger, flere udgravede i 1896. Tildels rige Fund fra Æj. Aarsb. 1896 p. 1 flg. O. N.].

Lund (Gno. 94).

N. f. Veien fra Gd. til Søen en stor urørt Rundhaug, c. 60 Skr. i Omkr., med Grøft.

50 Skr. SØ. f. denne Haug en Sten, 23 m. h., 0.6 m. br. paa Midten og lidt smalere mod Toppen.

Paa en beboet Holme NV. f. Gd. flere Hauger, lave, af Sand; gravet i dem.

Ogsaa paa andre Kanter af Lundøen skal der være enkelte Hauger. Nicolaissen 1883 p. 8 f.

Hammerø Prestegjeld.

Tysnes (Gno. 1).

N. f. Gd. paa den søndre *Dukhaug* 1 stor Stenhaug, en langagtig 4kant 30 × 14 Skr., stærkt skadet.

Paa nordre *Dukhaug* 3 Rundhauger af Sten, den største af 56 Skr. Omkr., udkastet.

Nicolaissen 1886 p. 2 (jfr. Aarsb. 1876, p. 40, hvor lidet troværdige Meddelelser).

Titlvik (Gno. 3).

Nær den østligste Gd. 6 Langhauger, parvis.

Neppe dog Nøsttomter. Nicolaisen 1886 p. 2.

Tannøen (Gno. 5).

Paa *Trindøen* en Langhaug med halvrunde Ender, c. 30 × 10 Skr. (her f. Tr. 702 f).

I *Steinsviken* tæt ved Indmarken et Par lave Røser.

Paa *Nordsjøvolden* 4 langagtige Forhøininger, tvivlsomme.

I Udmarken skal være flere Rundhauger af Sten. Nicolaisen 1886 p. 1.

Uteid (Gno. 13).

Nede ved Stranden nær Veien en udgravet Rundhaug med Grøft.

Nedenfor Kirkesangerens Huse en stor udgravet Haug 60—70 Skr. Omkr., lidt langagtig (Fund fra Mja. og Yj. i Bergens Museum, 1844). Der stod før ved Haugen en Bautasten af Mandshøide.

Nogle Skridt SV. f. Haugen paa den flade Vold 5 reiste Stene, de 4 i en langagtig Firkant og den 5te, størst, midt i Firkanten.

Ved Haugens Side en liden Langhaug; lidt gravet, f. Kul. Nicolaissen 1883 p. 14.

Præstegaarden (Gno. 16).

Ved Pl. *Herset* tæt ved Indmarken 3 Hauger Ø., N. og V. f. Pladsen, udgravede.

Nedenfor Husene en langagtig Haug og tæt ved en mindre Rundhaug.

Ovenfor Søhusene en liden, for længe siden udkastet Haug; f. Kul. Nicolaissen 1883 p. 14.

Sommersæl (Gno. 24).

Ø. f. Gd. en udgravet stor Haug, 50 Skr. Omkr. (Ben i Kammer).

N. f. Gd. en lignende udgravet Haug. Begge af store Stene og Sand.

Ude i *Sandneset* 2 Sandhauger, begge oprodede.

Lidt nordenfor 2 Sandhauger, den ene oprodet.

Nær Gd. under en Bergknat en større urørt Rundhaug.

Flere Røser paa Indmarken borttagne (ovale Spænder fundne).

Paa *Langaasen* S. f. Gd. 3 Rundhauger af Sten, liggende i Rad paa en Bergflade.

Nicolaissen 1883 p. 15 f.

Steinsosen (Gno. 25).

Paa en Bergrab SØ. f. Gd. udkastet 4 Stenhauger.

Nicolaissen 1886 p. 2.

Skovold (Gno. 27).

I Udmarken mellem *Skovold* og *Steinsosen* paa en Høide en i Toppen skadet Rundhaug af Sten, 64 Skridts Omkreds.

Paa en ligeoverfor liggende Høide en mindre Stenhaug, næsten helt udkastet.

Nicolaissen 1886 p. 2 cf. 1883 p. 16.

Brennvik (Gno. 30).

Paa en Pl. ovenfor Søhusene mange Hauger; flere af dem og deriblandt en stor Rundhaug urørte. (Fund vel Yj.).

Længere borte ved Stranden et Par opkastede Rundhauger. Nicolaissen 1883 p. 15.

Røsnes (Gno. 31).

Paa *Skraatneset* for flere Aar siden en stor Rundhaug af Sten udkastet. Nicolaissen 1883 p. 14.

Guradal (Gno. 36).

Paa et Nes nedenfor Gd. 2 Stenhauger paa Knauser, udkastede. Nicolaissen 1883 p. 14.

Egedal (Gno. 40).

Nær Pl. *Børrik* paa Eidet mellem Søen og et lidet Vand en lav Rundhaug paa en Knat.
Nicolaissen 1883 p. 16.

Kjukkelmarken (Gno. 42).

Borttaget en rund lyngbevokset Haug (f. Ben og Eggen af en Øks). Nicolaissen 1883 p. 16.

Hamnes (Gno. 43).

I et Skar nær Veien en liden Rundhaug, gravet.
Nicolaissen 1883 p. 16.

Fitje (Gno. 44).

Paa et Nes et godt Stykke fra Gaarden skal være et Par sammensunkne Stenhauger.
Nicolaissen 1883 p. 16.

Sørdal (Gno. 50).

Her en urørt Gravhaug med Grøft.
Nicolaissen 1883 p. 13.

Steinslandsfjeld (Gno. 57).

Ovenfor *Digerneset,* der stikker ud i en liden Indsø mellem denne Gd. og *Vaag* ligger „Egilshaugen", udgravet for længe siden (Kammer og ubrændt Lig). Længere fremme ved Vandet en lav Rø s, formentlig en udkastet Gravhaug.

Ovenfor Gaardens Huse en næsten urørt Rundhaug. Nicolaissen 1883 p. 13.

Steinsland (Gno. 58).

Ø. f. Husene en Haug af 40 Skr. Omkr.

Lidt nedenfor en mindre Haug beskadiget.

Paa en Slette ovenfor Søhusene flere Hauger (gravet i en af dem).

Ovenfor disse et Par mindre Hauger og en stor Stenhaug af 60 Skr. Omkr.

Paa *Hundberget* mellem Steinsland og *Skutvik* et Par udkastede Hauger. Nicolaissen 1883 p. 13.

Nes (Gno. 59).

Ovenfor Husene paa Indmarken en større urørt Haug.

I Udmarken S. f. Gd. skal ogsaa være Hauger, for det meste udkastede. Nicolaissen 1883 p. 14.

Røsvik (Gno. 64).

Her tidligere ødelagt en Gravhaug.
Nicolaissen 1883 p. 12.

Haukaas (Gno. 68).

Nede ved Søen skal der i Krattet være et Par Hauger. Nicolaissen 1883 p. 14.

Finnøen (Gno. 94).

Nede paa *Gangstivolden* flere Rundhauger og en Langhaug, tildels gravede.

Længere V. ogsaa flere Rundhauger, for det meste forstyrrede, af Sten.

I Udmarken skal ogsaa være Gravhauger.

Nær ved Husene en stor urørt Rundhaug.

Paa *Sandan* længer inde paa Indmarken gjort Fund i en liden Haug (vel Yj.) og i en mindre Haug f. en Okse (Tr.). I nok en Haug med et Skelet ogsaa Fund Yj. (deraf en Celt i Tr.). Paa dette Sted endnu levnet flere lave Rundhauger og et Par Langhauger. Nicolaissen 1883 p. 16 f.

Tysfjordens Prestegjeld.

Storjorden (Gno. 72. 73).

„Kjæmpestenen", over 2 m. lang, staar stærkt ludende, næsten ned mod Jorden; 13 cm. br. Mulig Bautasten. Nicolaissen 1886 p. 3.

Leiknes (Gno. 76).

Her er ved *Skotneshaugen* en udkastet Gravhaug (f. Menneskeben og Sværd). Nicolaissen 1886 p. 2 f.

Evenes Sogn.

Stunes (Gno. 4).

Her er nede paa *Vikneset* en liden Rundhaug af 24 Skr. Omkr. Nicolaissen 1886 p. 4.

Liland (Gno. 17).

Her bortryddet en Haug. Nicolaissen 1886 p. 4.

Hekkelstrand (Gno. 60).

Her skal findes Hauger.
Nicolaissen 1886 p. 3.

Pundsvik (Gno. 62).

Her skal findes Hauger. Nicolaissen 1886 p. 3.

Skaarnes (Gno. 64).

Paa en Rydningsplads 1885 udjevnet en Stenhaug, hvori Menneskeben.

Paa en lav Høide mellem denne Pl. og Gd. en liden Rundhaug. Nicolaissen 1886 p. 3.

Lødingen Prestegjeld.

Hustad (Gno. 13).

Ovenfor Gd. nær Fjeldet et Par Rundhauger.
Nærmere ned mod Gd. en anden Do.
I *Skutviken* V. f. Gd. paa Indmarken en ikke meget

hoi Langhaug, 32 Skr. lang, med spidse Ender, gravet et Par Steder i Midten.

Længere op mod Bakken i Krattet en stor Rundhaug, over 70 Skr. Omkr., med Grøft, gravet i Midten.

Ikke langt fra i samme Krat en udkastet Rundhaug med Grøft.

Henover Sletten mod Skaret til *Svinevalen* flere smaa lave Rundhauger, hvoraf nogle urørte.

S. f. disse en noget skadet Langhaug; et Par langagtige Forhoininger i Nærheden muligt Hauger.

Paa den nordligste Pynt af *Svinøen* en stor Haug af Sten rundt en Knat, udkastet, nedenfor Pynten en anden ligeledes udkastet Haug.

I en Ur paa Østsiden af Øen flere Hauger med murede Kamre (nogle over 2 m. l. og 0.7 cm. br.).

Paa *Skjervøen* under *Svellingen* nogle Rundhauger af Sten (1 udgravet uden Fund).

Nicolaissen 1886 p. 10.

Vaaje (Gno. 14).

Nedenfor Kirken 2 udkastede Rundhauger.

Nogle Skridt vestenfor paa en Knat et Par andre Stenhauger, ogsaa skadede.

Nicolaissen 1886 p. 9.

Hegstad (Gnø. 15).

Paa *Lahaugen* i Udmarken en forstyrret Rundhaug af Sten.

Paa *Storholmen* udenfor (landfast ved Fjære) 4 Stenhauger, skadede.

Paa *Svinøen* (Br.-No. 6) flere Grave i en Ur un-

der *Spandshaugen*; kun paa et Par Steder kan endnu Rundhaugformen sikkert skimtes.

Nicolaissen 1886 p. 9.

Øien (Gno. 16).

I en Ur tæt ved Indmarken 2 lave udkastede Rundhauger, den ene med aabent Gravkammer.

I *Svartskogen* N. f. Gd. en delvis udkastet Rundhaug af Sten, 70 Skr. Omkr., meget skadet.

Nær ved en liden urørt Rundhaug.

Nærmere Indmarken paa en Høide N. f. Gd. en udkastet Rundhaug paa en Bergknat.

Ved *Skarpstranden* i Yderkanterne af en Ur et Par udkastede Røser. Nicolaissen 1886 p. 9 f.

Ytterstad (Gno. 17).

Paa *Baatberghaugen* Ø. f. Gd. et Par Rundhauger af Sten, begge skadede.

Paa Stranden nedenfor den vestligste af disse flere Rundhauger (3 beskrevne).

Paa Bergrabben ovenfor *Kulskogstranden* flere Stenhauger, 4 beskrevne, udkastede; 1 meget liden Haug med et kun 1.12 m. l. og 0.4 m. bredt Kammer.

Paa Pl. *Fenes* paa *Steingravhaugen* en noget oprodet Rundhaug af Sten af 50 Skr. Omkr., i den ene Halvdel omgivet af en halvcirkelformet Stensætning; mod S. en anden stor, stærkt skadet Rundhaug af Sten. Her ogsaa en langagtig Røs med spidse Ender, noget oprodet i Midten, vel ogsaa en Gravhaug.

S. f. *Steinsgravhaugen* en græsvokset udgravet Rundhaug.

I *Hompskogen* en urørt Rundhaug, 38 Skr. Omkr., stensat Kant.

Ved *Blaabærhaugen* 2 smaa Stenhauger, den ene med aabent Kammer. Nicolaissen 1886 p. 8.

I Skaret nordenfor en lav Rundhaug med Grøft, urørt.

I Skaret S. f. *Blaabærhaugen* 2 Hauger, begge skadede, den ene med aabent Kammer. ibid. 8 f.

Præstegaarden (Gno. 28).

Her har været Hauger, nu bortryddede.

Nicolaissen 1886 p. 7.

Paa *Rotvær* skal være udkastede Hauger. ibid.

Pt Par udkastede Røser mellem denne Gd. og *Nes* mulig Hauger. ibid.

Valvaag (Gno. 32).

Her skal være en Gravhaug. Aarsb 1876 p. 40.

Kjærstad (Gno 33).

Paa Gaardens Indmark en langagtig Stenhaug, græsvokset, skadet (Ager og Kjelder; f. Ben).

Nicolaissen 1886 p. 6.

Tofte (Gno. 35).

Paa *Kvanneshaugen* en stor næsten urørt Rundhaug (f. et Kranium), mellem 2 mindre Rundhauger.

Lidt Ø f disse paa en Berghelle en lav liden Haug.

Ovenfor *Sjøborosen* en lav liden Rundhaug (f Ben).

Nicolaissen 1886 p 6.

Tjeldnes (Gno 36).

I Udmarken V. f. Gd. 4 lave Stenhauger, smaa (3 skadede).

Et godt Stykke derfra, ogsaa i Udmarken, 3 smaa stærkt skadede Rundhauger.

Paa *Anklakhaugen* i S. en stor Stenhaug, 50 Skr. Omkr., næsten ødelagt.

Røs paa *Vardehaugen,* vel Gravrøs.

Nikolaissen 1886 p. 5 f.

Odden (Gno. 37).

Her skal være flere Hauger.

Nicolaissen 1886 p. 5.

Miklebostad (Gno. 39).

Her skal være adskillige Hauger.

Winther 1876 p. 21.

Ø. f. Indmarken paa *Hesteberget* et Par Rundhauger af Sten nær sammen, begge meget skadede.

Paa *Kraakneshaugen* Ø. f. Gd. skal være en Rundhaug med Hul i Midten.

Røs ved Pl. *Rusvik.*

Paa Indmarken paa *Harevolden* en aflang 4kantet Stensætning, 16 Skr. × 1.5 m og parallelt med denne 2 kortere Stensætninger af samme Bredde (Ø.—V.). Stene staa tæt sammen og rage kun lidet op over Jordsmonnet. Nicolaissen 1886 p. 5.

Skarstad (Gno. 42).

Paa *Storvardhaugen* en Rundhaug af Sten, 44 Skr. Omkr., oprodet i Midten.

Paa *Kvanvikhaugen* ligeledes en udkastet Rundhaug.

Paa *Jobenhaugen* 4 Rundhauger, den største 60 Skr. i Omkr. og meget beskadiget.

Paa Indmarken bortkjørt en Haug.

Nicolaisen 1886 p. 6.

[Paa *Havneset* 3 Rundhauger, udgravede i 1898. I den ene større ældre Jernalders Fund, bestaaende af en Fingerring af Guld og en do. af Sølv, Perler af Glas og Rav m. m. Aarsb. 1898 p. 1 f.

Nord for *Jobenhaugen* 2 Rundhauger, udgravede samtidig med de tre nysnævnte. Fund fra ældre Jernalder. Aarsb. 1890 p. 1. O. N.].

Barøen (Gno. 63).

Paa *Engelsøen* (Brugs-No. 3). 7 Rundhauger og 4 Langhauger, alle stærkt skadede, nær sammen, alle med dybe Grøfter om, da Terrainet er myrlændt.

Nicolaissen 1886 p. 7.

Kongsvik (Gno. 67).

NØ. f. Gd. en Haug med et stort Hul.

Mulig en Haug under Fjøset paa den østligste Gaard.

V. f. Gaardene ved Sommerfjøset en oprodet Haug.

Winther 1876 p. 18.

Balstad (Gno. 68).

Her skal findes en 2—3 Al. h. Bautasten.

Winther 1874 p. 102.

Tæt ved Husene, 1.86 m. høi over Jorden, 0.26—0.28 m. bred, glat og flad mod V., paa den anden Side mere ujevn.

Længere ned mod Søen, paa en liden Knat, 2 mindre urørte Hauger, lave.

Paa en Knat ret nedenfor mindst 1 lidt større Haug, mulig ogsaa 2 smaa, alle oprodede.

Vestenfor paa en lav, sumpig Vold mindst 3 runde græsgroede Hauger af Sand, noget oprodede. Muligt Par til. Winther 1876 p. 17 f.

Sæter (Gno. 70).

En rund Forhøining af Sten, antagelig Levning af en Haug.

Jernfund Horvik. Winther 1876 p. 17.

Horvik (Gno. 71).

Langs Stranden henimod Sandtorv ligger noget op for Fjæren en hel Mængde Hauger, alle runde Stenhauger, spredte over en betydelig Strækning, nærmere Horvik end Sandtorv.

Et Par Røser etsteds nærmere Stranden.

Lige ved Gaardene mange Hauger, lidt ovenfor Husene nederst paa eller lige under Bergskraaningen; de strække sig bortover til Nabogaarden *Kleven**) (ikke i Matrikulen), ganske lave, men tildels temmelig store Stenhauger; i to af dem gravet (i begge f. Sværd).

Winther 1874 p. 99—101.

Paa *Kvithella* lige under *Haarberget* (østligst) 8—9 mere eller mindre oprodede Hauger; tildels med synlige Kamre. Winther 1876 p. 17.

Fjeldal (Gno. 72).

Paa *Holtet* V. f. Hovedgaardene, ligeoverfor Øvre Sandtorv en stor og en ganske liden Haug, begge forstyrrede. Lidt længere i NØ. mindst 2 Hauger, urørte; i Nærheden skal være flere forstyrrede.

Winther 1876 p. 16 f.

---

*) *Kleven* har tilhørt og tilhører tildels endnu Nabogaarden *Sæter*.

Ramstad (Gno. 73).

Paa *Stokkøen* en Rundhaug, delvis udkastet. Nicolaissen 1886 p. 4.

Breivik (Gno. 76).

Paa *Drotneset* en Rundhaug af Sten, 40 Skridt i Omkreds, lidt skadet. Nicolaissen 1886 p. 5.

Stokke (Gno. 79).

Østligst paa Gd. en langagtig Haug 74 Skr. Omkr. og 2 m. h., lidt gravet i Kanten.

Nogle Skridt derfra en næsten trekantet Haug, c. 60 Skr. Omkr.

Paa en Rab nær ved et Par nu næsten helt borttagne Gravrøser. Nicolaissen 1886 p. 4.

Hol (Gno. 80).

Paa Bakken ovenfor Kirken en Rundhaug og ovenfor atter en liden Do. Nicolaissen 1886 p. 4 f.

Hov (Gno. 81).

Oppe paa *Øvergaarden* lidt SV. f. Husene og øverst oppe paa Toppen en lav Haug (50 Skr), og tæt foran den en liden Haug, begge urørte.

Bagenfor den første endnu en liden uanselig urørt Haug. Winther 1876 p. 20.

Steinsvik (Gno. 82).

Lige ved den vestligste Gd. mulig en Haug, i Kanten af et tuet, kratbevokset Markstykke, hvor der tør være flere.

Paa „Kirkehaugen“ ved en af de østligere Gaarde 4 Stenhauger (beskrevet), alle forstyrrede.

Længere oppe i Marken en Stenhaug (36 Skr.), der sandsynlig er Gravhaug. Winther 1876 p. 19 f.

Sand (Gno. 83).

Sydvestligst en udkastet Haug; længer i NØ. 5 eller 6 i en Gruppe, saaledes at de 3 ligger i en med Søen parallel Linie yderst paa en Bergskrænt, de andre i en Linie bag den vestligste.

Længere østover langs Tjeldsundet en liden Haug (22 Skr.) paa en liden Bjergtop. Alle for lang Tid siden oprodede.

En gammel Nøstetomt. Winther 1876 p. 19.

Ripelen paa Tjeldøen.

Her skal findes Gravhauger.

Winther 1874 p. 102.

Ripelen er et Nes paa Tjeldøen, som maa høre enten til Sand eller til Dragland.

Neset er delt i 2 Fjeldpartier; paa det nordre af disse en større Stenhaug (40 Skr. Omkr.); lidt søndenfor den, op for en liden Vik, en liden Haug, som synes forstyrret (24 Skr. Omkr.).

Mellem de to Fjeldpynter længer ind fra Søen en Haug paa 30 Skr. Omkr., forstyrret.

Lidt søndenfor og nærmere Søen en liden aldeles forstyrret Haug.

Paa den søndre Fjeldpynt 3—4 Hauger paa Rad ned mod Søen, mere og mindre ødelagte; den midterste med Kammer. Winther 1876 p. 18 f.

Dragland (Gno. 84).

S. f. Gd. skal i Udmarken være en stor udkastet Stenhaug. Nicolaissen 1886 p. 5.

Vaagan Prestegjeld.

Kalle (Gno. 7).

Paa *Gammelgaarden* V. f. Gd. tæt nede ved en liden Bæk en Rundhaug 56 Skr. i Omkr., lidt over 1 m. h. Nicolaissen 1890 p. 8.

Gimsø Prestegjeld.

Sand (Gno. 3).

Paa Indmarken et Par Hauger; den ene 34 Skr. Omkr. med et Søkk i Midten.

Paa Pl. *Kleven* 1.54 m. h. Bautasten, i hvis Nærhed tidligere den i B. M. værende Runesten stod.

Længere fremme ved Pladsens Huse 3 Sandhauger med Grøft om, udploiede (Sværd f.). Mulig ogsaa den c. 1854 f. „Urne" ogsaa fra en af disse Hauger. N. F. 689 f.

NØ. f. Husene en hoi Gravhaug, 73 Skr. Omkr., græsvokset. S. f. denne en næsten udjevnet Haug og i N. en mindre, ogsaa odelagt.

30 Skr. S. for disse 3 en 4de Haug, 70 Skr. Omkr., Hul i Toppen.

Paa Sydsiden af Husene en Haug omgivet af en Grøft, 48 Skr. Omkr. Nordenfor denne en anden Rundhaug, paa hvis Top en Smedje bygget.

Nicolaissen 1884 p. 5 f.

Vinje (Gno. 4).

V. f. Husene paa B.-No. 10 3 store græsvoksede Hauger med Grøft, den største 66 Skr. Omkr., i Retning N.—S., lidet skadede.

I Retning Ø.—V. ligeledes 3 urørte græsvoksede Hauger med Grøft, urørte.

Længere mod V. ved den næste Parts Huse, næsten parallelt med den første Række, 3 store Hauger (1 urørt).

Længere mod V. 2 Hauger, den ene hel; i den anden, 74 Skr. Omkr., gravet Kjelder.

Nicolaissen 1884 p. 6 f.

Saupstad (Gno. 5).

NV. f. Gd., nær Stranden, flere Hauger: 1 Rundhaug, 46 Skr Omkr. med et lidet Sokk i Toppen; 6 Skr. fra denne en forstyrret langagtig Haug, og tæt ved denne en Langhaug, 24 Skr. l., udgravet i Midten. 2 Rundhauger af den førstes Størrelse. 1 udgravet Rundhøug. Alle med Grøft, i Række SØ.—NV.

Nicolaissen 1884 p. 7.

Hov (Gno. 6).

I den vestlige Kant af en lang Bakke, hvorpaa flere af Gaardens Huse staa, sees en i Midten udgravet Langhaug, og Yderkanterne af et Par større Rundhauger. Vel flere Hauger her bortryddede ved Bebyggelsen.

Nicolaissen 1884 p. 7.

Vik (Gno. 7).

Nede ved Stranden en urørt Haug.

Oppe i Bakken nedenfor Gaardens sydligste Huse en Rundhaug, 38 Skr. Omkr., Fordybning i Midten.

Paa Sletten nedenfor 2 smaa Hauger, af den ene noget bortpløiet.

S. for de sydligste Huse ovenfor et lidet Vand en urørt Rundhaug med Grøft.

Ved *Kleivmyren* en 25 Skr. lang Langhaug med Grøft. 16 Skr. længere N. en Rundhaug med Hul i Toppen. Nicolaissen 1884 p. 7.

Strømnes (Gno. 18).

Nær Skolehuset en Haug med Grøft.

Nær Pl. *Stænsvik* mellem *Laukvik* og *Strømnes* en Bautasten (omtalt Aarsb. 1871 p. 161), nu igjen reist. 2.3 m. h., 0.58 m. br. med spids Top.

Paa *Kuøen* under Laukvik en større og en mindre Haug, den første delvis udkastet.

Nicolaissen 1884 p. 5.

Gjersvold (Gno. 19).

Ovenfor Søhusene 4 Hauger, hvoraf 1 helt udgravet.

Paa Stranden mellem denne Gaard og *Strømnes* 2 Hauger, 1 c. 50 Skr. Omkr, over 1 m. høi, Fordybning i Midten. Den anden mindre, næsten ødelagt.

Nicolaissen 1884 p. 4 f.

Borge Prestegjeld.

Skjerpen (Gno. 1. 2).

Paa Toppen af *Brekhaugen* SØ. f. Gd. en stor Rundhaug, over 50 Skr. Omkr. Nedenfor denne mod Ø. 3 Langhauger, lidt gravede.

I Skovkrattet nedenfor Gd en ødelagt Rundhaug.

Nicolaissen 1884 p. 8.

Eltoft (Gno. 9).

V. f. Gd. paa Indmarken en stor Haug, 70 Skridts Omkreds, c. 3 m. h., lidt gravet i Toppen.

Lidt nordenfor en Langhaug, nedsunken i Midten, spidse Ender. V. og S. for Skolehuset 5 større Rundhauger. Nicolaisen 1884 p. 13.

Kraaktoft (Gno. 11).

Ved Kjeldergravning f. et muret Kammer uden Dækstene, vel tidligere aabnet.

Nicolaissen 1884 p. 12 f.

Bjørnsand.

Paa Bjørneroen flere Hauger; flere bortrydded e, der tildels have havt Kammer.

Nicolaissen 1884 p. 12.

Mærvold (Gno. 15).

Paa *Mosbakken* 4 Rundhauger, 2 større og 1 mindre Langhaug, de fleste urørte, tildels med Grøft.

Nicolaissen 1884 p. 12.

Sortland (Gno. 16).

Paa Stranden Ø. f. Gd. en liden opkastet Rundhaug; tæt ved Gd. en anden, ligeledes udgravet Haug.

Nicolaissen 1884 p. 12.

Unstad (Gno 17).

Paa Indmarken ovenfor de østligste Huse mange Rundhauger og et Par Langhauger.

Nicolaissen 1884 p. 12.

Eggum (Gno. 18).

Paa en Moræne S. f. Gd. 2 Rundhauger med Grøft.

Længere S. ovenfor Morænen paa *Utgarden* 15 Rundhauger, græsvoksede; kun i et Par gravet.

Nicolaissen 1884 p. 11.

Ytre Borgfjord (Gno. 23).

Ovenfor Søhusene en urørt Rundhaug og en „Skibshaug".

Ovenfor *Melkeneset* en forstyrret Rundhaug og 2 næsten urørte Langhauger.

Nicolaissen 1884 p. 8.

Bøstad (Gno. 24).

8 Hauger, den største 42 Skr. Omkr.; de fleste med Grøft. Tildels Hul i Toppen; ligge paa *Bøstadtøa*.

Nicolaissen 1884 p. 8.

Borg (Gno. 25).

Nedenfor Kirken en liden udkastet Rundhaug.

Nicolaissen 1884 p. 8.

Rystad (Gno. 26).

Her skal være Gravhauger.
Nicolaissen 1884 p. 8.

Ramberg (Gno. 34).

Østligst paa Indmarken flere smaa Hauger; i 1 bortryddet f. et Spyd (Tr. 607). Nogle mindre Hauger ogsaa bortryddede. Nicolaissen 1884 p. 11.

Val (Gno. 37).

Paa Indmarken flere smaa Hauger. En Langhaug udgravet for lang Tid siden. Paa *Pilneset* en lav Rundhaug af 70 Skr. Omkr., Grøft. I dens Yderkant har før staaet 4 reiste Stene, c. 1 m. høie. Ved Siden en ødelagt mindre Rundhaug (f. en Øks).
Nicolaissen 1884 p. 10 f.

Haukland (Gno. 38).

Her skal være flere Gravhauger.
Nicolaissen 1884 p. 11.

Sande (Gno. 39).

Paa en Ager før en Rundhaug, hvori f. Cranium og Jerncelt. Flere Rundhauger her bortpløiede.
Nicolaissen 1884 p. 10.

Høines (Gno. 41).

Et Par smaa Hauger paa *Ryggan* (Fund Yj. i den ene).

Paa Indmarken oppe under Fjeldet en større udkastet Rundhaug af Sten.

Paa *Bøen* henimod *Bø* flere smaa Rundhauger, hvori ved Gravning f. Kul. Nicolaissen 1884 p. 10.

Kvalnes (Gno. 42).

Paa „Auran" Ø. f. Gd. 5 store Hauger i Rad NØ.—SV. Den største 75 Skr. i Omkr. og antagelig c. 2 m. h., de andre nær lige store. 2 af dem skadede.

Paa Indmarken nede ved Stranden 2 Langhauger og 1 forstyrret Rundhaug.

I Udmarken mellem denne Gaard og *Rekdal* 3 forstyrrede Rundhauger. Nicolaissen 1884 p. 10.

Valle (Gno. 44).

Paa *Langneset* N. f. Gd. en udkastet Haug. S. f. Gd. nær Stranden en Langhaug og 3 smaa Rundhauger med Grøft; den ene med et Hul i Toppen.

Nicolaissen 1884 p. 9 f.

Smedvik (Gno. 45. 46).

Paa Indmarken V. f. Gaardens Huse en græsvokset, temmelig høi Haug, 76 Skr. Omkr., med Grøft. Gravet lidt i dens Top. Tæt ved en mindre udkastet Rundhaug. N. f. Gd., nær en Plads, et Par smaa ødelagte Rundhauger.

Nicolaissen 1884 p. 9.

Limstrand (Gno. 47).

Her skal være 2—3 Hauger med Grøft, et Stykke fra Gd. Nicolaissen 1884 p. 9.

Steiro (Gno. 48).

Nær *Steiropollen* et Par Rundhauger; en helt borttaget.

Længere frem paa et Nes en Rundhaug 38 Skridt i Omkreds.

Paa en liden Moræne ved *Alstadpollen* 4 Hauger, lave, den største 46 Skr. Omkr. Gravet i et Par af dem.

Nicolaisen 1884 p. 9.

Elstad (Gno. 50).

Paa Indmarken tæt ved *Steiropollen* 5 Rundhauger og 1 Skibshaug, alle urørte og med Grøft.

S. f. den sydligste Opsidders Huse 2 Langhauger, skadede i Enderne.

Paa Eidet mellem *Steiropollen* og *Hauklandsvandet* en udkastet Rundhaug. Nicolaissen 1884 p. 8 f.

Knutstad (Gno. 51).

Et Stykke ovenfor Strømmen mellem *Steiropollen* og *Alstadpollen* 2 Langhauger tæt ved hinanden. Desuden paa Gd. et Par smaa forstyrrede Rundhauger.

Nicolaissen 1884 p. 9.

Alstad (Gno. 52).

3 smaa Rundhauger, alle skadede.

Nicolaissen 1884 p. 9.

Bakjorden (Gno. 61).

Paa *Grytgaarden* S. f. Gd. flere Røser, runde og langagtige, gravede.

Paa den Gd. nærmestliggende Ø Rundhaug med aabent Kammer, udgravet. Længere mod Ø. en udkastet

lignende Rundhaug. N. paa Øen 2 lave Rundhauger, delvis aabne Kamre.

Paa Sydenden 3 lave udkastede Stenhauger.

Paa *Vesterøen* nordligst en Rundhaug, 45 Skr., udgravet i Toppen. 12 Skr. mod S. en lav Rundhaug, Søkk i Midten. Ø. f. disse paa *Valen* liden Rundhaug med aabent Kammer.

Sandsynlig er der paa Øerne flere Roser.

Nicolaissen 1890 p. 4.

Valberg (Gno. 65).

Vestligst paa Indmarken en 40 Skr. Rundhaug, udgravet i Midten.

Et Par nærliggende lave Roser vel ogsaaa Gravhauger. Nicolaissen 1890 p. 4.

Dal (Gno. 67. 68).

Paa de fleste af Øerne udenfor Gd. Hauger, de fleste med murede Kamre; Haugerne mest smaa.

Paa *Hestøen:* 1. Rundhaug 40 Skr. Omkr., c. 1.2 m. h., opkastet i Midten. 2. Langhaug 10 × 5 m., uden Kammer, udgravet af Nicolaissen 1890. 3. N. f. disse paa en Knat Rundhaug af 40 Skr. Omkr., udgravet af Nicolaissen. 4. Henimod Øens Top Langhaug med aabent Kammer, vel 2 m. × 47—72 cm. 5. 8 Skr. mod S. ødelagt Rundhaug 60 Skr. Omkr. 6. 18 Skr. mod V. liden uregelmæssig Haug. 7. Tæt V. f. denne en Rundhaug med Kammer 1.33 m. × 37 cm., udgravet af Nicolaissen. 8. Paa Skrænten tæt ved udkastet Rundhaug. 9. Paa Øens sydlige Kant Rundhaug 24 Skr. Omkr., Kammer. 10. Paa Østenden Rundhaug med aabent Kammer, 34 Skr. Omkr. 11. Tæt ved en liden Haug af 26 Skr. Omkr.; Hul i Toppen, hvorigjennem sees

ned i Kammeret. 12. S. f. disse, længere op i Bakken Rundhaug med Kammer (1.96 m. × 72 cm. × 58 cm.), 32 Skr.Omkreds.

Paa *Buøen:* 1. Rundhaug paa Sydenden, med muret Kammer, udgravet af Nicolaissen, 1.53 m. × 66 cm. × 50 cm. 2. N. f. et lidet Tjern uregelmæssig Haug. 3. Ø. f. denne Rundhaug af 46 Skr. Omkr. 4—6. 3 forstyrrede Rundhauger, lidt nordenfor.

Paa *Bjørnholmen* 4 Rundhauger med Kammer, den største af 30 Skridts Omkreds.

Paa *Lamholmen* en Rundhaug af 40 Skridts Omkreds, udrodet.

Nordligst paa *Risøen* Rundhaug med aabent Kammer. En anden noget oprodet i Toppen. Mod V. en stor Rundhaug, meget oprodet, 70 Skr. Omkr., og en liden Haug, udkastet i Toppen.

Sydligst paa *Sandøen* 3 Rundhauger i Rad Ø.—V., de to største c. 30 Skr. Omkr., alle forstyrrede.

Paa Øens Nordspids et Par udkastede Rundhauger.

To nærliggende lave Røser vel ogsaa Gravhauger.

Nicolaissen 1890 p. 2—4.

Horn (Gno. 69).

Bautasten, 1.83 × 0.44 × 0.16—0.20 m.

Nicolaissen 1890 p. 2 (omtalt allerede af Blom 1827, se N. F. 689).

Malnes (Gno. 71).

I Udmarken S. f. Gd. et Par udkastede Røser, neppe Gravhauger.

Paa *Havnholmen* (f. Menneskeben) og paa *Skjaaholmen*

skal være flere udkastede Røser; paa den sidste Holme har staaet reiste Stene.

En 1.44 m. høi Sten paa en Bergknat?

Nedenfor *Malnesaasens* nordre Kant en lav Rundhaug, c. 40 Skr. i Omkr., næsten urørt.

Nicolaissen 1890 p. 2.

Moland (Gno. 72).

Ovenfor Sohusene Rundhaug, 28 Skr. Omkr., stort Hul i Midten.

4 Skr. SV. for denne Haug stod før en Bautasten, 1.79 × 0.61 × 0.36 m.

14 Skr. nedenfor en stærkt ludende Sten ved en uregelmæssig Forhøining (en Grav?).

Paa Indmarken V. f. Husene flere græsvoksede Hauger, mindre, den største af 36 Skridts Omkreds.

Nicolaissen 1890 p. 1.

Buksnes Prestegjeld.

Haug (Gno. 2).

For over 20 Aar siden i en udpløiet Langhaug gjort et Fund. Nær denne 2 lidt skadede Rundhauger.

Nedenfor den østligste Gd. paa en Bakke en lav urørt Rundhaug, 45 Skr. Omkreds, Grøft.

Nicolaissen 1884 p. 15.

Horn (Gno. 3).

Øverst paa *Tahaugen* en urørt Haug af 56 Skr. Omkr.

Længere V. en større Langhaug med Grøft.

V. f. denne en mindre Do.

Nede ved Stranden nær den vestligste Gd. en udgravet Rundhaug. Nicolaissen 1884 p. 15 f.

Balstadøen (Gno. 10).

Enkelte udkastede Stenhauger.

Nicolaissen 1884 p. 14 f.

Jerstad (Gno. 15).

Paa Indmarken ovenfor *Viken* 8 Hauger (4 Langhauger beskrevne), med Grøft, urørte. I SØ. en delvis udgravet Rundhaug.

Paa Bakken ovenfor den østligste Gaard 1 urørt Rundhaug.

Paa *Halsen* mellem Øvre og Nedre Jerstad 5 lave Rundhauger med grund Grøft, i de fleste gravet lidt, og mellem disse en lav rund Forhøining med stensatte Kanter, 38 Skridt i Omkreds.

Nicolaissen 1884 p. 14.

Præstegaarden (Gno. 16).

Paa *Hestneset* 2 større Hauger (Omkr. 65 og 50 Skr.) og et Par smaa uregelmæssige Rundhauger.

Ved *Kleppen* tæt ved *Kleppageren* en Rundhaug med en liden Fordybning i Midten. Inde i Ageren bortploiet en stor Haug.

Paa *Trebuneset* et Par smaa forstyrrede Hauger.

I Nærheden af *Gammelskolen* en stor Rundhaug, udploiet, stor Grøft, 60—70 Skridt i Omkreds.

I Nærheden et Par uregelmæssige lange Forhøininger, maaske Skibshauger.

En stor Rundhaug, udgravet.

Nicolaissen 1884 p. 13 f.

Kraft taler om „en stor Del Gravhauger, liggende dels ved Stranden, dels længere borte derfra". N. F. 689.

Dønvold (ikke i Matrikulen; mulig Plads under Præstegaarden; ligger nær Storeidet).

N. f. Gd. nogle Hauger (7 talte; beskrevne).

Nicolaissen 1884 p. 15.

Storeidet (Gno. 17).

Hauger i Udmarken mellem *Storeidet* og *Dønvold,* flere af dem meget store, stærkt skadede. Den i N. F. 689 omtalte Bautasten fandtes ikke.

Paa Indmarken stor Langhaug med lidet muret Kammer, bortryddet. Nicolaisen 1884 p. 15.

Leknes (Gno. 18).

Paa *Storhaugen* N. f. Gd. et Par Rundhauger af Sten.

Ovenfor *Haldsvaagen* et Stykke fra Stranden i en langagtig Ring 15—16 Langhauger. 10—16 Skridt lange. Et Par udgravede.

Nedenfor en liden forstyrret Rundhaug.

Nicolaissen 1884 p. 16.

Af disse Langhauger 2 udgravede af Nicolaissen 1890, (9 × 3.5 × 1 m., tykt Kullag paa Bunden; 8 × 2.5 × 1.2 m., Kullag i Bunden, hvori en enkelt Klinknagle).

Nicolaissen 1890 p. 5.

Bolle (Gno. 20).

Paa *Burshaugen* nær Husene en lav grøftomgivet Rundhaug, 50 Skridt i Omkreds, oprodet.

I Hullet en omfalden Bautasten, 2.38 m. lang.

Østenfor denne Haug en lav urørt Rundhaug, 34 Skridt i Omkreds.

I Nærheden 6—7 Rundhauger og 3 Langhauger, alle med Grøft, græsvoksede.

Nicolaissen 1884 p. 16.

Holand (Gno. 21).

Nær Stranden „Guldhaug", udpløiet, med Grøft.

Længere oppe paa Indmarken et Par Langhauger udpløiede; i den ene f. en „Trebandsring".

I en Rundhaug f. et Spyd.

Nicolaissen 1884 p. 16 f.

Reppe (Gno. 30).

Paa Indmarken nedenfor Husene en lav vid Rundhaug med Grøft.

Paa Veien til *Holand* en Rundhaug.

Paa *Haldshaugen* bortryddet Hauger.

Nicolaissen 1884 p. 17.

Rise (Gno. 32. 33).

N. f. Gaardens Indmark *Himmelbjørgtoften,* der ligner en stor Hustomt og er 34 Skridt lang.

Nær denne mod V. 2 urørte Langhauger.

Længere nede mod Elven 1 Langhaug og 2 Rundger. Nicolaissen 1884 p. 18.

Øvervold (Gno. 34).

Nær Indmarken S. f. Gd. 2 smaa Rundhauger.

N. f. Gd., ogsaa nær Indmarken, 1 stor Langhaug med Grøft og et Par smaa Huller i Midten.

Nær denne en Rundhaug og 1 liden Langhaug (gravet lidt i begge).

Nedenfor Bakken en Langhaug og 3 Rundhauger, alle med Hul i Midten.

Nicolaissen 1884 p. 17 f.

Nervold (Gno. 36).

N. f. Gd en. lav vid Rundhaug, 94 Skr. Omkreds, Fordybning i Midten.

Lidt nordenfor en Langhaug.

Desuden en stor rund Haug, helt oprodet i Midten.

Nicolaissen 1883 p. 17.

Opdøl (Gno. 38).

Paa Indmarken en større og en mindre Rundhaug, urørte.

Paa *Høgaasen* Ø. f. Gd. flere smaa og 1 stor Haug af Sten; rodet i de fleste.

Paa Aasen længere Ø. 4 store Hauger, den største 67 Skridt i Omkreds; den ene stærkt udgravet.

Nicolaissen 1884 p. 17.

Skulbru (Gno. 39).

Paa en Lyngmo Ø. f. Veien en Rundhaug og 1 Langhaug, begge med Grøft, næsten urørte.

Paa Indmarken et Par urørte Rundhauger. Paa Bakken ovenfor Søen 2 Rundhauger og 2 Langhauger. Den 3die Langhaug ødelagt.

Nicolaissen 1884 p. 17.

Fygle (Gno. 40).

Paa en lav Aas SV. f. Gd. 4 store Rundhauger, hvoraf den største 85 Skr. Omkr., og meget høi, er noget oprodet i Toppen. Nicolaissen 1884 p. 19.

Storfjord (Gno. 43).

Paa Indmarken en urørt Rundhaug, c. 54 Skridt i Omkr., usikkert om Gravhaug. Nicolaissen 1890 p 5.

Kangeruren (Gno. 49).

Ovenfor den østligste Gd. 6 Rundhauger, den største c. 40 Skr. Omkr. 1 af dem bygget om en stor Sten.

Tæt Ø. f. Huset en Langhaug, 24 × 8 Skr., med Grøft, Hul i Midten.

28 Skr. nedenfor denne Rundhaug af 40 Skridts Omkreds, gravet.

Paa den østligste af Øerne udenfor Gd. 4 tildels meget store Stenhauger borttagne.

Paa en Bakke nær ved en Ager en liden Rundhaug.

Paa den vestligste Ø skal være flere Gravhauger. Nicolaissen 1890 p. 5.

Sennesvik (Gno. 59. 60).

Nordligst paa Indmarken en stor Haug, over 90 Skr. Omkr. og c. 2 m. høi, lidt gravet paa den ene Side.

Nær denne 2 smaa græsvoksede Rundhauger.

Noget S. f. disse en anden stor Haug; den ene Kant bortkjørt.

Paa „Klubben“ ovenfor Søhusene 6—7 Hauger.

Nederst i den ene, der er delvis bortryddet ved Husebygning, Kulrand.

Paa det lave Fjeldskar *Einangen* mod *Ramsvik* en

stor Rundhaug, urørt, høi, 56 Skr. Omkr., langt fra Bolig. Nicolaissen 1884 p. 18.

Ramsvik (Gno. 65).

Paa *Pilbakken* en græsvokset, urørt Haug, Grøft og stensatte Kanter. Midt i den en 1.42 m. h. Bautasten, bred, men ganske tynd.

I NV. en Langhaug, 28 Skr. l.; Fordybning i Midten.

Paa *Baatneset* en lidt længere Langhaug, ligeledes Fordybning i Midten. Nicolaissen 1884 p. 18 f.

Berg (Gno. 66).

Nær Elvens Udløb i Viken en stor Langhaug, græsvokset og urørt. Nicolaissen 1884 p. 9.

Hol (Gno. 68).

Paa *Holsøen* (landfast ved Fjæretid) talt 18 Hauger, alle runde Stenhauger, flere med Grøft, de to største af Omkr. 48 og 53 Skr. Flere have havt murede Gravkamre.

Paa *Kuholmen* nærved skal ogsaa være Hauger.

Nicolaissen 1884 p. 19.

Flakstad Prestegjeld.

Ramberg (Gno. 29).

Her skal være flere smaa Gravhauger (Beretningens Paalidelighed maaske tvivlsom). Aarsb. 1875 p. 176.

Ansees Aarsb. 1884 p. 22 vel med Rette for Naturdannelse.

Vareid (Gno. 33).

Paa Bakken mellem de østligste og vestligste Huse flere Rundhauger.

Syd f. Gjerdet om Indmarken ogsaa et Par Rundhauger, den ene helt udkastet.

Nicolaissen 1884 p. 21.

Sandnes (Gno. 36).

Paa Store Sandnes skal være en stor Haug.

Nicolaissen 1884 p. 21.

Napp (Gno. 37).

Ved Napsholmen mellem *Napp* og *Sandnes* talt 20 Rundhauger, den største 36 Skr. i Omkr., de fleste mere eller mindre skadede. Nogle tydeligt Kammer.

Ved Stranden Ø. f. Gd. 4 Hauger af hvilke kun den vestligste var uskadt. Denne udgravet af Nicolaissen 1884, 30 Skr. Omkr. og 1 m. høi.

Nicolaissen 1884 p. 20 f.

Værø Prestegjeld.

Røst.

Nogle Røser V. f. Gravosen ligne Gravrøser.

Nicolaissen 1892 p. 11.

Maastad (Gno. 13).

Af de talrige Røser nær Gd. kun et Par sikre Gravrøser. Nicolaissen 1892 p. 8.

Sørland (Gno. 14).

N. f. Gd. *Røstnesvaag* ovenfor *Torvvaagen* en stor Rundhaug af Sten, 58 Skr. Omkr., 1.4 m. h.

110 Skr. NØ. f. denne en anden lignende Haug, 46 Skr. Begge delvis udkastede.

Ovenfor disse paa en Moræne tæt under *Storfjeldet* Levninger af en udkastet Rundhaug; nær derved et aabent Kammer uden Forhøining omkring.

Paa *Smaahaugan* SV. for *Torvvaagen* et Par lave Rundhauger, den største c. 50 Skr. Længere V. en helt ødelagt Rundhaug.

Paa *Sørland* N. f. Indmarken paa *Bredhelholen* en Rundhaug, 28 Skridts Omkreds.

8 Skr. NØ. f. denne en anden Rundhaug, 45 Skr. Omkr., lidt gravet i Midten.

Paa *Dønvolden* ovenfor *Aaga* en Rundhaug, 40 Skr. i Omkreds, udgravet i Midten.

Nærmere mod *Østervaagen* Rundhaug af omtrent samme Størrelse, udkastet.

38 Skr. V. f. denne Rundhaug med aabent Kammer, 2.36 m. l. og 0.77 m. br.

Længere mod V. imod Vaagens Bund 2 ødelagte Hauger.

Paa *Tyoneset* i flere bortryddede smaa Rundhauger f. Menneskeben (1 af dem med muret Kammer. Ben af Menneske, Hest og Hund).

Paa *Kvalnes* 2 Røser paa Neset S. f. Gd., mulig Gravhauger. Nicolaissen 1892 p. 7 f.

Nordland (Gno. 17).

Paa Morænen *Molla* SØ. f. Gd. flere runde Røser, for det meste udkastede, hvoraf 9—10 Gravrøser.

Nicolaissen 1892 p. 9 (jfr. Aarsb. 1876 p. 40).

Hadsel Prestegjeld.

Kvitnes (Gno. 1).

Paa *Kartneset* S. f. Gd. flere Hauger. Paa Nordsiden af Neset lidt op fra Stranden en urørt Stenhaug, 26 Skridt i Omkreds.

Paa Sydsiden af Neset først 3 Hauger, 2 oprodede tæt ved hinanden og nærved en større, lidt oprodet Stenhaug.

Hinsides en Hammer en liden lav Haug.

Videre 5 Hauger, alle Huller i Midten.

I en liden myrlændt Dal paa Sydsiden af Neset en lav, nedsunken Haug, 40 Skridt i Omkreds.

Længere sydover hist og her spredte Hauger, etsteds 2 sammen, aabnede, med Kammer.

Paa Østskraaningen af en Berghammer ved en Plads, i en Linie 2 Hauger.

Maaske flere Hauger i dette kuperede og kratvoksede Terrain. Winther, Aarsb. 1875 p. 115 f.

Hennes (Gno. 2. 3).

Ude paa et Bergnes S. f. Gd. 6 Hauger, hvoraf 4 større, rodede. Her har været flere Hauger.

Bortover mod *Kvitnes*, nærmere Hennes, ved et Krat nær Stranden 2 Stenhauger tæt ved hinanden (formentlig flere i Krattet her). Winther 1875 p. 115.

En regelmæssig formet Bautasten her omtales 1810. Aarsb. 1876 p. 189.

Holdøen (Gno. 25).

Paa Pl. *Valen* tæt ved Husene 3 smaa Hauger; i den ene ved Kjeldergravning f. Menneskeben og Perler. Nicolaissen 1884 p. 1 f.

I Aarsb. 1876 p. 40 omtales Øen — efter Andenhaandsmeddelelse — som ualmindelig rig paa Hauger.

Aarsb. 1876 p. 40.

Strønstad (Gno. 32).

Flere Hauger. Winther 1875 p. 114.

Paa Indmarken har været 3 Rundhauger og 1 Langhaug, nu bortrydddede; have været meget store. I dem alle f. Kul og en Mængde Klinknagler (flere Fund Æj.).

Nicolaissen 1884 p. 2.

Sommerhus (Gno. 35).

Paa en Pl. N. f. Gaarden tæt nedenfor Husene 2 runde Hauger, den ene c. 50 Skr. Omkr., lidt skadet.

Ovenfor Huset en aldeles ødelagt Stenhaug.

I N. 3 skadede Hauger, den ene aldeles ødelagt.

Paa Stranden henimod *Sand* et Par forstyrrede Hauger. Nicolaissen 1884 p. 2 f.

Sand (Gno. 36).

Paa *Nordsand* Hauger. Winther 1875 p. 114.

Sandsynlig Hauger paa den herfra til *Grundfør* gaaende Moræne „Jettens Vei". Jfr. *Grundfør*.

Winther 1875 p. 114.

Østligst paa Gaardens Indmark 3 Hauger, noget skadede.

V. f. Husene, nær Stranden, 4 store Hauger, hvoraf 1 70 Skr. Omkr. og de andre nær samme Størrelse (i 1 af dem Kjelder). Fundet C 2207 er gjort i en borttaget Haug her.

I en liden Haug f. Ben og rustent Jern.

Her har vistnok været mange flere Hauger.

Nicolaissen 1884 p. 3.

Grundfør (Gnd. 37).

Bautastenen „Ræka", dannet som en Skovl med den tykkere Ende opad. Winther 1875 p. 114.

Mellem denne Gd. og Sand en over $^1/_2$ Mil lang Moræne N.—S. Hvor denne ovenfor Gd. gjør en skarp Sving ind mod Grundførfjorden, er en lav Haug af 44 Skridts Omkr., delvis udgravet; i denne Haugs Midte staar den ovenomtalte „Ræka", bred øverst og smalere nederst, c. 2.42 m. h. og paa det bredeste 1.24 m. bred.

Lidt nordenfor paa Morænen en lav oprodet Haug.

Nede paa *Basaneset* er *Basahaugen,* 56 Skr. Omkreds, 1.6 m. h.; Hul i Toppen.

Ø. f. *Jeviken* en større Haug, udkastet i Toppen.

Tæt V. f. de øverste Huse 2 store Stenhauger, den mindre ødelagt, den største, af 64 Skr. Omkr., urørt. Lidt nedenfor er 3 smaa delvis udgravede.

Ø. f. Gd. en forstyrret Haug med Grøft og flere smaa udkastede.

Paa Indmarken mange smaa græsvoksede Rundhauger og et Par aflange; disse ere dog mulig Rydningsrøser.

En liden Haug midt mellem *Jeviken* og Gd. udgravet af Nicolaissen; paa Bunden omstrøet nogle smaa Benstumper og Kul.

Ovenfor Gaardens Indmark flere smaa Rundhauger; 1 paa 24 Skr. Omkr. udgravet af Nicolaissen. Paa Bunden Kullag, hvori 2 Stykker af et Kleberstenskar og 2 Brynestumper. — I en tredie Haug ogsaa f. Kul.

Nicolaissen 1884 p. 3 f.

Taen (Gno. 45).

Paa *Vardehaugen* V. f. Gd. ødelagt Rundhaug af Sten.

Paa 2 Knauser nær ved har mulig været Røser. Nicolaissen 1887 p. 2 f.

Utbjør (Gno. 46).

Her skal være bortryddet nogle smaa Hauger. Nicolaissen 1887 p. 3.

Hokland (Gno. 47).

Paa *Kjørrelhaugen* ovenfor Gd. en lav Rundhaug, 56 Skridt i Omkreds, noget gravet.

Nogle Skr. mod NV. en anden Rundhaug, hvori gravet Kjelder. Den svære Dækhelle over Kamret sees.

V. f. Gd. en for det meste borttaget Rundhaug.

Ø. f. Gd. bortryddet en liden Rundhaug.

Nicolaissen 1887 p. 3.

Aanstad (Gno. 48. 49).

Paa Øen udenfor Gd. skal være nogle smaa Hauger. Nicolaissen 1887 p. 3.

Haug (Gno. 51).

Her mange Hauger. Winther 1875 p. 114.

Tæt ved Indmarken mod S. paa *Mæraftashaugen* en stor rund Haug c. 100 Skr. Omkr., stort Hul i Midten.

SØ. for den en ganske lav, men vid Rundhaug, og en tredie rund Haug, gravet.

SØ. for disse Hauger 5 Rundhauger, de 4 i Rad Ø.—V., alle med Hul i Toppen.

Paa *Skjelsandhaugen* 7 Hauger nær sammen, lave, med Grøft, alle gravede.

Paa *Klakhaugen* Ø. f. Gd. 2 Gravhauger nær Veien, begge stærkt skadede. Nicolaissen 1887 p. 4.

Nicolaissen udgravede 1888 2 af Haugerne paa Mæraftashaugen (i den ene Fund fra Æj.) og 3 paa Skjelsandhaugen (intet f. uden ubrændte Menneskeben i 2 af dem).

Nicolaissen 1888 p. 2.

Melbu (Gno. 52).

Paa en Val ude ved Søhusene mange Stenhauger, tildels opkastede; i en af dem f. Stykker af et Sværd.

Winther 1875 p. 114.

Gullstad (Gno. 53).

Paa „Hammervolden" V. f. Gd. nær Søen en opretstaaende Sten, 1.12 m. h., 0.76 m. br. nedentil og 0.4 m. oventil. Mulig staaende i Levninger af en Haug.

Paa *Gullstadøen* (landfast i Fjæretid) flere Hauger, mindst 6 i Linie tversover en Vold (beskrevet). Paa en brat Bergknat østlig paa Øens indre Side en oprodet Stenhaug, 50 Skr. Omkr. Paa en anden Bergknat hinsides en liden Myr en lignende Stenhaug.

Winther 1875 p. 113 f.

Husby (Gno. 54).

Paa Engen straks nedenfor Gd. en stor Haug, 40—50 Skr. Omkr., c. 2 m. h., af Sten og Grus; c. $^1/_4$ borttaget (f. en Bule og Ben).

Nedenfor har været flere Hauger; her har staaet en Bautasten, nævnt af Kraft (N. F. 698), et Par Al. h.

Paa en Pl. længere Ø. Levninger af en udkastet Haug.

Winther 1875 p. 113.

Ekren (Gno. 55).

Lige op under det bratte og høie Fjeld bag for Gd. en aflang Stenhaug, 20 + 8 Skr., opkastet; Kammer; Klinknagler.

Maaske flere Hauger. Winther 1875 p. 113.

Steilo (Gno. 58).

Oppe ved Husene paa en af de nordligste Gaarde Levninger af 1—2 Hauger paa en Knat.

Længere i SV. tæt ovenfor Veien en stor Stenhaug, lidt rodet i Toppen. Winther 1875 p. 113.

Klakk (Gno. 61).

Paa en myrlændt Vold ved Stranden — lige ved „Vangen" paa Hadsel — et Par Hauger, en af dem 35 Skr. i Omkreds og urørt.

Oppe ved Hovedveien en liden oprodet Stenhaug.

Winther 1875 p. 113.

Præstegaarden (Gno. 62).

Paa *Risøen* ved NØ.spidsen af Hadseløen findes paa S. Side 5—6 Hauger, mest urørte.

Lidt vestenfor dem en høi, spids og smal Sten.

Winther 1875 p. 112.

Paa „Vangen", en kratbevokset Græsvold nede ved Søen Syd for Gd. enkelte Hauger, kun et Par tydelige, men ogsaa disse skadede.

Oppe ved Landeveien S. f. Gd. i en Birkeskov Spor af nogle faa Hauger. Winther l. c. 112 f.

Flatset (Gno. 67).

Paa *Silsandneset* NØ. f. Gd. en langagtig Haug, 16 × 10 Skr., med rundagtige Ender, udgravet 1886, hvorved f. Tr. 812—814.

Paa Pl. *Skreden* nær Stranden en lav langagtig Røs, 34 Skr. Omkr, urørt. Nicolaissen 1887 p. 1 f.

Breivik (Gno. 68. 69).

Paa *Orhaugen* nedenfor Gd. 7 Hauger, hvoraf 2 helt eller næsten helt borttagne. Ved en af disse stod en Sten af 2 m. Længde, hvoraf kun $^1/_3$ over Jorden. Af de andre er en Langhaug c. 20 Skr. l. med halvrunde Ender og 1 spids Sten staaende i den ene Ende.

V. f. Gd. paa Indmarken 2 Rundhauger, af hvilke ialfald den ene er en sikker Gravhaug.

Nicolaissen 1887 p. 2.

1 Haug her 1888 borttaget ved Husebygning, 4 Hauger udgravede samme Aar af Nicolaissen, hvoraf 1 Langhaug.

De to Hauger V. f. Gd. skulle begge blot være Rydningsrøser. Nicolaissen 1888 p. 1 f.

Kalsnes (Gno. 73).

Ovenfor Husene ved et Fjøs paa den østligste Gd. 17 Hauger, mest smaa og lave, urørte, af Sten. En 18de borttaget ved Bygning af Fjøset.

Lidt nedenfor i Engen en smuk Stenhaug.

Et Stykke V. f. denne, en vakker Haug med tydelig Fodkjede, begge urørte.

Ovenfor den sidste 4—6 Hauger, dels runde, dels aflange, mulig dog Rydningsrøser.

Ude paa Neset V. f. Gaarden er nogle faa Stenhauger, 1 med tydeligt Kammer (mindst 3 ialt).

Mellem *Kalsnes* og *Vik* ved Stranden mindst 1 Stenhaug. Winther 1875 p. 119 f.

Paa en Ø tilhørende Gaarden, oprodede Hauger. Winther ibid.

Børøen (Gno. 74).

Adskillige Hauger, alle nær Sydkysten. Paa det yderste Nes paa Sydvestkanten en liden, 24 Skr. vid, udkastet; paa det næste 2 Hauger (32 Skr.); paa et noget bredere Nes straks østenfor 4, hvoraf 2 lange; inderst paa samme Nes ogsaa 2 smaa Hauger af Sten og udkastede.

Østover ligeoverfor Stokmarknes flere større Hauger, tildels uskadte. Tæt østenfor en meget gammel Nøsttomt høit op fra Søen.

Mod Øens SØ. Ende, i Kanten af en Myr, en 1.5 m. h. trekantet Sten, nu heldet op til en jordfast Sten, neppe paa sin oprindelige Plads. Udenfor Myren paa Neset lige ved Søen en Gravhaug. — Mulig flere Hauger her. Winther 1875 p. 111 f.

Holmsnes (Gno. 75).

Paa et Nes nedenfor Gd. i S. 10 Hauger, alle af Sten (1 Langhaug), for det meste liggende 2 og 2.

Ved Pl. *Skjelsvaagen* yderst i V. paa Neset 3 runde, temmelig lave Hauger tæt sammen. I den vestligste, nys gravet Kjelder, hvorved fandtes et muret Kammer (f. en Øxe).

Paa *Holmsnesøen* 7 Hauger (beskrevne), alle temmelig forstyrrede. Winther, Aarsb. 1875 p. 120 f.

Sandnes (Gno. 76).

Lidt V. f. Nøstene V. f. Gd. nede ved Stranden 3 Stenhauger, runde og lave, lidet skadede.

Udefter Stranden henover til *Holmsnes* med tildels lange Mellemrum 8 Hauger (beskrevne, 2 Langhauger). Uskadede eller lidet skadede. Ligge i flad Myr, af nøgen Sten. Winther 1875 p. 121.

Hov (Gno. 77).

Nedenfor en af Gaardene tæt ved Stranden, en liden rund Stenhaug, ved hvilken har staaet 2 smale, spidse Stene, omveltede, 1.25 og 1.75 m. lange.

Nedenfor *Lundan* (Matr.) en svær Stenhaug af meget store Stene.

Straks ovenfor denne, lige ved Veien, en stor Langhaug, 30 × 11 Skridt, lidt skadede.

Winther 1875 p. 121 f.

Raa (Gno. 78).

Paa et fladt, græsvokset Nes adskillige Hauger, talt 17, de allerfleste af Sten. 1 er af Sand med noget Sten, 80 Skr. Omkr., rund, høi. Ligge temmelig spredt.

Ved den store Haug en lav stensat Flade med en spids reist Sten i hvert Hjørne, 3.5 × 1.75 m.

Nedenfor den store Haug mod Søen en Langhaug, 15 × 7 Skridt.

Ude mod Nesets Pynt 3—4 Stenhauger.

Ogsaa op under Berget ved en af de østligste Gaarde et Par dog tvivlsomme Hauger.

Winther 1875 p. 122.

Skagen (Gno. 81).

Tæt ved Veien nær *Frubøen* længst i V. en meget tydelig rund Haug og østenfor den flere.

1 af dem en lidt oprodet smuk Haug af 34 Skr. Omkr. Mulig flere Hauger her.

Paa Rygningen af en jevn, sagte skraanende Vold strax V. f. Skagen 6 Hauger omtrent i en Række (beskrevne).

Ved Gd. mindst et Par Hauger, mulig flere.

Winther 1875 p. 122 f.

Haukenes (Gno. 82).

2 smaa runde Stenhauger.

Winther 1875 p. 123.

Jerstad (Gno. 84).

Sydligst paa en Vold inde ved Husene paa en af de sydligste Gaarde 9 Hauger, hvoraf 1 Langhaug; ved en af dem en omfalden Bautasten, 1.78 m. l.

Længere N., adskilt fra den forrige Flok ved Gaardens Huse og en liden Eng, langs Stranden en meget spredt Flok paa 12 Hauger, de fleste store.

Videre nordover hinsides et tæt Krat, hvori mulig Hauger, to større Hauger, den ene med en uhyre Stenblok oppe i den.

Langt i N. paa *Breineset* mindst 3 Hauger tæt ved hinanden, hvoraf 1 Langhaug. De to andre Hauger med Grøft.

Lige ved Aaen, der danner Skillet mod Sortland, en høi, noget oprodet Stenhaug.

Winther 1875 p. 123—125.

Holmstad (Gno. 91).

Paa *Kvasneset* N. f. Gaarden 3 Rundhauger nede ved Søen, 1 udkastet helt; 1 med Gravkammer.

Længere frem paa Stranden 4 delvis udkastede Hauger, runde.

Paa en liden Bakke et Stykke fra Søen en lav Rundhaug. Nicolaissen 1886 p. 11.

Paa *Holmstadstranden* (Br.-No. 2), N. f. Gd. 4 store Hauger (1 bygget rundt en Bergknat), alle meget oprodede.

Nogle Skridt mod N. en lav Langhaug.

Yderst paa *Grindsbogneset* 2 meget skadede Rundhauger. ibid.

Grøning (Gno. 98).

Paa Indmarken en stor Rundhaug med spids Top, 1.5 m. h, 30 Skr. Omkr., mulig Rydningsrøs.

Nicolaissen 1886 p. 11.

Kvalsøen (Gno. 101).

Her skal være Hauger. Winther 1875 p. 119.

N. f. Pl. *Kvalsøbogen* Rundhaug af Sten med Kammer, delvis udkastet.

Nærmere Husene Rest af en større Rundhaug.

Nicolaissen 1886 p. 11.

Fleines (Gno. 102).

Paa *Fleinesskagen* langt ude 6 Hauger paa smaa Knatter, alle af Sten, 35—40 Skr. Omkr., høie.

Inderst 3 sammen, saa 2 sammen, yderst 1 alene.

Inde ved Gd. har været enkelte Hauger (f. Sværd).

Winther 1875 p. 119.

Paa 2 til Gaarden hørende Øer udenfor *Kalsnes* udkastede Hauger. Winther l. c. 120.

Bø Prestegjeld.

Røsnes (Gno. 2).

Paa *Sandholmens* Nordside en Rundhaug, 32 Skr. l., med aabent Kammer.

Tæt ved en aflang Haug, 14 × 7 Skr. med halvrunde Ender og aabent Kammer.

Paa *Kalvøen* paa Sydenden 3 Hauger i Rad, — de 2 noget skadede.

Lidt østenfor en meget skadet Rundhaug af 40 Skr. Omkreds.

Et Par rundagtige Hauger paa denne Øs Østside vistnok Gravhauger. Nicolaissen 1887 p. 6 f.

Uvaag (Gno. 8).

Paa *Finnøerne* skal være mange Hauger.

Winther 1875 p. 164.

Paa *Vardholmen* udenfor Gd. et Par Hauger, hvoraf den ene udkastet.

Paa *Finnøens* Østside en udkastet Haug, 30 Skridt i Omkreds; Kammeret 2 m. l. og 72 cm. bredt.

Paa Vestsiden af Øen ogsaa en forstyrret Haug.

Nicolaissen 1887 p. 6.

Ringstad (Gno. 9).

Maaske Hauger mellem *Ringstad* og *Pollen*.

Nicolaissen 1887 p. 6.

Ramberg (Gno. 11).

Her er Hauger. Winther 1875 p. 164.

Paa *Remskolten* flere smaa lave Rundhauger og et Par af langagtig Form.

Paa *Trætholmen* NØ. f. Gd. en opkastet Langhaug med 4 m. l. Kammer (mulig oprindelig 2 adskilte Kamre). Paa Holmen flere Røser.

Paa *Buøens* østlige Side en lav Langhaug med utydeligt Omrids.

Vestligst paa denne Ø 5 Rundhauger i Rad, indtil 40 Skr. Omkr., (skadede). Nogle Skr. østenfor parallelt med denne Rad 2 Langhauger, hvoraf den største er 20 Skr. lang og ved sin Ende har en Rundhaug (alle delvis udgravede).

Søndenfor flere oprodede Røser af uregelmæssig Form.

Nordligst en Samling af 10 Hauger, hvoraf 2 af langagtig Form, gravet i alle, alle med Kamre.

Paa *Sandholmen* et Par Langhauger; ved den enes Ende en lav spids Sten; delvis udgravet, Kammer.

Paa *Hognværet* flere udkastede Røser.

Nicolaissen 1887 p. 5 f.

Snarset (Gno. 12).

Paa Bakken S. f. Gd. en stor, noget oprodet Rundhaug af Sten, c. 70 Skr. Omkr. Marken om den først nylig ryddet.

Østenfor den paa en Bergknat en mindre Røs.

Nicolaissen 1887 p. 5.

Præstegaarden (Gno. 14).

Paa *Korsneset*, tvers over det, en Række af 7 Hauger, 1 meget stor, tildels stærkt beskadigede.

Lige op under den østligste Haug ned mod Søen 3 lave Hauger i en Halvkreds (to af dem ovale).

Indenfor paa Neset paa en flad Græsvold 3 runde og 1 lang Haug, lave og smaa, men urørte.

Mellem Præstegaarden og Klokkergaarden, strax NØ. for Kirken, i Engen flere runde græsgroede Hauger, maaske Gravhauger, langs Stranden.

Ved Hjørnet af den gamle Kirkegaard en lignende større.

Paa *Bøholmen* 3 tydelige Hauger af Sten og videre mindst 1 græsgroet Haug.

Winther 1875 p. 163.

Maarsund (Gno. 15).

I en Eng nær Husene flere Hauger (talt 6, beskrevne).

Ude paa Neset Ø. f. Gd. en meget stor Rundhaug, med Grøft, meget oprodet.

Ude paa Neset ved en fra S. indskjærende Vik mindst 6 Hauger, alle forstyrrede. Her har vist været flere.

Paa Berget i Ø. f. Viken en vakker Haug og tæt ved den en liden ødelagt.

Udover Neset V. f. Gd. tvivlsomme Spor af Hauger. Winther 1875 p. 162 f.

Steinsvik (Gno. 16).

Nær Roden af Vikens østre Nes og tæt ovenfor Gd. mindst 10 Hauger i 2 Linier, delvis forstyrrede; 3 af dem ovale. Winther 1875 p. 162.

Steine (Gno. 17).

Paa *Galgeøen,* en lav smal Holme tæt ved Land, talt 50 Hauger i 3 Grupper, flere Langhauger, af meget forskjellig Størrelse; overalt synes at have været Kammer, de allerfleste forstyrrede.

Paa Øvre Steine ved en Vik nedenfor en Plads endel Hauger, utydelige. Vestenfor Pladsen paa et Nes mellem Øvre og Nedre Stene flere Hauger, ligeledes utydelige og usikre. Winther 1875 p. 161 f.

Skagen (Gno. 18).

Et Par Hauger. Winther 1875 p. 154.

Vinje (Gno. 19).

Paa Vinjes Grund, men nærmere *Kleppelvens* Huse, strax sønden for Elven Hauger paa Brinken af en mod Søen jevnt skraanende Græsbakke, tæt ved Veien; ialt 12 Hauger (beskrevne).

Paa *Fruneset* strax V. f. Vinje endel Hauger; nær Spidsen 6 Stenhauger i en svagt buet Linie over Neset, alle udkastede; lidt nedenfor disse en liden forstyrret Haug og omtrent oppe paa Nesets høieste Punkt en eller 2 Hauger, forstyrrede.

Ved Nesets Rod paa en flad Vold 1—2 Hauger henimod den vestre Kyst og over mod Østsiden 6 større Hauger tæt sammen, lave, men tydelige og smukke; den største, 50 Skr., oprodet i Midten.

Paa Langøens sydvestligste Nes nu kun et Par Hauger synlige, men her har været flere.

Winther 1875 p. 154—156.

Lilleøen (Gno. 20).

Tvivlsomme Røser. Winther 1875 p. 161.

Gauk-Værøen (Gno. 21—24).

Paa *Været* paa Øens østre Side nede ved Stranden 2 større Stenhauger; under en Berghammer ovenfor en

endnu større Haug, udkastet i Midten, og ved Siden en utydelig urørt Stenhaug. Mulig flere Hauger her. Winther 1875 p. 160 f.

Svinøen (Gno. 25).

Her ialt c. 150 Hauger, dels spredte, dels i større og mindre Flokke, for det meste udkastede (beskrevne).

Paa *Svinøkalven* en Mængde Hauger paa dens indre (sydøstre) Side (tildels meget store; beskrevne).

Paa *Sørholmen,* en høiere liden Ø tæt S. f. Svinøen, flere Hauger, de fleste i en Flok paa Haugens Østkant. Tæt ved Nordpynten en overmaade stor Haug.

Mange af disse Hauger med Kammer.

Winther 1875 p. 156—160.

Fjærvold (Gno. 28).

Paa *Fjærvoldstranden* paa en Moræne, hvorover Veien gaar, mindst 8 Hauger, de fleste forstyrrede.

Winther 1875 p. 154.

Føre (Gno. 29).

Mellem denne Gd. og *Forøen* paa begge Sider af Veien mindst 6—7 Hauger, — maaske flere.

Winther 1875 p. 154.

Forøen (Gno. 30).

Et Stykke N. f. Gd. og lige ved Hovedveien flere Hauger paa begge Sider af Veien; blandt dem en 45—50 Skr. Omkr., urørt og smuk.

Længere S. og nærmere Gd. ogsaa nogle Hauger.

Winther 1875 p. 153 f.

Strømme (Gno. 37).

Paa flad Mark ved Veien strax N. f. Gd. flere Hauger.

Paa østre Side af Veien her 5, hvoraf en stor (53 Skr. Omkreds), men lav Haug.

Paa den anden Side af Veien nærmere Gd. mindst 5 Hauger; længere inde paa Sletten, som det synes, endnu flere.

V. f. Gd. henimod *Strømsjøen* en lav, lidt oval Haug.

Mange Hauger her ødelagte ved Rydning.

Winther 1875 p. 152.

Søberg (Gno. 39).

Omkring Husene 4 Hauger (3 af Sand med Grøft, 1 af Sten). 1 tæt ved udgravet til Kjelder (f. Sværd).

I Nærheden for 25—30 Aar siden ved Bygning af et Fjøs borttaget en Stenhaug.

Længer ude under Fjeldet flere Hauger, mest ødelagte. I en af dem Kammer.

Paa en liden Vold mellem 2 Bergknauser 4 smaa lave Hauger.

Yderst en høi, oprodet Stenhaug og mulig Levninger af flere Hauger. Winther 1875 p. 153.

Skaarvaagen (Gno. 40).

Her skal være ikke faa Stenhauger.

Winther 1875 p. 153.

Skaalbrekken (Gno. 44).

Lige ved Veien en lidt oval Stenhaug, oprodet i Midten. Winther 1875 p. 150 f.

Gustad (Gno. 45).

Her er Hauger. Winther 1875 p. 151.

Nyke (Gno. 49).

Her skal være mange Stenhauger paa „Krigsneset". Winther, Aarsb. 1875 p. 150.

Hovden (Gno. 50).

Paa *Finbogsanden* SV. f. Gd. ved en liden Vik 2 Hauger paa en liden Haug V. f. Viken, lave og ikke store.

Østenfor, mellem *Finbogsanden* og *Grindviken* paa et lidet Høidedrag, der gaar lodret paa Stranden, 5 Hauger, næsten urørte.

Ved *Grindviken* paa et fladt Sandeid mellem denne Vik og en fra N. indtrængende aaben Vaag mindst 17 Hauger, sandsynlig 21 (beskrevne).

Paa Eidets Nordside mindst 3 Hauger i Række.

Henover mod Malnes paa et Jorde 3 smaa Hauger, mulig flere, adskillige ødelagte ved Rydning.

Winther 1875 p. 149 f.

Malnes (Gno. 51).

Lidt indenfor Gd. Hauger (mindst 2).

Winther 1875 p. 150.

Grimstad (Gno. 57).

Her mindst 1, sandsynlig flere Hauger.

Winther 1875 p. 150.

Øksnes Prestegjeld.

Sunderøen (Gno. 2).

Ved NV.spidsen 3 Hauger paa en liden Knat, den ene med en reist Sten, c. 1 m. høi, som mulig er Bautasten.

Nærmere Husene en meget stor, spids-kegleformig Haug.

Paa Øens søndre Del flere Hauger, spredt liggende (beskrevne 7). Winther 1875 p. 144 f.

Andsletten (Gno. 3).

Paa *Andsletøerne* flere Hauger. Paa den yderste af dem, *Nonøen,* 9 Hauger paa Nordenden, de fleste uskadte. Længere sydover paa Holmens Østkyst flere Hauger, hvoraf 1 maaske har havt en Bautasten.

Paa en Bergskraaning yderst i Øst en aldeles forstyrret Haug, og paa Sydpynten ogsaa nogle. Paa *Nonøen* ialt 18 Hauger.

Paa den lille *Kjerringholme* mindst 2 Hauger, den ene ødelagt, med Kammer.

Paa *Slaatterøen* S. f. *Nonøen* 8 Hauger, mest uskadte.

Winther 1875 p. 145 f.

Nærøen (Gno. 10).

Paa Vestkysten 6 Hauger, de 4 i Række paa Brinken af en Rab, de 2 nede paa Skraaningen ved Stranden. Alle udkastede. Kammer i 1. (Fund Æj.).

Tæt ved denne Flok en urørt, lynggroet Haug.

Ude paa et lidet Nes søndenfor en forstyrret Do.

Omkring Øens Sydspids 3 Hauger paa Vestsiden og 1 paa Østsiden; i den sidste en meget svær flad Helle synlig.

N f. Gd. paa Østkysten en udkastet Haug.
Winther 1875 p. 147.

Finvaag (Gno. 11).

Paa *Finvaagøen* flere Hauger udkastede.
Paa *Finvaagholmen* mulig ogsaa Hauger.
Winther 1875 p. 146.
Paa *Leirbogneset,* langt fra Gd, 3 Rundhauger, nær sammen i Rad N.—S., gravede.
Nicolaissen 1890 p. 8.

Kirkevik (Gno. 12).

Paa Nærøens NV.pynt flere, mest smaa og forstyrrede Hauger. Winther 1875 p. 146.

Børøen (Gno. 23).

Her skal være Hauger, for det meste udkastede.
Winther 1875 p. 143.

Austringen (Gno. 25).

Paa en Bergrab 3 Hauger sammen, deraf 1 Langhaug, 15 × 6 Skridt.
Paa et Nes længere N. en Haug.
Winther 1875 p. 141.
Paa Holmen udenfor Gd. c. 20 Hauger, vanskelige at skille fra Lyngtuer, tildels spredt liggende. Kammer i 1 af dem. Winther l. c.
Paa *Bjørnerøen* ved Dyrøens Østkyst, maaske hørende til denne Gd., skal være Hauger. Winther l. c. 142.

Dyrøen (Gno. 26).

Paa „Slaattebakken“ under Fjeldet 3 Hauger i en Rad, tildels skadede.

Paa en Bakke lige ved Husene 2 Hauger, 44 og 24 Skr. vide. Tæt ved maaske 1 til. Alle lave med Grøft. Winther 1875 p. 141.

Barkestad (Gno. 27).

Paa et Nes maaske nogle faa Hauger. Winther 1875 p. 141.

Sandset (Gno. 34).

NV. f. Gd. ved Søen en liden Slette, „Orlogsmyren“; paa 2 smaa Nes ved denne Slettes NV. og SØ. Kant respektive 2 og 3 Stenhauger, noget skadede i Midten.

Paa et Nes SØ. f. Gd. ogsaa et Par skadede Hauger. Aarsb. 1876 p. 41.

Langøen (Gno. 36).

Langs Stranden paa Øens nordre Halvdel, dels paa smaa Volde, dels i Myren, mindst 14 Hauger (beskrevne), deraf et Par med synligt Kammer.

Paa *Sandholmen* tæt ved Øens Nordende endel Hauger; ligesaa paa en ved Fjære landfast Holme strax S. f. Gd. Winther 1875 p. 142 f.

Hjellsand (Gno. 42).

Paa *Hjellsandøen* findes 4 udkastede Røser, to sammen paa NV.kanten og to sammen paa Østkanten.

Paa en myrlændt Banke, der strækker sig midt over Øen, 2 større Hauger. Winther 1875 p. 140.

Sørsand (Gno. 43).

Her skal være mange Hauger, i en Rad langs den stenede skraa Strand. Winther 1875 p. 140.

Tilset (Gno. 48).

3 Hauger paa en Bakke op under det bratte Fjeld strax S. f. Gd., de 2 forstyrrede.

Længere S. ovenfor Stranden 2 udkastede Hauger. Mulig flere Hauger her.

Winther 1875 p. 138.

Præstegaarden (Gno. 49).

Paa *Svinøen*, paa Nordkanten, ligeoverfor Kirken 15—16 Hauger, langs Stranden og opover paa et smalt Eid over Øen (beskrevne).

Ved en liden Vik længere SV. paa Øen en udkastet Haug paa en Bergknat og ned imod Søen 5 saadanne.

Ved en liden Vik paa Sydkanten et Par Hauger, den ene aldeles oprodet; mulig endnu en Haug til.

Paa *Skjevelneset* strax V. f. Præstegaarden 2 udkastede Hauger. I Nærheden siges 10—12 Hauger udkastede.

Paa et Nes strax vestenfor ogsaa en Haug.

Winther 1875 p. 137 f.

Smines (Gno. 50).

Paa et Nes V. f. Gd. en enkelt oprodet Stenhaug.

Ø. f. Gd. paa et Nes i „Kjelderbakken“ en udkastet Haug (Lerurne f.).

Strax V. f. Kjelderbakken ned mod Fjorden en temmelig stor, lav, men urørt Haug.

I en Potetager strax Ø. f. Kjelderbakken har der vist været flere Hauger (Fund). I samme Agers Kant en lav, mindre Haug.

Ude paa Holmerne i Romsetfjorden skal være Hauger.

Winther 1875 p. 136 f.

Sommerøen (Gno. 64).

Paa *Reinøens* vestre Strand 15—16 Hauger nede ved Søen, alle udkastede, tildels ret store; Kammer saaes i 1 af dem, muret. Der er sikkert flere Hauger blandt Lyngtuerne (mindst 5—6).

Paa en Banke NØ. for dette Felt lidt op fra Søen 3 mosgroede kegleformede Tuer, temmelig store. Paa Østkanten af samme Banke et Par lignende og inde paa Banken 2 mindre.

Nordlig paa Øen ved Husene har været Hauger.

Paa Øens østlige og sydøstlige Kyst mange Hauger.

Winther 1875 p. 139 f.

Paa *Myreholmen,* mellem Sommerøen og Myre, skal være en stor Mængde Gravhauger, Haug ved Haug overalt; f. Ben. Aarsb. 1876 p. 40 f.

Stø (Gno. 72).

Paa *Lyngøen* 9—10 Stenhauger i et lidet Skar ned mod Stranden, alle temmelig smaa og lave, og paa en enkelt nær meget oprodede; i den ene Kammer.

Paa *Benøen* skal være endnu flere Hauger i en lang Rad paa en Vold ved Søen, af Sten.

Winther 1875 p. 135.

Husjorden (Gno. 73).

Lige ved Gd. nogle lave runde græsgroede Stenhauger.

I en stenfri Myr strax Ø. f. Gd. vistnok en Stenhaug. Winther 1875 p. 134 f.

Strengelvaag (Gno. 76).

Paa *Kvanholmen* fuldt af runde og aflange Hauger med Grøft om (som det sagdes, ogsaa 3- og 4kantede).

Ogsaa paa andre af Gaardens Øer skal der være Hauger. Winther 1875 p. 134.

Undersøgt af Horst, der paa *Kvanholmen* kun fandt 8 sikre Hauger (beskrevne), for det meste udgravede. 2 undersøgte af Horst og i den ene f. ubetydelige Jernsager.

Paa *Lille Kvanholmen* en ubetydelig Rundhaug.

Paa *Øen* inde ved Strengelvaag, paa det Nes, som strækker sig mod Gaarden, 2 forstyrrede Hauger. Paa *Medværene* N. f. Kvanholmen skal ligge nogle ødelagte Hauger. Horst 1878 p. 41—43.

Gisløen (Gno. 77).

I Indmarken ved Husene SØ. paa Øen 2 store Hauger udkastede (hvori de i Bergens Museum bevarede Fund gjorte).

Langs Øens østre Strand sandsynlig flere Hauger, ligesaa paa Nordkysten.

Paa Sydvestpynten af Øen skal der være mange Stenhauger, kun for en ringe Del udkastede.

Winther 1875 p. 133 f.

Meløen (Gno. 79).

Mindst 3 Hauger paa en mod Søen udstikkende Fjeldknat, utydelige.

Længere ude flere Hauger af Sten, tildels usikre.

Winther 1875 p. 133.

Alsvaag (Gno. 81).

Paa *Toft* (der vel hører herunder) skal være flere Hauger.

Mellem *Alsvaag* og *Meløen* langs Stranden Hauger paa flere Steder, dels enkeltvis, dels i smaa Grupper.

Paa Alsvaags Grund paa en af smaa Knatter opfyldt Mark N. f. Gd. nogle Hauger, mindst 3, dels paa, dels opunder Knatter. Winther 1875 p. 132 f.

Holm (Gno. 84).

Her skal være flere Hauger, for det meste oprodede. Winther 1875 p. 132.

Sortland Prestegjeld.

Kjerringnes (Gno. 3).

Paa et lidet Bergnes V. f. Gd. 4 Stenhauger, oprodede (1 stor).

Paa den lave *Kjerringnesø* endel Hauger spredte paa Øen, af Sten, alle oprodede. Winther 1875 p. 116.

Blokken (Gno. 8).

Paa en liden Ø under Gd. findes Hauger.
Winther 1875 p. 116.

Rise (Gno. 11. 12).

Her er maaske et Par Hauger, meget utydelige.
Winther 1875 p. 125.

Holand (Gno. 12).

Nede ved Søen 5 Hauger tæt sammen (1 Langhaug).

Længere N., ved en Bæk lige ved Nøstene, en græsgroet, udkastet Stenhaug.

Lige N. f. Nøstene 5 middelsstore Hauger (1 Langhaug). Winther 1875 p. 125.

Bø (Gno. 13).

Fra S. først 6—7 Hauger paa en liden Bergrab, tæt ved Holandsskillet, beskadigede.

Videre mod N. 2 smaa urørte Hauger.

Lidt oppe fra Veien en ødelagt Stenhaug, hvis Sten var anvendt til Grundmur for et der staaende Hus; nær ved et Par utydelige Hauger.

Fremdeles nordover 6—7 lave Hauger, tildels beskadigede ved Anlæg af en Vei (1 Langhaug).

Nær Nøstene 9 Hauger, lidt op fra Søen i en Eng lige ved Veien (5 Langhauger). Flere Hauger ødelagte her.

3 nøgne Stenhauger (den nordligste Langhaug).

Ned for Gaardens nordligste Huse 3 nøgne Stenhauger i en Linie, alle oprodede.

Winther 1875 p. 125—127.

Sortland (Go. 15).

Paa Pl. *Kjæmpenhaug* nu kun 1 Haug tilbage.

Paa Pladsen søndenfor en noget oprodet Haug.

Ved Pl. *Selnes* N. f. Gd. flere runde Hauger og 1 tilsyneladende 4kantet, kvadratisk (9 × 9 Skridt), af Sten. Winther 1875 p. 127 f.

Efter Kraft var der paa Sortland flere smaa Hauger med Spor af Udgravning. N. F. 691.

Aanstad (Gno 16).

Paa *Aanstadsjøen* tæt ved Nøstene Levninger af 9 Hauger tæt sammen.

Oppe i Engen tæt ved Forhøininger, mulig Levninger af Hauger. Winther 1875 p. 128.

Bygd (Gno. 17).

Nede ved Stranden i Engen 3 lave græsgroede Hauger af Sten, 34—38 Skridt.

Lige ved dem en meget tydelig Nøsttomt.

Paa *Bygdneset,* hvor Kysten bøier af mod V. en udkastet rund Stenhaug, 46 Skr. Winther 1875 p. 128.

Sandstrand (Gno. 18)

Paa Bergrabberne Ø. f. Gd. nogle faa udkastede Hauger af Sten, spredt.

Tæt ved Gd. paa den flade Strand endel græsklædte Sandhauger (i en af dem f. ved Skelet Vævske og Perler). Winther 1875 p. 128.

Paa en Bergrab V. f. Gd. 3—4 Hauger, alle udkastede; Kammer ialfald i en af dem. Winther ibid.

Jennestad (Gno. 19).

Paa Østsiden af et Nes 3 Stenhauger; de 2 udkastede, byggede ind til en Bergvæg saaledes, at den har været brugt som Kammerets ene Væg.

Paa den vestre Side af dette Nes og videre vestover 6—7 Hauger, de fleste forstyrrede.

Paa et fladt, smalt Nes, paa hvis Pynt Søboden staar, 3 Hauger, hvoraf 1 Langhaug, 20 × 7 Skridt, alle oprodede.

Lidt vestenfor nogle Hauger, hvoriblandt en oval Haug, 17 × 7 Skr. De andre runde, ligeledes urørte. Alle af Sten og overgroede. Winther 1875 p. 128 f.

Vik (Gno. 21).

Et Stykke N. f. Gd. ved Søen først 7 Hauger paa en flad Græsvold, deraf 2 Langhauger med spidse Ender, alle af Sten.

Længere i N. paa et Bergnes 6 Hauger af Sten, meget skadede (beskrevne). 3 ligge samlede længst fremme paa Neset.

Paa en Pynt strax nordenfor 5 Stenhauger, alle forstyrrede paa 1 nær.

Paa *Vikøen* 18 Hauger, alle runde Stenhauger, de fleste paa Øens Høideryg. Winther 1875 p. 129 f.

Gravet i 4 Hauger paa *Vikøen* 1886 uden synderligt Udbytte. Nicolaissen 1886 p. 11 f.

Gaasbøl (Gno. 22).

Gravhauger skal findes paa et Par Steder, nogle V. f. Gd. nær Søen, de fleste lige ned for Gd. ved Søen. Winther 1875 p. 130.

Nævernes (Gno. 23).

Nogle Hauger skulle findes paa Gaarden.
Winther 1875 p. 130.

Roksøen (Gno. 26).

Her maaske Hauger. Winther 1875 p. 118.

Stamnes (Gno. 27).

Ude paa Neset, nede paa dets vestre Strand 3—4 Hauger nogenlunde i Række. Lige op for den nordligste af disse en stor, vakker Stenhaug paa en liden Berghøide, 21 Skr. Omkr. Nordenfor 2 Hauger af Sten, den ene paa et Berg, den anden lidt bagenfor og lavere (beskrevne).

Yderst paa Neset paa dets høieste Punkt en betydelig Haug af Sten.

Østenfor henimod Gd. maaske flere Hauger, hvoraf 2 synes at være Langhauger.

Paa Neset Ø. f. Gd. mindst 2 Hauger (den ene af Sand).

Paa en Plads S. f. Gd. Hauger.

Winther 1875 p. 117.

Reinsnes (Gno. 28).

Paa et Nes S. f. Gd. sandsynlig Hauger, skal for en Del være udkastede.

Paa *Reinsnesøen* sikkert 1 Haug, sandsynlig flere.

Paa *Skilleberget* mellem Reinsnesøen og Stamnes 2 udkastede Hauger; lidt nordenfor paa en brat Bergrab en noget oprodet Stenhaug. Winther 1875 p. 116 f.

Dverberg Prestegjeld.

Lille Sandnes (Gno. 1).

Paa Veien til Store Sandnes en lav rund Haug, der ved nylig foretagen Udgravning nærmest gav Indtryk af ikke at være Gravhaug. Horst 1878 p. 36.

Aaknes (Gno. 4).

Paa Neset *Nordklubben* ved en Husmandsstue nogle Rundhauger; flere ødelagte. — I en af disse f. muret Kammer af Mandslængde (Skelet, Dolk med Benskaft og Parerstang, Spydspids, Benkam, sammenføiet med Broncenagler — vel Fund fra Æj.).

Yderst ude paa Neset en liden lav udkastet Rundhaug.

Paa Enden af *Høgraet* en i Toppen gravet Haug.

Nordligst paa Gd., paa *Litleraet,* en Haug af Muld, Hul i Midten. Horst 1878 p. 35 f.

Sørmjele (Gno. 6).

N. f. Gd. paa *Sletten* 13 Hauger (i et Par af dem f. Skeletter; beskrevne).

Ude paa *Storneset* ret ud for Gaardens nordligste Husmandsplads en Rundhaug, 44 Skr. Omkr., men lav, med Grøft.

Paa Nordsiden af Husmandsstuen 3 Rundhauger, der synes at være Gravhauger (2 af dem urørte).

Horst 1878 p. 34 f.

Bø (Gno. 7).

Talt 25 Hauger i Indmarken, alle runde, de fleste tilsyneladende uskadte; Mængden af dem med Grøft. 18 af dem laa paa Br.-No. 8. Ovenfor Husene paa Br.-No. 13 to og nedenfor dem 3 Hauger. Ovenfor Husene paa No. 4 og No. 10 to lave Rundhauger, ødelagte ved en Sti. Under Fjøset paa No. 10 skal være 2 Hauger; paa samme Part er ødelagt 2 (i begge f. Skeletter og i den ene Bryner). Paa No. 11 (?) udgravet en Haug (f. Skelet, Fragment af Sværd og Bryne).

Paa Veien til *Bjørnskind* skal ligge 2 store Rundhauger lidt op i Landet. Horst 1878 p. 33 f.

Nøss (Gno. 8).

Lidt S. f. Gd. paa et stenet Rab 2 betydelige Rundhauger, ødelagte.

Noget S. f. Hundhammeren, der danner Grændsen mod *Bø*, 30—40 mindre Røser i Udmarken, tvivlsomme.

Lige S. for *Skittenbakken* 3 svære Rundhauger i en Række N.—S. (1 af dem urørt).

Noget sydligere 2 meget store Hauger, rodede.

Horst 1878 p. 32 f.

Risøen (Gno. 9).

Paa den yderste af de to Holmer udenfor *Risøhavn* en oprodet Haug. Horst 1878 p. 37.

Paa Pladsen *Lanesskogen* under Risøhavn flere lave uanselige Hauger, de fleste langagtige (Fund i Tr.).

Bjørnskind (Gno. 10).

Nedenfor den østligste Gd. ved Tranesvaagen paa et Lyngra 3 store Hauger i Rad V.—Ø. (beskrevne). Rodede.

N. f. Gd. under Fjeldet, 5 smaa Hauger, hvoraf 3 aflange (kun 1 urørt). Horst 1878 p. 37 f.

Tranes (Gno. 11).

Paa *Høistakneset* ved Tranesvaagen en urørt Rundhaug og en udgravet Do. Horst 1878 p. 37.

Lovik (Gno. 20).

Nogle Hauger N. f. Husene ved Risøsundet (5 beskrevne, alle forstyrrede).

Ret S. f. Gd. i Bunden af Lovikeu en liden udgravet Rundhaug (f. ubrændt Ben og en Spydspids).

Paa et Nes S. f. *Ødegaardens* Indmark 4 temmelig uanselige Hauger. Noget N. f. denne Gd., i *Dragskoven,* en meget svær Haug, tvivlsomt om Gravhaug.

Horst 1878 p. 39.

Aase (Gno. 21).

Paa et Nes S. f. Gd. 3 Hauger tversover N.—S., den ene en Langhaug (beskrevne).

Inde paa Gd. ved Mathias Ingebrigtsens Huse (Br.-No. 12) 3 runde Hauger i 3kant lige ved hinanden, nær Søen (beskrevne).

Hvor Mikael Nilsens Stue staar (Br.-No. 6), udkastedes for 13—14 Aar siden en Haug (f. Skelet med Sværd).

Paa Ole Mentsens Grund (Br.-No. ?) 10, mest ødelagte Hauger. I en af disse f. Sølvspænder fra Mosefundstiden i Tr.

Mellem et nylig bygget Hus og Veien 2 Langhauger, 14 Skr. lange, 3—4 Skridt brede, skadede.

Lidt N. f. Ole Mentsens Stue i en Rad nordefter parallelt med Stranden, c. 100 Skr. fra denne 3 Hauger (beskrevne), hvoraf den midterste en Langhaug.

Horst 1878 p. 14—17.

Aa (Gno. 22).

Lidt S. f. Gaarden, paa Sydsiden af en liden Elv 3 Røser, lave og sammensunkne.

Ude paa *Aaholmen* skulde i en Røs været f. lidt Aske og Kul mellem 2 smaa, mod hinanden reiste Heller.

Paa Ole Martinus Nilsens Grund (Br.-No. 1) 3 Hauger, hvoraf ialfald den ene synes at være en Gravhaug (de to andre mulig Rydningsrøser).

Paa Neset *Hundholmen* N. f. Gd. Tomter og mulig et Par smaa Hauger. Horst 1878 p. 17—19.

Sellevold (Gno. 25).

Lidt N. f. den sydligste Gd. paa *Valneset* en stor Rundhaug, ødelagt. Før ogsaa nogle mindre Røser her. Horst 1878 p. 19.

Myre (Gno. 26).

Lige N. f. den sydligste Gd. 23 Hauger (beskrevne), deriblandt dog et Par tvivlsomme, de fleste forstyrrede. 1 Haug borttaget, en stor Rundhaug, hvori ubrændte Ben af Menneske og et større Dyr, angivelig Okse, samt et Mundbid.

Fra den længere N. liggende Bakke, hvorpaa de fleste af Gaardens Huse ligge, udgaar „Raet" mod N., hvorpaa flere Hauger, enkelte sikre Gravhauger (mindst 6; beskrevne). Paa Skraaningen ned mod Søen ogsaa adskillige smaa Forhøininger, der dog neppe ere Grave.

Vestenfor dette Ra 2 Langhauger (den ene ogsaa omtalt Aarsb. 1875 p. 176).

NV. for Husene paa *Nerhoxengen* en baadformet stensat Flade.

Lidt N. f. Gd. paa en Plads i Rad vestenfor Huset 3 Rundhauger. Ved Bygning af Pladshusene udgroves et Par Hauger (f. flere Skeletter i samme Haug, adskilte ved Græstorv, og et Mundbid). Horst 1878 p. 19—22.

Paa Myre skal være (N. F. 691 f.) en Stenkreds, bestaaende af flere concentriske Ringe af tætliggende Stene. Ikke gjenfundet af Horst.

Dverberg (Gno. 27).

Paa en Plads sydligst 4 Rundhauger, hvoraf 2 udgravne (f. ubrændte Ben og en Spydspids).

Paa Kirkesangergaarden S. f. Husene 4 smukke Rundhauger med Grøfter om (beskrevne).

100 Skr. nærmere Kirken 6 Rundhauger ved en Potetager, 1 af dem udgravet til Kjelder.

Mellem en østligere liggende Potetager og Kirken 1, kanske flere forstyrrede Hauger (her f. Sværd og Økse).

Lige foran Kirkens Hovedindgang Spor af en 10 Skr. lang Langhaug.

Lige V. for denne Haug en Rundhaug c. 10 Skridt fra Kirkedøren. Lige indenfor en udkastet Rundhaug. Lige N. f. Kirkevæggen en lav Rundhaug. Paa Nordkanten af det Nes, hvorpaa Kirken ligger, en tildels udkastet Rundhaug. Horst 1878 p. 22—24.

Paa Præstegaarden NV. for Husene en Mængde Hauger i Engen, neppe nogen af dem Gravhaug.

Nordenfor den gamle Kirkegaard mange Hauger, alle forstyrrede (et Par Langhauger med spidse Ender); deraf udmærke sig 3 Rundhauger, c. 3 Alen høie med Broer over Grøften i N. og S.

Fra den nordligste af de sidstnævnte Hauger til *Skutneset* 6—8 lave, forstyrrede Hauger tæt ved hinanden, deriblandt spidsendede Langhauger.

Paa Skutneset c. 15 Hauger (2 Langhauger), de fleste oprodede.

Paa Veien til *Saura* paa *Bogjen* N. f. Stokkelven en Røs midt i en Myr, udkastet delvis.

Paa „Kufora" S. f. Saura 6 lave Rundhauger af Sand.

Horst 1878 p. 24—26.

Saura (Gno. 28).

N. f. Gd. paa *Stranteneset* 5 smukke Rundhauger efter hinanden S.—N. (beskrevne) (4 af dem urørte).

Paa *Nordkufora* en vid og lav Rundhaug med Grøft, udgravet. Horst 1878 p. 26 f.

Kvalnes (Gno. 29).

1 Rundhaug S. f. Gd. tilvenstre for Veien.
Horst 1878 p. 27.

Ramsaa (Gno. 30).

Her skal være nogle Gravhauger ovenfor Gd. oppe ved Elven. Horst 1878 p. 27.

Breivik (Gno. 31).

Ved den nordligste Gd. for en Tid siden en Gravhaug helt borttaget (f. ubrændte Ben og 2 Sværd).

Ude paa *Breivikneset* et Par Røser i Udmarken.

I Udmarken henimod Skarstein en svær Rundhaug, dyb Grøft, nylig udkastet. Horst 1878 p. 27—29.

Nordmjele (Gno. 34).

Paa et Lyngra nedenfor det nordøstligste Hus Levninger af en meget spids Langhaug.

Længere Ø. paa samme Ra en Rundhaug. Mellem Husene paa Br.-No. 13 4—5 nu forsvundne Hauger (f. Skelet).

Lige indenfor Elven paa Anton Pedersens Grund bortryddet en Rundhaug (Skelet).

I *Lillelandsbugten* S. f. *Leirviken* skal ligge en ikke ubetydelig Haug med Grøft; Hul i Toppen.

Paa *Æggøen* udenfor Gd. 8 Hauger, lidet forstyrrede (beskrevne). Horst 1878 p. 29 f.

Stave (Gno. 36).

Paa *Kvernneset* S. for Chr. Heggelunds Huse og lige ved disse Huse talt 17 Hauger (herfra det i B. M. bevarede Fund fra Æj. No. 570—575) (beskrevne).

Horst 1878 p. 31 f.

Bleik (Gno. 39).

Paa *Riseraet* lidt N. f. Gd. en Rundhaug, 27 Skr. i Omkreds, med Grøft.

Lidt nordenfor, ost under Fjeldet, paa „Bombakraet" en smuk Rundhaug med Grøft og Vold.

„Vest under Fjeldet" skal ogsaa findes en Haug.

Horst 1878 p. 13 f.

Andenes (Gno. 40—59).

V. for Fjeldet *Mærket* sondenfor Bækken fra Mærkesvandet 6 Rundhauger (beskrevne), den ene med en dyb Grøft, som havde Broer i N. og S.

Lidt S. f. *Øvre Mærket* N. for *Mærkeselven* 3 store Rundhauger i Rad N.—S., omgivne af en Vold, der danner en Firkant, 31 Skr. lang og 10 Skridt bred. Nogle Skr. sondenfor en Haug med Vold omkring. Et Par Skridt sondenfor hen mod en brat, men lav Fjeldvæg 2 Rundhauger sammen indenfor en Vold ligesaa hoi som Haugerne.

Noget længere S. paa et lidet Høidedrag lige Ø. f. *Gjertrudshaugen* to forstyrrede Rundhauger.

Paa *Klevens* Grund 6 Rundhauger (beskrevne), den største med Grøft og høi Vold om.

I *Spandet,* et Eid paa en liden Halvø, flere gamle Tomter og en Rundhaug af 24 Skridt i Omkreds.

Horst 1878 p. 10—13.

Haugnes (Gno. 60).

Paa et Nes, der løber ud i Havet i nordøstlig Retning, „Bauteneset", 16 Hauger (beskrevne).

Sondenfor Bækken *Bauta* og paa *Bautevolden* ved den en Sten, der antoges at være en omfalden Bautasten (omtalt af Coucheron som omfalden). Horst 1878 p. 8 f.

Fiskenes (Gno. 61).

Paa *Buhaugen* inde paa Gaarden borttaget en Haug.

Ved et af Gaardens Fjøs længere N. er der 1 eller 2 mindre Hauger. Horst 1878 p. 6.

Skarstein (Gno. 62).

Adskillige Hauger S. f. *Gammelgaarden* omkring den sydligste Opsidders Huse (Br.-No. 2), dels paa en tør Pall S. f. *Lilleelven* (4 Stykker), dels lidt Ø. og N. f. Husene. Her en Haug med Vold omkring lige bag Huset og i N. for dette 9 Hauger uden Vold, hvoraf 2 Langhauger (beskrevne). 2 oppe paa et høit Lyngra V. f. Gd. De sidste nylig forstyrrede; havde lange Hellekamre med ubrændte Ben; ved det ene Skelet laa et Sværd, enegget, med Hjalt, og et Bryne.

Haugerne S. f. Lilleelven have en Grøft og udenom den en Vold, der er lige saa høi de lave Hauger (beskrevne).

Horst 1878 p. 4—6.

Kvæfjord Prestegjeld.

Gapøen (Gno. 4).

Her skal være Hauger, hvori f. Menneskeben.
Winther 1874 p. 109.

Haugerne findes paa Halsen af *Finneset* i Kanten af den dyrkede Mark. Aarsb. 1875 p. 177.

Reinstad (Gno. 5).

Her skal være Gravhauger.
Winther 1875 p. 166.

Bjørneraa (Gno. 7).

Et Par Hauger paa en Vold lige ved Veien udenfor Gaarden. Winther 1875 p. 166.

Gunnesdal (Gno. 8).

Oppe paa en Høide ovenfor Gd. flere lave, meget smaa Hauger.

Lige ind paa Husene i en Eng 18—20 smaa græsgroede Hauger; tvivlsomt om Rydningsrøser, da de ere ualmindelig høie og toppede. Winther 1875 p. 169.

Røikenes (Gno. 10).

Paa en Bergknat lidt udenfor Gaarden mindst 1 sikker Gravhaug af Sten. Winther 1875 p. 165.

Refsnes (Gno. 30)

Her skal findes 4—5 urørte Hauger.
Winther 1874 p. 110.

Hemmestad øvre & nedre (Gno 32. 33).

Paa en flad Vold ved Søen under Øvre Hemmestad en 9′ (2.95 m.) h. Bautasten, meget smal og aldeles spids.

Lige foran den en Gravhaug, 45 Skr. vid og $2^1/_2$ Al. høi, med Grøft, urørt.

Winther 1874 p. 199.

Tæt ved 2 andre lidt mindre Hauger. Her er 6 Hauger; desuden flere smaa lave Hauger af Sten indover langs Brinken, 6—8 i Tallet, dels runde, dels aflange, alle helt eller delvis forstyrrede.

3 af de førstnævnte Hauger udgravedes 1876. I en af dem et ubrændt Lig og et lidet Jernstykke. I en anden Haug ligeledes et meget stort Kammer, 3.8 m. l., muret.

Et godt Stykke sondenfor Øvre Hemmestad i Udmarken skal være en Stenhaug, der antoges for Gravhaug.

Paa Nedre Hemmestad rimeligvis 2 Hauger inde mellem Husene. Mulig flere Hauger her.

Winther 1876 p. 33—35.

Udover mod Nedre Hemmestad en udgravet Haug (f. en Spydspids og et Benredskab). Indenfor alle disse Hauger, over mod Søhusene, flere „Russegrave".

Oppe paa Gd. ved Fjøset en Knat, paa hvis Top en gammel Stenmur, hvorved dannes en Flade paa Toppen.

I Grundmuren under Fjøset maaske en Bautasten.

Winther 1874 p. 109 f.

Øines (Gno. 35).

Paa en flad Vold, kaldet *Leitet,* strax indenfor Gaarden, utydelige Levninger af en Haug. Længere bortover en omfalden $6^1/_2$′ l. Bautasten.

Lige ved den en 45 Skr. vid Stenhaug. Noget østligere flere Hauger 1) 60 Skr., Mandshøide, urørt. 2)

24 Skr. vid, lige ved 1. 3—4) 2 c. 40 Skr. vide i kort Afstand fra de forrige, tæt sammen. De 3 sidste skadede.

Winther 1874 p. 108.

Bautastenen fandtes reist 1875.

Winther 1875 p. 170.

En af de to sidste Hauger udgravet 1876; var 60 Skr. i Omkr. og c. 3 m. dyb; den viste sig før at have været udkastet lige til Kamret; intet fandtes. Der var 3 ordentlig lagte Mure indenfor hinanden i Haugen.

Kamret af Heller, smalt, omtrent af Mandslængde. Spor af ubrændt Lig.

Oppe paa Høiden, „lige op for de midtre Hauger paa Leitet", 2 smaa lavere Stenhauger, oprodede.

Winther 1876 p. 31 f.

Skaar (Gno. 37).

Her en med Græstorv bedækket Stenhaug.

Aarsb. 1875 p. 177.

Vebbestad (Gno. 39).

Lige ved Gaarden mod Hundstad Levninger af en meget stor Stenhaug, hvori skal være f. en for 4 Spd. i Kristianssund solgt Guldring. Winther 1874 p. 108.

Længere inde paa Vebbestad utydelige Spor af en Haug.

Winther l. c.

Hundstad (Gno. 40).

6—8 Stenhauger[1]), smaa, liggende tæt sammen i Række temmelig nær Søen paa en Vold nedenfor den nordligste Gaard, alle helt borttagne. Deri de i Tr. bevarede Sager fra Æj. Winther 1874 p. 107.

Nedenfor den 3die Gd. fra Ø. i Høide med de først anførte Hauger en Nøsttomt, og nedenfor den Hauger.

(Høiere oppe, omtrent midtveis mellem Nøsttomten og Gaardens Huse, en stor Hustomt).

Flere Hauger sagdes udkastede.

Bag de førstnævnte Hauger 3 Hauger eller brolagte Pladse, i en Række bag hinanden op fra Søen. 1 af disse udgravet 1875, hvori f. Levninger af Kul og 2 ubrændte Lig; ved det mindste af disse Rest af en Æj. Broncespænde. Winther 1874 p. 107; 1875 p. 169.

Der var ialt 4 saadanne brolagte Pladse. Winther udgravede 1876 to. I dem begge fandtes Rester af et ubrændt Lig; i den ene tillige Kul.

Winther 1876 p. 28 f.

Paa en anden Gd. lige paa Øens Sydspids 3 lignende Grave tæt paa hinanden (i en af disse f. et tabt Sværd).

Lige ved disse Hauger, tæt nede ved Søen, en liden flad rund Haug, noget mindre, udgravet af Winther 1876 uden Udbytte.

En liden lav Haug paa Skrænten af Fjeldet over den næstøstligste Gd. ligeledes udgravet uden Udbytte.

Winther 1874 p. 108, 1876 p. 27 f.

Omkring Sydspidsen længere V. flere Stenhauger, tildels oprodede. Paa en Vold 3 temmelig nær hinanden, længere V.[2]) op under Fjeldet ogsaa 3[3]), paa en mod Søen skraanende Vold 2, 1 øverst ved Veien og 1 ret ned for den ved Søen. Winther 1874 p. 108.

---

[1]) Haugerne vare 7 i Tallet, liggende i en Række ned mod Søen fra den nederste af de brolagte Pladse.

Paa Nesets NØ. Afhang i en lignende Røs f. et tveegget Spyd. Her paa en liden Vold nede mod Søen en liden lav aldeles overgroet Haug med Grøft.

Nede ved de udkastede Røser, i Nærheden af den ne-

derste Flade, endnu endel lignende Grave, bevarede, meget lave og utydelige. Winther 1876 p. 29.

[2]) Winther udgravede 2 Hauger her (der er ialt 4) uden Udbytte. Winther 1875 p. 168 f.

Lige op under Fjeldet strax udenfor disse Hauger, har været 6 Stenhauger, forstyrrede. De 2 have havt Kamre, 2 og 2.32 m. lange, af Heller. — Paa en brat skraanende Vold lige ned for disse Hauger endnu 2 til. Mange Hauger ødelagte her. Winther 1876 p. 30 f.

[3]) Strax vestenfor disse 3 Hauger, mellem disse og de 2 derefter nævnte, har der været en lav, græsgroet, noget aflang Haug, med 4 smaa spidse reiste Stene, 1 i hvert Hjørne (1 af disse endnu staaende*).

Winther 1875 p. 167.

Vik (Gno. 48).

Paa Veien mellem denne Gd. og *Vikeland* mulig Spor af en Langhaug med en reist Sten i hver Ende.

Winther 1874 p. 107.

Ved nyt Besøg bestyrkedes Opfatningen af at dette er en Haug.

Lige ved denne Haug en stor, med Birkekrat bevoxet Haug paa en Fjeldknat. Her en Sten, mulig en omfalden Bautasten (mulig to saadanne her).

I Nærheden et Par Hauger, der mulig tør være Gravhauger. Winther 1875 p. 166 f.

Paa Vik, lige ved Veien paa den første Gd., en liden rund Haug. Winther 1874 p. 107.

Gaare (Gno. 51. 52).

Ovenom denne Gd. og Strand flere Gravhauger liggende spredt paa smaa Volde eller Knauser i Fjeldet.

*) Var borttaget 1876. Winther 1876 p. 30.

Paa en liden jevntskraanende Vold ovenfor Strand 6 Hauger, 2 og 2 sammen. Længere ind, ovenfor Gaare, paa en Skraaning en meget stor Haug. Noget høiere oppe i Fjeldet en lignende. Længere inde paa Eidet skal der findes en meget stor Haug.

Winther 1874 p. 106.

Strand (Gno. 53).

Gravhauger i 2 Rader, den nederste af 4—5 Hauger, alle udkastede, c. 30 Skridt, en Snes Favne fra Søen; den øverste strax ovenfor af 3—4 Hauger, aldeles borttagne ved Rydning. Strax ovenfor, lige ved et Nøst, en større Haug, delvis udgravet.

Winther 1874 p. 106; 1875 p. 166.

En Bautasten laa i et Gjerde (Sognepræst Berner i N. F. 694).

Raa (Gno. 54).

Enkelte Hauger. Winther 1874 p. 105.

Paa *Altona,* bortbygslet fra Præstegaarden, mindst 1 Stenhaug. Winther 1874 p. 105. Efter 1875 p. 166 Levninger af 2 Hauger.

Paa Kirkegaarden, lige ved den søndre Kirkegaardsmur, en $4^3/_4$ Al. h., smal og spids Bautasten.

Winther 1874 p. 106.

Huseby (Gno. 55. 56).

1 Haug. Winther 1874 p. 105.

Paa *Borkenes* Levninger af en Gravhaug tæt ved Udhusene nede ved Søen.

Sammesteds mindst 2 Hauger paa en Eng nedenfor den til Kirken førende Vei, lave og græsgroede.

Winther 1875 p. 166.

Paa *Nordre Raa* (Øvre Huseby), lige under *Borkhaugen,* et lidet brat Fjeld lige ved Fjorden, paa en jevnt skraanende Græsvold 2—3 cirkelrunde, lave græsgroede Hauger af Sten med Grøft.

Paa *Borknes* paa *Borkhaugen* (den ovennævnte?) strax indenfor Gd, 1—2 Hauger, hvoraf nu kun Levninger.

Winther 1875 p. 4

Trastad (Gno. 58).

Lige foran den nuværende Hovedbygning for 25—30 Aar siden udkastet 3 store Stenhauger.

Winther 1875 p. 166.

Ovenfor Gd. en stor Stenhaug, rimelig Gravhaug, hvoraf taget Veifyld. Winther 1876 p. 4.

Dale (Gno. 59).

Paa *Dalneset* adskillige nu udkastede Hauger, blot 1 igjen. Winther 1876 p. 4.

Utstrand (Gno. 60).

Lige ved Stranden en Bautasten, $3^3/_4$ Al. h, flad paa de to temmelig brede Sider og tildels næsten skarp i de to andre.

Lige ned for den yderste Gd. en stor Stenhaug med Fordybning i Toppen (60 Skr. Omkr., betydelig forstyrret).

Hoiere oppe, ved Siden af Bygdeveien, 3 Stenhauger, den storste af 40 Skr. Omkr., næsten jevnede ved Borttagning af Sten.

2 liggende, men uskadede Stenhauger paa en Fjeldhammer ovenfor Gd.

I Hagen udenfor Gd. flere smaa Hauger.

Winther 1874 p. 105; 1876 p. 4.

Efter Sognepræst Berner stod Bautastenen i en Gravhaug. N. F. 694.

Elde (Gno. 61).

I Udmarken, et Stykke indenfor Gd., flere Hauger, alle nede ved Søen oppe paa eller lige under smaa Knatter, spredt bortover en lang Strækning (beskrevet 2 Stykker).

Nærmere Husene paa *Eldeneset,* mest paa Fjeldknauserne mellem Agrene yderst ude c. 13 Hauger, hvoriblandt nogle meget store (beskrevne).

Winther 1876 p. 4—6.

Trondenes Prestegjeld.

Sør-Roldnes (Gno. 1).

Et Par store og høie, men oprodede Hauger.

Aarsb. 1875 p. 177.

Haugerne ligge paa den vestligste Odde nede ved Søen, ei langt fra Gaardens Huse.

Oprindelig 3 større Hauger, omgivne af flere mindre. Af de store 2 for mange Aar siden bortkastede og Stenen bortført (i 1 af dem Fund Æj.). Begge disse Hauger havde havt Kammer. Aarsb. 1876 p. 41.

Steinsland (Gno. 12. 13).

Paa Neset *Nordhaugen* 2 smaa Røser.

Paa *Langkvitneset* mellem Steinsland og Kvitnes en

stor, smuk Haug helt ude paa Odden, 48 Skr. Omkr., delvis udkastet. Horst 1878 p. 46.

Skaanland (Gno. 15. 16).

Paa *Store Skaanland* Br.-No. 15 2 Røser, hvoraf ialfald den sydligste ser ud til at være en Gravrøs.

Paa Br.-No. 8 en oprodet Rundhaug.

Paa Br.-No. 9 en liden Rundhaug udgravet for nogle Aar siden.

Paa *Lille Skaanland* Br.-No. 7 for 4 Aar siden opbrudt en Haug, hvori f. ubrændte Ben, Stykker af et Jernsværd og 2 Bronceringe (maaske Armbøiler).

Paa Br.-No. 13 for nogle Aar siden udtaget en lav uanselig Haug med Skelet og en Sværdkniv (Tr.).

Paa 2 andre Parter paa den ene en Rundhaug og paa den anden en spids Langhaug.

Paa *Djupharn,* paa begge Sider af Stien, som fører ned fra Husene, 4 Hauger (1 urørt).

Op mod Fjøset Rest af en Stenhaug. C. 50 Skr. N. f. Husene en Stenhaug. Mulig alt dette kun Rydningsrøser. Horst 1878, 44—46.

Sandtorv (Gno. 27).

8—9 Hauger tæt N. f. *Øvre Sandtorv,* hvoraf nogle blev udgravet af Winther 1876. Kun i den ene gjort Fund, fra Æj. (Tr. 198—202).

Et Stykke S. f. Gd. oppe i Skoven under *Haarberget* mulig 1—2 Gravhauger af Sten.

Nordenfor den store Flok ved Skillet mellem Øvre og Nedre Sandtorv for et Snes Aar siden udkastet en Haug med Kammer, hvori Skelet.

Winther 1876 p. 24—27.

Aarbogen (Gno. 28).

3—4 noget tvivlsomme Hauger ved Stranden lidt N. f. Gd. Winther 1876 p. 14.

Haukebø (Gno. 29).

Ved Stranden et Stykke N. f. Gd. en ret betydelig, ikke høi Haug af Kuppelsten; mulig et Par til i Nærheden. Winther 1876 p. 14.

Gausvik (Gno. 30).

Her skal findes Gravhauger.

Winther 1874 p. 99.

Oppe ved de sydligste af de øvre Gaarde et Par Hauger. Nordover fra Gd. langs Stranden ialfald et Par Hauger.

Paa Parterne *Lilleengen* nede ved Stranden 1 stor smuk Rundhaug, 60 Skr. Omkr., lav. Tæt ved denne 4 Hauger i en Linie ned mod Søen, den øverste temmelig stor. — Disse Hauger lige ind paa Husene.

Strax N. f. Husene ovenfor en Eng, lige i Kanten af Smaaskoven, 4—5 smaa Hauger eller Hauglevninger i en Række bortover; nedenfor dem i Engen en lidt større Haug med Hul i Midten. Winther 1876 p. 13 f.

Leikvik (Gno. 33).

Paa *Leikvikholmene* skal findes Gravhauger.

Winther 1874 p. 99.

Haugerne findes paa Nordkanten af den nordligste Holme, 5 i Tallet, Huller i Midten.

Winther 1876 p. 13.

Voldstad (Gno. 34).

Paa en jevn Vold „Skuven“ c. 1000 Skr. S. f. Gaarden 5—6 Hauger nær Søen ved en liden fra S. indgaaende Vik, — 1 af dem stor. Winther 1876 p. 13.

Fauskevaag (Gno. 35. 36).

Her skal findes Gravhauger.

Winther 1874 p. 99.

Her kun 1 Haug levnet paa „Klubneset“ mellem Store og Lille Fauskevaag; gravet i den, hvorved f. et ubrændt Lig nedlagt i en Fordybning i Fjeldet, dækket med en Helle. 1—2 usikre Spor af Hauger.

Haug nedenfor et af Husene udgravet, laa paa et Fladberg ovenfor en liden Bæk; Kammer med ubrændt Lig, hvorved f. en Skjeggøks. Winther 1876 p. 11 f.

Halsebø (Gno. 39).

Her skal være 4—5 Hauger; i en af dem f. ubrændte Ben. Winther 1876 p. 11.

Nordvik (Gno. 44).

Her skal være Hauger.

Winther, Aarsb. 1875 p. 171.

Mindst 1 Haug i Behold endnu. Aarsb. 1875 p. 177.

Mekile (Gno. 51).

Strax søndenfor den lille Elv, som skiller mod Kannebogen, oppe i Smaaskogen, en mindre oprodet Stenhaug og tæt ved paa en Knat en liden aldeles forstyrret Haug.

Winther, Aarsb. 1876 p. 11.

Stangnes (Gno. 54. 55).

Paa Nordre Stangnes, ved Nesets nordligste Pynt, et Par Stenhauger, mulig dog Rydningsrøser, da de ligge lige i Kanten af en Ager.

Paa Søndre Stangnes, strax nordenfor det lille Nes, der danner Grændsen mod Kannebogen, skal der være nogle Hauger (endel af dem undersøgte for nogle Aar siden af Dr. Høegh). Winther 1876 p. 11

De sidstnævnte Haugers Antal er 4.

Aarsb. 1879 p. 295.

Gansaas (Gno 56).

Paa Øvre Gansaas skal findes en større Gravhaug.

Aarsb. 1875 p. 177.

Harstad (Gno. 58—60).

Høit oppe i Udmarken i en Myr ved det lille *Grundvand* en stor, cirkelrund Sandhaug, af c. 75 Skr. Omkreds, 6—7 Al. h., jfr. Aarsb. 1875 p. 170.

Paa *Seljestad* ved Stranden af Gansaasbotn, paa „Mandaakeren" flere smaa, ganske lave Røser, dels paa Fjeldet, dels paa en liden Græsvold; neppe norske forhistoriske Grave, mulig Russegrave.

Winther 1874 p. 95 f.

Sama (Gno. 62. 63).

Ved Kvæfjordveien ved Pl. *Aasenden* lige ved Husene en Jordhaug, delvis taget til Fyld, hvorved f. flere store Stene i Midten, opsatte som til en Skorstensmur.

Winther 1874 p. 94 f.

Præstegaarden (Gno. 64).

Marken nordover fra Gd. aldeles oversaaet med ganske smaa runde, græsgroede Forhoininger, mulig Hauger.

Strax SV. for Præstegaarden ved Vandet *Logen* oppe paa en skovbevoxet Knaus en vid, men lav Haug (c. 65 Skr. Omkr.) af tildels svære Stene.

Paa *Kraakeneset* O. f. Præstegaarden paa en Bergknat paa den sondre Kant Levninger af en stærkt gravet større Haug.

Nær denne Haug, lidt længere ind, paa en Fjeldknat en helt udkastet Haug.

Nærmere Søen udover mod Pynten en tredie udkastet Haug.

Herude skulde være mindst 1 Haug til.

Winther 1874 p. 94.

Ved *Altevaagen* paa den lave, græsklædte Strand længst N. en stor Nøsttomt, 40 Skr. l. og 10 Skr. br. Lidt sønden-for en mindre Nøsttomt i samme Høide. Derefter en liden rund Haug, saa en Langhaug med spidse Ender og en liden rund Haug, — de to sidste meget forstyrrede.

Oppe paa et Fjeld S. f. *Logen* skulde være f. en rund i Midten sammensunken Stenhaug (mon Gravhaug?).

Paa *Kraakeneset* skulde ogsaa ligge nogle Hauger paa den ydre Kyst paa en liden Vold nær Nordspidsen.

Winther 1876 p. 9 f.

Viken (Gno. 77).

Ved Bunden af Vaagen paa den høie Bred af den lille Aa, som falder ud ved Gd. (altsaa mulig ikke paa dennes Grund) en ganske lav Haug, overgroet og utydelig, tilsyneladende firkantet. Winther 1874 p. 97.

Ovenfor denne Haug, lige op under Aasen, adskillige Hauger. Winther 1875 p. 171, jfr. 1875 p. 177.

Gamnes (Gno. 78).

Haug, hvori gravet lidt for nogle Aar siden.
Aarsb. 1875 p. 177.

Ervik (Gno. 79).

Lige foran Husene paa hver sin Side af Veien 2 store Hauger, som nogle antog for Levninger af Gaardens gamle Portstuer. Winther 1874 p. 97 f.

Paa Pladsen *Sjøvolden* en større Haug, hvori gravet.
Aarsb. 1875 p. 177.

Aarnes (Gno. 82).

Ved *Aarnesviken* skal endnu findes flere urørte Hauger. Aarsb. 1875 p. 177.

Stornes (Gno. 83).

Mellem denne Gd. og Aarnes for længere Tid siden udgravet flere runde Rø'ser med Hellekamre, noget over Mandslængde, tildels noget bredere i Hovedenden; ubrændte Lig. Winther 1874 p. 98.

Harbakken (Gno. 89).

Paa en Vold ved Vandet flere Hauger. For 20—30 Aar siden udgravet en større Haug med Grøft. Deri under en Helle et svært Skelet med Oldsager.
Winther 1874 p. 103 f.

Erikstad (Gno. 90).

Lige ved Husene nedover mod Stranden mindst 7 Hauger i en Kreds, den største i Midten, — ligge paa en Græsvold paa Nordsiden af Fjordbunden.

Ligeoverfor paa en mere stenet og uryddet Vold ligeledes endel lignende Hauger, — alle ubeskadigede.

Udenfor Erikstad paa en tør og uryddet Vold, hvor Sohusene staa, flere, (7—8) smaa Røser — Russegrave?

Levninger her ogsaa af en større Gravhaug af Sten. Blottet svær Helle i Midten.

Winther 1874 p. 103, jfr. 1875 p. 177.

Ubrændt Lig f. under en Helle i en Stenhaug tæt ved den lille Elv, der falder ud i Fjordbunden, og lige ved Elven. Aarsb. 1876 p. 42.

Indre Elsnes (Gno. 92).

Lige ved Husene paa en flad Vold 3 svære Stenhauger. Vidde c. 60 Skr., Høide 3—4 Al. Alle med Fordybning i Toppen.

Nær den inderste Haug en Dobbeltring af Stene med et Par Alens Mellemrum.

Winther 1874 p. 104, jfr. Aarsb. 1871 p. 161.

Ytre Elsnes (Gno. 96).

Her skal findes en meget stor Stenhaug.

Aarsb. 1871 p. 161.

Grytø (Gno. 97).

Stort Gravfelt, dog de allerfleste Grave helt eller delvis oprodede. N. f. Gd. paa en Teig ved Søen 3 Hauger, de 2 sammen, — runde, lave Stenhauger.

Lige nedenfor og lidt N. f. de nordligste Huse 7 Hau-

ger, de 6 i en Række S.—N. og den 7de nede ved Fjæren, blandt disse en stor Haug med Synk i Toppen.

S. f. Gd. tæt ved Husene 3 urørte Hauger.

Paa Øens sydvestre Nes, der er spaltet i 3 Dele ved smale Viker og Fordybninger:

a) paa det vestre Nes 10 spredte Hauger (nærmere beskrevne).

b) paa det midtre Nes 9 spredte Hauger.

Mellem disse to Nes en mere tør og stærkere skraanende Fordybning, hvor 3 Hauger i Linie tæt ved hinanden.

c) paa det østre Nes 3 Hauger.

Længere Ø. ovenover „Melkeneset" en stor, urørt Haug.

Paa et Par af Holmerne V. f. Grøta skal være ikke faa forstyrrede Hauger.

Winther 1874 p. 111—113.

Alvestad (Gno. 98).

Lige ned for Gd., adskilt fra den ved en dyrket skraanende Vold ligger *Veneset,* hvor 9 mere eller mindre forstyrrede Hauger (beskrevne).

Winther 1874 p. 113.

Vaskinn (Gno. 100).

En Mængde store Stendysser og mindre Hauger paa et Nes. Aarsb. 1875 p. 178.

[Paa Gaarden 11 Rundhauger, de fleste mere eller mindre beskadigede, samt nogle smaa Røser, der maaske er fremkommet ved Rydning. En af Haugerne udgravet i 1895 med Fund fra ældre Jernalder. Nær Gravfeltet en liden Bautasten, 80 cm. høi.

Aarsb. 1895 p. 9 f. O. N.].

[Varmedal (Gno. 101).

Paa Gaarden er 9 Gravhauger af rund Form. 4 udgravede i 1895. I den ene ubrændt Lig, i de andre Kul, Aske og brændte Ben.

Paa Gaarden er fundet flere Skifersager fra arktisk Stenalder. Aarsb. 1895 p. 6. O. N.].

[Bjørneraa (Gno. 102. 103).

To Rundhauger, den største 50 Skr. i Omkreds. Aarsb. 1895 p. 6. O. N.].

[For (Gno. 104. 105).

2 Rundhauger, den ene 70 Skridt i Omkreds. Nær denne tre mindre lave Røser, maaske fremkomne ved Rydning. Aarsb. 1895 p. 5. O. N.].

Lundenes (Gno. 106).

5 Hauger lidt Ø. f. Husene paa et berget, men lavt Nes, — de 3 i en Række ud over Neset (beskrevne).

Paa en Bergknat tæt S. f. Husene, ved et Stabur, Levninger af 1—2 Hauger.

Paa *Kjeøen* Hauger paa Øens Nordspids opefter en temmelig brat lyngbevoxet Skraaning, 4 i Tallet (den øverste en Langhaug, 20 × 11 Skr.), alle oprodede.

Winther 1876 p. 8 f.

[Bessebostad (Gno. 107).

Dels i Udmarken, dels paa Gaardens Indmark 17 Hauger, deraf 1 af langagtig Form, samt nogle mindre Forhøininger, muligens Begravelser. Flere udgravede i 1895; i den ene Fund fra ældre Jernalder

Aarsb. 1895 p. 4 f. O. N.].

Aakerøen (Gno. 108).

Her er Gravhauger. Aarsb. 1875 p. 177.

Nogle større og mindre Stenhauger, hvoraf flere udjevnede (murede Kamre, ubrændte Lig). Flere endnu ei udgravede Hauger. Aarsb. 1876 p. 42.

Kjøtta (Gno. 109).

4—6 Hauger omtrent midt paa Øens vestre Kyst nær Søen. Winther 1876 p. 7.

Bjarkø Prestegjeld.

Senjehesten (Gno. 4).

Paa en Knat nær Gd. 2 Rundhauger nær sammen c. 40 Skr. Omkr., begge meget forstyrrede.

Øst f. Gd. skal der være et Par udkastede Røser i Udmarken.

Paa *Mellemviken* (Br.-No. 9) en stor rund Røs af 47 Skr. Omkr., i en Ur, men adskilt fra denne ved en bred Gang.

Paa en Pl. nær Handelsstedet *Skrolsvik* en Rundhaug af Sten c. 40 Skr. i Omkr., lidt skadet.

Nicolaissen 1887 p. 11 f.

[Melø (Gno. 7).

2 Rundhauger og 1 Langhaug, alle beskadigede, samt en lav Stenmur, muligens Vægge af et Gravkammer.

Aarsb. 1894 p. 5 f. O. N.].

Krøttøen (Gno. 8).

Udgravet en Haug med Grøft om, hvori f. Tænder af Hest og Svin (?), samt nogle Hvalbensager.

Tr. (Aarsb. 1874 p. 41 no. 12. 122)

[Paa Gaarden er foruden den nysnævnte 3 beskadigede Rundhauger. Aarsb. 1895 p. 1. O. N.].

[Flatøen (Gno. 9).

2 Rundhauger, begge udgravede i 1895. I begge Fund fra yngre Jernalder.

Paa Gaarden tidligere fundet en Stenøks.

Aarsb. 1894 p. 5 og 1895 p. 1 f. O. N.].

[Helløen (Gno. 10).

Paa Gaardens Indmark og nærmeste Omgivelser er 12 Gravhauger, den ene af langagtig Form. I Udmarken 5 Rundhauger. 1894 udgravedes 5 med Fund fra ældre og yngre Jernalder. Tidligere udgravet 2 med Fund af Oldsager og Menneskeben. 1895 udgravedes 2, uden at noget nævneværdigt fandtes.

Aarsb. 1894 p. 1 f. og 1895 p. 2. O. N.].

Viken (Gno. 14).

Nede ved en liden Vik, lige under det bratte Fjeld paa den trange Strand 2 smaa, runde Stenhauger, den ene lagt paa en Platform af Sten af c. $^1/_2$ Al. Høide, beskadigede.

Oppe paa Fjeldhoiden lidt S. f. Gd. en tvivlsom Levning af en Røs. Winther 1874 p. 121.

Nergaard (Gno. 15).

Ved Vaagen lige under Nergaards Huse 7 smaa Stenhauger, de 4 i Linie ved Veiens nedre Kant, den 5te ret ned for den nordligste, de 2 i Linie ved Veiens øvre Kant (mulig dog Rydningsrøser).

Lige bagenfor Gaardens Huse ved en Bæk, omflydt af denne paa 2 Sider en stor og høi Haug, „Smedjehaugen;“ tvivlsomt om det er en Haug.

Winther 1874 p. 118.

Tæt ved Gd. skulde være en Kreds af flere concentriske Stenringe 15 Al. i Tvermaal, efter Coucheron.

N. F. 699 f., ei omtalt af Winther; se dog Aarsb. 1874 p. 125.

Den skulde være 30—36 Al. i Omkr. og ligge et Stykke V. f. Gd. Aarsb. 1869 p. 167.

Efter Aarsb. 1868 p. 188 f. skal der ovenfor en Bugt, som gaar ind et Par Stenkast V. f. Nergaardshavn, i en Dal findes en stor Haug og lidt længere oppe en Bautasten.

Østnes (Gno. 16).

Nedenfor Husene, midtveis fra Søen i ret Linie ned mod denne, N.—S., 3 store Hauger af Sten, noget rodet i dem alle.

Østenfor disse, paa Heldingens østre Skraaning 3 Langhauger, de 2 i Linie parallelt med Søen, den tredie bag den sydligste; i den ene en høi Sten i den ene Ende.

Bortefter Stranden „Russegrave“.

Strax V. f. Husene 5 store Hauger i ret Linie ned mod Søen, neppe Gravhauger.

Mod V. en enlig større Haug, adskillig oprodet.

Oppe under Fjeldet Ø. f. Gd. ved Stien til Nergaards-

havn en mulig Levning af en Haug (eller Gamme?). Nærmere Husene en sikker forstyrret Gravhaug.

Winther 1874 p. 117 f.

[3 af Haugerne udgravede i 1895; i den ene Fund fra ældre Jernalder.

Aarsb. 1895 p. 2 f. O. N.].

Øvergaard (Gno. 17).

Lige nordenfor Husene en Bautasten, 3 Al. h., $^1/_2$ Al. br. og ligesaa tyk ved Foden, „Pila".

Ved Siden har staaet en anden, lidt høiere, nu istykkerslaaet.

Paa et Plateau umiddelbart op for Husene i V. 9 runde brolagte Pladse (Stedet kaldes „Frihaugen").

Paa en flad Græsvold nede ved Kvernsund, lige ved Stranden, i skraanende Terrain 8 Hauger, hvoriblandt 2 meget store. Omkring dem alle Grøft.

Jfr. Aarsb. 1869 p. 167.

Paa den stenede Strand langs Kvernsund henimod *Vestnes* enkelte Hauger, paa 1 Sted 3 Langrøser og lige ved, vestenfor og lidt høiere op 2 runde Røser. Et Stykke nærmere Vestnes 2 runde Røser og ved Siden af den ene en Langrøs. Vestenfor og lige ved denne atter 2 runde Røser.

Winther 1874 p. 119 f.

Tæt ved Øvergaard skal være en Kreds af flere concentriske Stenkredse.

Coucheron i N. F. 700.

Ved den „søndre Havn", som vel maa være her, ligge c. 6 runde Stensætninger, 3 med Baadform, den største 38 × 8—10 Skr., efter Aarsb. 1868 p. 189. I en stor Haug her skal have været et ganske trangt Kammer.

Ibid.

Vestnes (Gno. 18).

Paa en flad stor Vold vestover fra Gd. og det langt udover skydende lille Nes langs Stranden 18 Hauger (nærmere beskrevne).

Oppe paa Fjeldet ret ovenover denne Vold 2 Hauger, den ene ved Gaardens Huse.

Winther 1874 p. 120 f.

Leirvaag (Gno. 19—20).

Endel smaa lave Røser paa stenede Volde eller Knatter ned mod Søen, paa Nordre Leirvaag mindst 6, et Sted to sammen, den ene udgravet uden Fund, Hellekammer. Paa et andet Sted 3 sammen, den 6te alene, nede ved Søen. Alle skadede.

I Søndre Leirvaag Hauger paa en stenet Vold et Stykke S. f. Gd. hinsides en Hammer, aldeles forstyrrede.

Winther 1874 p. 121.

[Horsevik (Gno. 24).

6 Rundhauger, samtlige beskadigede; de største 30 Skridt i Omkreds. En udgravet i 1895. Fandtes Menneskeben og et Stykke rustent Jern.

Aarsb. 1895 p. 3. O. N].

[Fenes (Gno. 25. 26).

1 beskadiget Rundhaug, 40 Skridt i Omkreds, samt Segmenter af en anden af samme Form.

Aarsb. 1895 p. 3. O. N.].

[Skjellesvik (Gno. 27).

2 Rundhauger, begge beskrevne.

Aarsb. 1895 p. 4. O. N.].

Nordsand (Gno. 28).

Paa en stor, sagte skraanende Slette ved den forrige Kirke, der vender mod en Vaag i NV., en hel Del Hauger, der dog vare vanskelige at skille fra de mange her forekommende Bergknatter (7 sikre).

Ude paa den Høide, der begrændser Sletten og Vaagen mod V., og tæt ved Husene paa en Plads 4 Hauger, de 3 i Linie. Winther 1874 p. 114 f.

Sørsand (Gno. 29).

S. f. Gd., henimod *Altevik,* „Gaphaugen", en meget stor Haug. Længere i S. paa „Trættevoldene" skal findes flere Hauger. Winther 1874 p. 115.

Altevik (Gno. 30).

Lang, smal, meget lav Røs paa en Fjeldknat. Alene f. en Glasperle. Winther 1874 p. 115.

Slagstad (Gno. 32).

Ude paa det østligste Nes 2 Hauger paa de to høieste Punkter. Længere inde paa 2 Steder 2 og 2 Hauger tæt sammen, smaa og lave, men urørte.

Paa „Middagshøiden" indenfor Gd. 2 lignende Hauger og maaske flere.

Paa *Gangerholmen* udenfor Gaarden skal findes Gravhauger.

Paa *Langnes,* Sandsøens Nordspids, skal findes en stor urørt Haug. Winther 1871 p. 115 f.

Ibbestad Prestegjeld.

Roldnes nordre (Gno. 99).

En lav Rundhaug i Indmarken paa Br.-No. 19, aldeles udgravet; Spor af Kamre.

Helt ude paa Neset en lav Rundhaug, lidt rodet.

Paa *Kalkberget* paa Nordsiden af Neset en udkastet Haug. Horst 1878 p. 50.

Aanstad (Gno. 103).

Paa *Vardehaugen* ved de sydligste Huse for længere Tid siden udgravet en Haug med et lidet Kammer (f. Smaaben, Bryner og Jernrusk).

C. 15 Skr. nordenfor en cirkelrund Stenlægning med store Stene i Kanten, 50 Skr. Omkr.

S. f. Gd. nogle Hauger paa *Kleven* (3 Hauger, hvoraf 1 tvivlsom, og 2 runde Stenlægninger).

Her skal før ogsaa have staaet en Sten af $2^1/_2$ Al. Længde. Horst 1878 p. 53 f.

Laupstad (Gno. 106).

Paa Br.-No. 8 staar en Sten, 44″ h., 12″ br. og 4—5″ tyk. Horst 1878 p. 52.

Engenes (Gno. 107).

Nogle Hauger, dels paa Neset V. f. Husene, dels inde paa Gaarden, dels i *Busseviken* søndenfor (beskrevne). Paa det første Sted talt 4, paa det andet 2 (den ene Langhaug), paa det tredie 7.

Horst 1878 p. 51 f., jfr. 1875 p. 178.

Aandervaag (Gno. 108).

Spredt paa Neset, der skiller Strømmen fra Fjorden, næsten helt ude fra Odden til ind paa Husene Gravhauger, mindst 24, alle uskadte, alle af nogen Sten. (I Langhaug), (beskrevne). Winther 1876 p. 21—23.

Der findes nogle faa Røser til, en helt ude ved Neset mod Strømmen og et Par helt inde mellem Husene.

Horst 1878 p. 54.

Dyrø Sogn.

Finland (Gno. 3).

En $87^1/_2$" lang Bautasten, som har staaet her, lagt i en Syllmur. Horst 1878 p. 59.

Miklebostad (Gno. 25).

Paa *Hageneset* (er Dyrøens Sydspids) (Udmark) 8 Hauger, alle udgravede (beskrevne). Horst 1878 p. 55 f.

Johannesen 1879 saa 6 Hauger paa Hageneset, hvoraf 1 rund og 6 rektangulære. Han angiver tildels Beliggenheden anderledes end Horst.

Aarsb. 1875 p. 178 tales ogsaa om en kredsformet Stensætning.

Djupvik (Gno. 33. 34).

Paa *Klubbeneset* en Haug S. f. Husene, ovenfor Veien, Rundhaug, udgravet, 4 Al. l. Kammer.

Horst 1878 p. 59.

Espejorden (Gno. 35).

Ovenfor Husene ved Veien til *Skogshavn* en Stenhaug, der ser ud til Gravhaug. Horst 1878 p. 59.

Dyrøklauven (Gno. 36).

Paa *Finhaugen* ret ned for Gd. en Rø s i Udmarken. Horst 1878 p. 58 f.

Russevaag (Gno. 39).

Paa en Myr ovenfor Gd. „Kjempehaugen", en stor langagtig Haug, antagelig Naturdannelse.

Nicolaissen 1888 p. 4.

Berg (Gno. 40).

Paa „Elvesletten" en svær Rundhaug, oprodet muret Kammer f., hvori bl. a. et Stykke af et Sværdhefte. Ved en ny Gravning paa andet Sted i Haugen ligeledes f. et Kammer, 3—4 Al. l.; deri f. et Sværd.

Længere ned mod Søen ved Elven en liden Langhaug.

S. f. Elven oppe i Bakken en Bautasten, 2 Al. 20″ h., 18—24″ br., 3—4″ tyk. Horst 1878 p. 57 f.

Lille Vinje (Gno. 41).

3 smaa Hauger nede ved Søen, næsten i Fjæren, 1 3—4 Skr. ovenfor den nordligste af dem, 2 endnu lidt længere op. Horst 1878 p. 57.

Johannesen 1879 anfører 8 Hauger paa Nordre (d. e. Lille) Vinje.

Tranø Sogn.

Valvaag (Gno. 6. 7).

Paa den øverste Gd. paa Indmarken en tvivlsom Rundhaug. Nicolaissen 1887 p. 14.

Lekangen (Gno. 8).

I Udmarken NØ. f. Gd. paa *Brenna* 3 Rundhauger, ganske smaa.

Tæt N. f. Indmarken nedenfor *Vardehaugen* 5 Rundhauger dels paa en Rab, dels i Krattet nedenfor.

Paa *Nøsthaugen* 2 Rundhauger, begge meget skadede.

I en bortryddet Rundhaug. f. Menneskeben.

Nicolaissen 1887 p. 14.

Stangnes (Gno. 9).

Paa *Nøsthaugen* paa Indmarken 4 Rundhauger i Rad V.—Ø., alle skadede undtagen den østligste.

Inde ved Husene en Rundhaug 40 Skr. Omkr.

En anden Rundhaug tæt ved bortryddet.

Paa Sletten mellem Husene og *Kjosen* 3 Rundhauger, synes urørte.

En Gravhaug ved den østligste Gd. nu aldeles bortryddet. En ved den staaende Sten nu indlagt i en Syllmur, 2.34 m. × 52 cm. × 30 cm.; der var Kammer.

Nicolaissen 1887 p. 14 f.

Hofsøen (Gno. 10). (Halvø).

Tæt V. f. Indmarken paa *Brænhaugen* en lav Rundhaug af Sten, 28 Skr. Omkr.

Et Par lave Roser længere S. mulig Grave.

S. f. Eidet paa *Møllehaugen* 2 lave Rundhauger, den ene udkastet.

Paa Høiden Ø. f. Langmyren 3 Hauger i Rad, den sydligste 27 Skr. Omkr., aabent Kammer. Den mellemste udgravet af Nicolaissen uden Udbytte.

Nærmere Høidedraget S. f. Halvøens Eid 3 Rundhauger i Rad, de 2 nær sammen. Den største 38 Skridt i Omkreds, næsten hel, de andre ødelagte.

Paa Eidets sydligste Skraaning en Rundhaug med Grøft, gravet, 34 Skr. Omkr. Nicolaissen 1887 p. 15 f.

Hals (Gno. 11).

Paa Pl. *Halsneset* (Br.-No. 5) paa Indmarken ligefor Hofsøen en lav Rundhaug med dyb Grøft, 32 Skr. Omkr.

NØ. f. Pl. i Skoven en lav Rundhaug af Sten, bygget omkring en større Sten.

Ved *Storsletten* Ø. f. Gd. en udgravet Rundhaug.

Nicolaissen 1887 p. 16 f.

Aa (Gno. 12).

V. f. Gd. et Par smaa Rundhauger inde i Krattet, den ene udkastet. Vel er der flere.

En rundagtig Haug ved *Finelven,* 50 Skr. Omkr. og 2 m. høi, maaske Naturdannelse.

Nicolaissen 1887 p. 12.

Frovaag (Gno. 15).

I Udmarken Ø. f. Gd. i *Dannemandsviken* en lav noget oprodet Haug af 30 Skr. Omkr.

Nicolaissen 1887 p. 13.

Eidet (Gno. 16).

Østligst paa Indmarken ovenfor Søhusene paa en lav Høide 10 Rundhauger, de 8 i Rad S.—N., tildels skadede og tildels store (beskrevne).

Nær de sydligste Gaarde flere uregelmæssige Forhøininger.

Vestligst paa Indmarken holdt man paa at bortrydde en større Rundhaug. Nicolaissen 1887 p. 13.

Paa *Laneset* nedenfor Husene en Stenhaug, 50 Skr. Omkr.

Ovenfor Husene paa en Rab 2 smaa Røser.

Nede paa *Øren* en lav Langhaug, 20 Skr. l., og tæt ved Levninger af en liden Rundhaug.

Nicolaissen ibid. p. 13 f.

Præstegaarden (Gno. 18).

Tæt SØ. f. Indmarken 3 Rundhauger med store Huller i Midten, de 2 usikre.

NV. for Husene paa Indmarken temmelig høi Rundhaug, c. 70 Skr. Omkr., Hul i Toppen.

Paa *Furøen* skal være en stor udkastet Rundhaug.

Nicolaissen 1888 p. 2 f.

Paa *Refsnes* er paa Eidet i Udmarken en Rundhaug 50 Skr. i Omkr., stor Fordybning i Midten.

Nicolaissen ibid. p. 3.

Skatvik (Gno. 19).

Ovenfor Nøstneset 3 Rundhauger Ø.—V., gravede (beskrevne; de to have i den østlige Kant en spids Sten af $^1/_2$ Al. Høide).

V. f. Indmarken i Krattet 5 Hauger S.—N. (beskrevne, 2 Langhauger, den ene med en 50 cm. høi Sten i nordre Ende).

S. f. Elven nær Stranden en meget oprodet Stenhaug, c 50 Skr. Omkr. Nicolaissen 1888 p. 3 f.

Rubbestad (Gno. 37).

Ovenfor Søhusene 3 smaa lave Rundhauger.

Paa Bakken SV. f. disse 4 Røser, hvoraf 2 utvivlsomt Hauger, forstyrrede.

2 Røser paa en Knat længere V., vel ogsaa Grave.

Nedenfor den nordligste Gd. et Par smaa Forhøininger paa en Vold nedenfor Husene, tvivlsomme.

Nicolaissen 1888 p. 4.

Berg Prestegjeld.

Steinfjord (Gno. 5).

Paa *Nøstbakkullen* en liden lav Rundhaug, 20 Skr. Omkr.

Paa *Gammelgaarden,* N. f. den nuværende Gaard, en Rundhaug af 30 Skr. Omkr., Hul i Toppen.

Paa *Ytterneset* 2 Rundhauger, 36 og 30 Skr., tæt sammen, begge nedsunkne i Midten.

Nogle Skr. N. for disse en lav urørt Rundhaug og en anden, som er oprodet. Nicolaissen 1878 p. 7.

Skaland (Gno. 10).

Paa Indmarken en lav Rundhaug, 40 Skr. Omkr., meget oprodet; Kammer.

En større Haug bortryddet ved Opførelsen af Hus (Spyd f.). Nicolaissen 1887 p. 8.

Gryllefjord (Gno. 22).

Ved *Korset* V. f. Gd. et Par runde Røser, hvoraf den største, nær Stranden, af 80 Skr. Omkr. og urørt.

Paa Indmarken et Par Forhøininger, vel Levninger af Rundhauger, hvorpaa har været opsat senere nedrevne Huse. Nicolaissen 1887 p. 8.

Grundfarnes (Gno. 29).

Ø. f. Gd. inde i *Grundfarbotn* paa Nordsiden af Elven en Rundhaug, 62 Skr. Omkr., temmelig høi, udgravet i Toppen.

Paa Elvens Sydside 3 Hauger i Rad, den største 36 Skr. Omkr., den sydligste langagtig med afrundede Ender, alle med Grøft og udgravede i Midten.

Ovenfor Gaarden en større Samling Rundhauger, 3 i Rad V.—Ø. a) 32 Skr. Omkr., bygget omkring en stor Sten. b) 50 Skr. Omkr, skadet. c) ødelagt.

Ø. for disse 2 Hauger nær sammen.

Ovenfor disse paa en Moræne en Rundhaug 58 Skr. Omkr. Af 1 Rundhaug kun Spor tilbage.

Ovenfor den østligste Gd., *Nøstneset*, 4 Rundhauger i Rad, den største 40 Skr. i Omkr., alle gravede.

Paa Sydsiden af Fjordbunden skal være Hauger.

Nicolaissen 1887 p. 9 f.

Kaldfarnes (Gno. 30).

V. f Gaardens Huse paa Indmarken 4 Røser, paa en Rab, udkastede i Midten.

Paa Østsiden af Gd. 2 Rundhauger, den største 40 Skr. Omkr., begge oprodede.

Et Par oprodede Røser paa *Elvejorden* mulig Gravhauger. Nicolaissen 1887 p. 10.

Meby (Gno. 31).

I Udmarken mellem denne Gd. og *Kaldfarnes* flere udkastede runde Røser. Nicolaissen 1887 p. 10.

Sifjord (Gno. 34).

Nedenfor Gaardens Huse og ovenfor *Skjaaneset* en Rundhaug, 50 Skr. Omkr., 1.5 m. h., med Grøft, Hul i Toppen.

I dens Kant før en senere indmuret Bautasten, 1.32 m. h., 49 cm. br. og 20 cm. tyk.

Et Par Skr. nedenfor Haugen en lav urørt Rundhaug, 30 Skr. Omkr. og nær denne en 3die, lidt større, med Søkk i Midten. Nicolaissen 1887 p. 10.

Efter Opmaalingsindberetning var der ved Bunden af *Sifjorden* 6 Rundhauger, alle med Spor af Gravning, liggende i 2 parallele Rader. Aarsb. 1873 p. 142.

Vikan (Gno. 36).

I *Laviken* N. f. Gd. flere smaa udkastede Røser (f. Ben og Fragmenter af Lerurner).

Nicolaissen 1887 p. 10 f.

Leikvik (Gno. 37).

Paa Indmarken ovenfor Husene en Rundhaug, græsvokset, oprodet i Midten.

Sydligst paa Indmarken 2 større Rundhauger, 56 og 50 Skr. Omkr., begge meget rodede.

Nicolaissen 1887 p. 11.

Hillesø Sogn.

Grepstad (Gno. 2).

Nederst paa *Rishaugen* Ø. f. Gaarden en Rundhaug af Sten, 50 Skr. i Omkr., med stensatte Kanter, oprodet i Toppen.

Ovenfor Gaardens østligste Huse sydligst en Rundhaug af 45 Skr. Omkr., opkastet i Midten, mod V. derfor en af 30 Skr. Omkr, ligeledes opkastet i Midten. Desuden 5 andre Rundhauger med tildels usikre Omrids, den ene bygget rundt om en stor Sten. Kaldes „Russegravene", vist ikke rigtigt.

Paa *Storsteinneset* V. f. Gd. en aldeles ødelagt Rundhaug af Sten.

3 lave Røser paa en Slette nærved mulig Grave.

Nicolaissen 1888 p. 8.

Sandvik (Gno. 3).

I Udmarken mellem *Sandvik* og *Grepstad* ved Enden af en „Molbakke" en delvis udkastet Rundhaug.

Nicolaissen 1888 p. 7.

Buvik (Gno. 4. 5).

Paa Stranden S. f. Gd. 8 smaa Rundhauger, gravet i den største.

Paa *Voldelvrabben* mellem de sydligste og nordligste Gaarde 3 lave Rundhauger, og paa en Bergknat nær den nordligste Gaard en ødelagt Rundhaug.

Nicolaissen 1888 p. 7.

Torsnes (Gno. 6).

Paa *Marsletten* paa *Rotvikhaugen* en rund Røs; en anden paa *Baaneset* af 44 Skr. Omkr. Begge ødelagte.

Nicolaissen 1888 p. 7.

Brensholmen (Gno. 7).

Paa *Søvikhaugen* en stor Rundhaug af Sten, Hul i Midten, 50 Skr. Omkr. Angives for Vardetomt.

Nicolaissen 1888 p. 7.

Austein (Gno. 8).

Paa Indmarken Ø. f. Husene nær Elveosen 2 Rundhauger af 40 og 30 Skr. Omkr., begge med Grøft, den ene med Hul i Midten.

Tæt i V. 2 Nøsttomter eller mulig Langhauger.

Paa *Kirkesteinbakken* en lav urørt Rundhaug af 64 Skr. Omkr., og tæt ved en anden stor Rundhaug, med en liggende Sten, som antagelig er en omfalden Bautasten.

NØ. herfor 2 uregelmæssige Forhøininger; i den ene f. Kniv og en „fladtrykt Øse af Ben".

S. f. Gd. langt fra Stranden en dyb og bred Tomt af Udseende som 2 Langhauger, hvis Ender forbindes med en lav Jordvold.

Nicolaissen 1886 p. 6 f.

Storsletten (Gno. 9).

Paa *Storvolden* Ø. f. Gaardens Huse en Rundhaug med Grøft, 50 Skr. Omkr., gravet.

Længere ned paa samme Indmark skal være et Par smaa Rundhauger.

Nicolaissen 1888 p. 6.

Haaøen (Gno. 25).

I en „Grav", formentlig en oprodet Haug, f. Menneskeben. Nicolaissen 1888 p. 6.

Tussøen (Gno. 27).

S. f. Gd. en liden halv udgravet Rundhaug (f. et kort og et langt Sværd).

Ved Siden borttaget et Par smaa Rundhauger.

Paa *Bø* N. paa Øen skal være en liden Rundhaug af Sten. Nicolaissen 1888 p. 5.

Sommerøen (Gno. 28).

I *Steinviken* NØ. f. Gd. en Rundhaug med Grøft, 44 Skr. Omkr., 60 cm. h., næsten urørt.

Midt paa Sletten i samme Vik en anden Rundhaug med Grøft, udgravet i Kanten, 72 Skr. Omkr., men ikke ophøiet over den omliggende Mark.

Nicolaissen 1888 p. 5 f.

Botn (Gno. 37).

Paa *Lillenes* (Br.-No. 8. 10) en Rundhaug, 30 Skr. i Omkr., f. Ben.

Sydligst paa Gd. en halvcirkelformet Haug med spids Top. Nicolaissen 1888 p. 5.

Sand (Gno. 38).

Tæt N. f. Gaardens Indmark 4 lave Hauger af rundagtig Form.

Paa *Sandneset* en liden tuelignende Rundhaug, hvori f. Menneskeben, dækkede af en Helle, der nu staar opreist i Haugen. Nicolaissen 1888 p. 5.

Lenviken Sogn.

Skarsvaag (Gno. 94).

Paa Klubben Ø. f. Gd. en liden udoverkastet Rundhaug. Nicolaissen 1888 p. 4.

Vang (Gno. 95).

Paa *Vardneset* N. f. den nordligste Gd. en rund græsvokset Haug, over 50 Skr., Hul i Toppen. Nedenfor en langagtig Forhøining — Haugrest?

Nicolaissen 1888 p. 4.

Maalselven Prestegjeld.

Ved Dødmandsvand f. en cirkelrund Indsænkning, 5 Al. Tvermaal, oprindelig forsynet med en Tagbedækning af Birkestænger og Næver. Ikke stenomsat omkring og i Bunden.

K. Pettersen i Aarsb. 1869 p. 168 f., jfr. 1871 p. 162 f.

5 smaa Stenhauger paa en Ø i *Altevandet*.

Aarsb. 1873 p. 142. Jfr. 1875 p. 246 f., hvorefter det synes, som om disse Røser er af temmelig ny Oprindelse.

Tromsøsundets Prestegjeld.

Lauksletten (Gno. 54).

V. f. Indmarken *Troldtoften,* en næsten rund Stenhaug, c. 50 Skr. i Omkr., tæt ved en Bergrab, ødelagt.
Nicolaissen 1888 p. 9.

Mjelde (Gno. 55. 56).

Paa den næstvestligste Gaards Indmark i Nordre Mjelde en liden Rundhaug, 22 Skr.
I Nærheden flere lignende udpløiede.
Nicolaissen 1888 p. 8.

Sandnes (Gno. 96) paa Vengsøen.

S. f. Gd. tæt ved Indmarken 5 smaa Rundhauger, vel Grave. Nicolaissen 1888 p. 9.

Sandvær (Gno. 100).

Her skal være Hauger; der taltes om en Rundhaug med Kammer, hvori f. Ben. Nicolaissen 1888 p. 9.

Lyngens Prestegjeld.

Paa Høifjeldsletten om Kaafjorddalen f. et Par cirkelrunde Indsænkninger.
K. Pettersen i Aarsb. 1869 p. 168.
Ved Koltajavre nær Rigsgrændsen en gravhauglignende Haug af Sten og Jord. Aarsb. 1873 p. 142.

Karlsø Sogn.

Kvalshausen (Gno. 31).

Ø. f. Indmarken tæt ved en stor jordfast Sten en Rundhaug, hvori Fundet Tr. 499 f. (Yj.).

Nicolaissen 1888 p. 10.

3 Hauger i Bred Ø. f. Husene.

I Ørnnesbugten nogle Hauger (i 1 af dem f. et Sværd). Horst 1879. Aarsb. 1888 p. 11.

Vanstuen (Gno. 33).

SV. paa *Kjeglens* Indmark en Rundhaug tæt ovenfor Gangstien, 50 Skr. Omkr, noget oprodet.

Nicolaissen 1888 p. 10.

Paa *Lanesøren* paa Kanten af Molrabben ovenfor Søveien 3 Hauger, 2 smaa runde og 1 liden Langhaug med en Fure langsefter, 9 × 6 Skr.

Horst 1879. Aarsb. 1888 p. 11.

Kvitnes (Gno. 35).

Paa *Indrevolden* S. f. Gd. 4 Hauger, alle gravede. Tvivlsomme? Horst 1879. Aarsb. 1888 p. 11.

Burøsund (Gno. 42).

Paa *Burøen* skal efter Kraft være flere stenomsatte Grave (cf. Skjervø No. 49). N. F. 702.

Skorøerne (Gno. 39).

Paa *Jepnes* paa *Store Skorøen* en af Sten muret utvivlsom Haug, 20 Skr. Omkr., med et stort Hul. Ligeved et gravet Hul af 15 Skr. Længde, maaske en udgravet Haug.

Lige N. f. den nordligste Gaards Huse er 3 Røser; adskillig gravet i den midterste.

Horst 1879. Aarsb. 1888 p. 12.

Efter Kraft var der paa *Skorø* flere runde eller firkantede stensatte Grøfter af forskjellig Størrelse; i en af dem var f. et Sværd og en Hovedskalle.

N. F. 702 (vel Grave af samme Art som de ved Skjervø No. 49 omtalte).

Skibsfjord (Gno. 41).

Paa *Gammelgaarden* 2 Rundhauger, 30 Skr. Omkr., udgravede uden Fund. Nicolaissen 1888 p. 10.

Helgø Sogn.

Vannereidet (Gno. 2).

Paa *Korsnes* (70° 10′) (Br.-No. 8) i en liden Rundhaug paa en Vold mellem begge Gaarde Fund med urtepotteformet Urne Tr. 821—823.

S. f. Gd. 2 opkastede Røser.

Paa *Kokkevolden* (Br.-No. 1. 3) Ø. f. Husene 2 smaa udgravede Hauger. Nicolaissen 1888 p. 10.

Paa *Korsneset* en 18 Skr. vid lav Stenhaug lige N. f. Husene (mon ikke = den ovennævnte?).

Horst 1879. Aarsb. 1888 p. 11.

Hamre (Gno. 3. 4).

Paa Indmarken Ø. f. Husene mellem gamle Hustomter en urort Rundhaug. Nicolaissen 1888 p. 10.

Helgøen (Gno. 33).

Udenfor Kirken paa en Rab nogle Hauger, der synes sammenlagte.

En Masse gamle Tomter, ikke alle Gammetomter.

Paa *Tyveholmen* 2 Røser af Fjæresten paa NØ.siden mod Engholmen, 20 og 16 Skr. Omkr.

Horst 1879. Aarsb. 1888 p. 11.

Skjervø Prestegjeld.

Kaagen (Gno. 49).

Paa Indmarken paa den nordligste Gaard 3 Grave med flade opstaaende Stene langs Kanterne, den største c. 3.5 × 1.5 m.; de andre lige saa brede, men kortere.

Jfr. om dette Slags „Grave", Aarsb. 1889 p. 3; 1868 p. 189.

Paa *Bugten* (Br.-No. 4) en lignende Grav, og langs Kaagens Østside paa Stranden flere lignende stensatte Grave. Nicolaissen 1889 p. 2.

Paa *Simavaag* (vel under denne Gaard, ialfald paa denne Ø) 2 lignende Grave med Heller langs Kanterne i *Ennesbugten* NØ. f. Gd, den største over 2 m. × 1.5 m. I en af dem er ved Gravning f. en Bund af Heller, belagt med et tykt Lag Kul.

I *Skilbugten* tæt ved en lignende Grav.

Nicolaissen l. c.

Grundfjord (Gno. 57).

Paa Indmarken flere af de helleomsatte Grave f. (cf. Gno. 49). Enkelte af dem have her halvrunde Ender.

Nicolaissen 1889 p. 2 f.

Tidligere bemærkede af K. Pettersen 1868. Han beskrev dem som 4 Al. l., 2—3 Al. br, omsatte med $2^1/_2$ Kvarter høie kantsatte Stene, indsænkede. Ved Gravning fandt han i 1 af dem 1 Kvarter dybt Gulv af Heller.

En Fjeldfin paastod, at lignende Indsænkninger fandtes i Indlandet; han forklarede dem som gamle Boliger, hvilket ogsaa Pettersen antager. Aarsb. 1868 p. 189 f.

Aarvik (Gno. 64).

Her flere helleomsatte Grave (cf. Gno. 49).

Nicolaissen 1889 p. 2.

Rækvik nordre (Gno. 65).

Her mange helleomsatte Grave (se Gno. 49).

Nicolaissen 1889 p. 2.

Nygaard (Gno. 66).

Paa *Løksletten,* mellem den og Nygaard, to lave Rundhauger med Søkk i Midten.

Nær Søhusene 6 Grave med stensatte Kanter (jfr. No. 49). I en af dem f. i Bunden Kul og smaa brændte Benstumper; de ere et Par m. lange, tildels lidt over.

Nicolaissen 1889 p. 2.

Nikkeby (Gno. 68).

Paa Indmarken et Par Grave af samme Slags som de under Br.-No. 49 omtalte; Kanthellerne nu bortrevne.

Nicolaissen 1889 p. 3.

Loppen Prestegjeld.

I *Rosmaalviken* S. f. Gd. (Loppen) en stor Ros med en svær Fordybning i Midten, vist en ødelagt Haug, neppe en Rest af et hollandsk Trankogeri, som almindelig antaget.

N. f. Husene paa *Hettekjeilen* en Rundhaug, 26 Skr. i Omkr., delvis omgiven af Grøft, med dybt Hul i Toppen.

Nogle Skridt nordenfor Grav med Heller langs Kanterne (jfr. Skjervø 49), over 2 m. × 1 m, græsvokset i Midten. S. f. denne en anden Grav af samme Slags.

Paa *Skalnes* i Frakfjorden tæt ved Gd. et Par lignende Grave; her omtales i N. F. 703 „flere Gravhauger".

Løksletten. Paa Indmarken en stor Grav, hvori for flere Aar siden f. et Bryne; Hellerne langs Kanten nedtagne.

Paa *Øren* paa Indmarken flere Grave, hvis indre Kanter ere dækkede af flade Heller. 5 af Gravene ligge i en langagtig Forhøining et godt Stykke fra Stranden.

Flere saadanne Grave mellem *Øren* og *Bogen* (N. F. 703).

Paa *Bogens* Indmark ligesaa.

Hasvaags Kirke flyttet til *Hasvig* formentlig i Begyndelsen af forrige Aarhundrede*); af Kirketomten skal endnu sees Rester. Af Kirken paa *Sørvær* skal nu intet Spor findes. Nicolaissen, Aarsb. 1889 p. 4—5.

Spor af Kirke paa *Bøle* paa Sørøen.

Nicolaissen, Aarsb. 1889 p. 9.

---

*) 1712 (J. Qvigstad).

Talvik Prestegjeld.

Aarøen. Kirke bygget her efter Rescript $^{13}/_{6}$ 1691.

Efter Aarsb. 1889 p. 5 maa den antages at være kommet istand. Nicolaissen 1889 p. 5 f.

Hammerfest Prestegjeld.

Mefjord. N. Ø. paa Sørøen, Spor af Kirken, der antages nedtaget i Begyndelsen af 17de Aarhundrede og afløst af Hammerfest Kirke. Nicolaissen 1889 p. 6.

Der skal være Spor af Kirke paa *Sandøen* paa Nordsiden af Sørøen. Ibid. 9.

Maasø Prestegjeld.

Om formentlige Begravelser fra hedensk Tid paa *Rolfsøhavn* i en liden Bugt SØ. f. Gd. (i hvert Hjørne en opreist Sten, som ikke ragede op over Jordfladen), lave Forhøininger, se Nicolaissen, Aarsb. 1889 p. 6.

Tufjord. Tomt af den gamle Kirke, 11 × 6 m. Antages nedlagt før Reformationen.

Ingøen. Kirken flyttet til Maasøen efter Rescript $^{20}/_{5}$ 1746; den nuværende Kirke opført paa en anden Tomt.

Hjelmsøen. Kirken sløifet efter samme Rescript; stod ved *Kjeila*; Levninger baade af den og af den paa *Kirkeneset* anlagte Kirkegaard.

I Nærheden *Daumandsriften* (Fund i Tr.).

Havøsund. I *Storviken* V. f Gd. en lav Rundhaug, 36 Skr. Omkr., dyb Grav i Midten.

Nær denne en lav Forhoining, hvori en dyb Grav, i hvis Kanter sees en Kulrand.

I nogen Afstand 2 Grave, den enes Kanter indvendig omgivne af flade opstaaende Heller.

I *Garpbugten* flere dybe Grave uden Haug og uden stensatte Kanter.

Stappen. Kirken nedlagt efter Rescript $^{20}/_{5}$ 1746, Tomten utydelig; Stedet nu ubeboet.

Tunes paa Magerøen; Kirke, nedlagt formentlig for et Par Aarhundreder siden, har efterladt en utydelig Tomt. Kirkegaarden brugt længe efter Kirkens Nedlæggelse.

I *Lille* eller *Ytre Skarsvaag* Tomt efter en Kirke, nedtaget 1748; skal være bygget istedetfor den nedlagte Kirke paa *Helnes*.

Helnes; svage Spor af Kirke, nedlagt sandsynlig i 17de Aarhundrede.

Paa *Kirkeholmen* ved *Nordre Honningsvaag* skal have staaet en Kirke, der siges ødelagt af Russerne; blot Rester af Kirkegaardsmuren synlige.

I *Opnan* Syllmur og Kirkegaardsindhegning efter en Kirke, som eksisterede endnu i Slutningen af 17de Aarhundrede. Nicolaissen, Aarsb. 1889 p. 6—9.

Lebesby Prestegjeld.

Skjøtningberg Kirke antagelig nedlagt i 17de Aarhundrede[1]); ingen Tomt at se.

[1]) stod endnu i 1683 (J. Qvigstad).

Kjøllefjord Kirke omtalt 1698[2]), mulig traadt i Stedet for den paa Skjøtningberg. — I den bevares en malet Altertavle fra 1662, der skal have tilhørt Omgang Kirke.

Paa Indmarken i *Kifjord* S. f. Kjøllefjord flere af de med Heller omsatte Grave (cf. Skjervø 49).

Nicolaissen 1891 p. 3 f.

Tanen Prestegjeld.

Hop. Her skal, i Ytre Hop, have staaet Kirke i 17de Aarhundrede; intet Spor nu.

Omgang. Her skal ikke være Spor at se af den gamle Kirke, sandsynlig nedtaget i Begyndelsen af 18de Aarhundrede; dog Rester af Kirkegaardsmuren.

Kvitnes. Bautastenen nedrevet; over 1 m. l. og c. 50 cm. bred.

I *Bukkekjeilen* mellem Tanahorn og Kvitnes skal findes flere helleomsatte Grave (cf. Skjervø 49).

Paa *Kjølnes* flere Grave af samme Slags, talt 9. Den største 3.28 × 1.6 m, Dybde 70 cm., fyldt med Grus, Jord og Smaasten, der naaede næsten helt til Jordfladen. Bunden omhyggelig dækket med flade Heller; ovenpaa disse et tyndt Kullag. En anden lignende Grav, 2.7 × 2 × 0.45 m. udgravet med samme Resultat.

Lignende Grave skulle findes paa et Nes ligeoverfor *Veines* i Kongsøfjorden.

Tanens ældre Kirke, opført c. 1720, har staaet længere nede, ligeoverfor Guldholmen.

Nicolaissen 1891 p. 4—6.

[2]) Den nuværende Kirke er opført i 1736; et Kapel i Kjøllefjord omtales 1683 (J. Qvigstad).

Vardø Prestegjeld.

Makur. Nu kun Levning af den sidste Kirke, opført c. 1777.

I *Syltefjord* inde ved Bunden af Nordfjorden flere rundagtige Hauger, der dog maa være Naturdannelser.

I *Havningberg* er i Nedre Kvanvik en af de helleomsatte Grave.

Ytre Kiberg havde Kirke efter Reformatsen og til 1747; utydelige Levninger.

Paa *Langbunes* ovenfor Stranden 2 af de ovenfor omtalte helleomsatte Grave. Nicolaissen 1891 p. 6 f.

Ved *Kramvik* nogle Lappegrave, af Stendynger. N. F. 705.

Vadsø Prestegjeld.

Langs Stranden mellem *Skallelven* og *Komagnes* 3 helleomsatte Grave (cf. Skjervø 49).

V. f. *Krampenes* langs Stranden paa en halv Mils Strækning flere lignende Grave, ikke langt fra Flodmaalet. I den ene skal være f. en Stenmeisel.

I Udmarken ovenfor *Vadsø By* en stor rundagtig Haug, vistnok Naturdannelse. — Bautastenen (N. F. 706) staar fremdeles; Stenringene borte (kun de 3 inderste vare endnu tydelige efter N. F.).

Ø. og V. for *Paddeby* i Urerne talrige lappiske Grave, — et Par kupelformede, byggede som norske Hauger og med muret Kammer.

Ved *Klubben* findes et Stykke ovenfor Stranden i en

Ur, hvori mange lappiske Grave, en noget heldende reist Sten, c. 2 m. h., 40 cm. br.

Nicolaissen 1891 p. 9.

I 1694 omtales en Mængde lappiske Grave i Uren mellem Vadsø og Andersby. De med Senetraad sammensyede Ligsvøb af Næver omtales. N. F. 706.

Gamle Lappegrave i Ur ved *Saltjernet* (indenfor Store Ekkerøen). N. F. 706 f.

Nesseby Prestegjeld.

Stenringen paa *Fugleberget* nær *Perlarsaviken*. Mulig en Vardetomt.

Flere af de lappiske Grave her neppe over 100 Aar gamle.

Paa *Angsnes* opførtes 1719 „Varanger Kirke". Nedrevet 1746 og det følgende Aar gjenopført udvidet paa Nesseby.

Mellem Lille Angsnes og den reiste Sten henimod Bigganjargga en lav Rundhaug af Sten og Jord, af Udseende som en Gravhaug. Nicolaissen 1891 p. 9 f.

Ved *Klubviken* østenfor Mortensnes flere lappiske Grave i Uren, ligesaa østligere under *Klubfjeldet*.

Bautastenen paa *Mortensnes* og dens Stenringe Nord. Tidsskr. f. Oldk. I 417 ff. (flere Citater der). Keilhaus Reise p. 15. N. F. 707. Illustr. Nyhedsbl. 1858, No. 51.

Lappegravene omkring *Mortensnes*. Oversigt over Danske V. Sk. Forh. 1853 p. 120—134. 1855 p. 191—199.

Ved *Nesseby* Lappegrave i Ur.

Paa *Skjaaholmen* en Mængde Lappegrave, anlagte

i Jorden, af yngre Slags, men paa Holmens Østende i de derværende Flau ældre Lappegrave.

Ved *Rapnjask* paa Angsnes flere gamle Lappegrave.

Bautasten noget indenfor, og i Nærheden en gammel Lappegrav.

Ovenfor *Karlebotn* Lappegrave i Form af kegledannede Stendynger. N. F. 708 ff.

Sydvaranger Prestegjeld.

Ved *Svartakselvandet* skal der være gravet i de to gravhauglignende Stenhauger (N. F. 710) og fundet vistnok Jern.

I Dalen ovenfor *Karpelven* en lignende Haug, gravet uden Udbytte.

Lappiske Grave i *Holmengraafjorden?*

Et Stykke ovenfor *Jakobselvens* Munding i en liden Dalkjedel en Rundhaug af Sten af 40 Skr. Omkr.

Paa *Kjøøen* ved Kjøfjorden talrige Grave i en Ur (tildels nedlagt i Pulk). Nicolaissen 1891 p. 10—12.

Undersøgelser i Nordlands amt 1901.

Af

O. Nicolaissen.

(Med en planche).

Sortlands herred.

Gravhaugerne inden bygden er omtalte i Winthers indberetning[1]) samt i aarsb.[2]) for 1886, s. 11 flg. og for 1898, s. 8. Foruden disse findes der ogsaa paa Bremnesøen endel gravhauger, som i indeværende aar er undersøgte. Udgravningerne og resultaterne vil blive beskrevne i det følgende:

Bremnesøen ligger ved herredets nordligste gaard, Bremnes, som den hører til, paa den vestlige side af Sortlandssundet og er ved lavvande landfast med Langøen. Paa øen, som er ubeboet, findes talrige gravhauger, som ikke tidligere har været beskrevne. Af disse udgravedes østligst paa øen:

1. Rundhaug, 5 meter i diam., 1 meter høi, bygget af grus og sten og dækket af et jordlag, delvis omgivet af grøft. Under stenlaget fandtes sammen med skeletdele af ubrændt lig, der var dækkede af flade heller, følgende sager fra ældre jernalder:

   a) Knivblad med tange, lig NO 154, 19 cm. langt, 2

[1]) trykt i aarsb. for 1875, s. 116 flg. og s. 125 flg.

[2]) aarsb. betyder i denne indberetning „aarsberetning fra foreningen til norske fortidsmindesmerkers bevaring".

cm bredt; tangen omgiven med rester af træskaftet (1341).

b) Flere smaa sammenrustede jernstænger (1342).

2. Rundhaug, 27 skridt øst for 1. Bygget af sten paa en bergknaus og ca. 5.50 i diam. Liget har ligget i en liden kløft i bergknausen, og graven maa tidligere have været aabnet. Intet af arkæologisk interesse fandtes.

Vestligt paa øen er ovenfor „Klokkestenstranden" en større samling gravhauger; samtlige er omgivne af dybe grøfter; 2 har lang form, de andre er runde. De ligger i retning nord mod syd. Den nordligste udgravedes først og betegnes her med nummer 1.

1. Rundhaug, 8 meter i diam., 1 meter høi, bygget af grus og lidt sten og dækket af et tykt jordlag. I midten en dyb grav, der hidrører fra en ældre udgravning. I bunden skeletdele af ubrændt lig samt et stykke harpixagtigt stof til kartætning.
2. Langhaug sydvest for 1 og kun skilt fra denne ved en grøft. Den er 11 meter lang og 4 meter bred. I midten var en stor fordybning, der vel hidrører fra tidligere udgravninger. Den er bygget af store stene og grus og dækket af et jordlag. Der fandtes sammen med ben af ubrændt lig, der laa i retningen nord mod syd, følgende sager fra ældre jernalder:

a) Lerurne, brækket i mange stykker, som dog har kunnet sættes sammen, saa størrelse og ornamentik kan sees. Den er urtepotteformet og lig NO 370 med parallele linjer nedenfor den øverste kant og vertikale linjebaand paa siderne; men mellemrummene mellem disse udfyldes ikke som paa originaltypen med zikzaklinjer. Urnen er 16.5 cm. i diam., 14 cm. høi, og rundt dens øverste kant gaar et smalt jernbaand (1343).

b) Korsformet bøilespænde af bronce med naal af jern

og endende i et dyrehoved; 9.5 cm. lang, 4 cm. bred. Forstykket ligt NO 248, bøilen, knopper og bagstykke derimod som NO 247, men med enklere ornamentering (1344).

c) Korsformet bøilespænde af bronce, naal af jern og endende i et dyrehoved, 8 cm. lang, 4 cm. bred. Nærmest lig NO 247; men forstykket er kort og kun ornamenteret med nogle tverstreger (1345).

3. Rundhaug, 2 skridt syd for 1. 8 meter i diam, bygget af sten og grus, dækket af et tykt jordlag. I midten en stor fordybning, som vel hidrører fra en tidligere udgravning. I midten nogle skeletdele af et ubrændt lig samt fra ældre jernalder:

a) Knivblad med tange og holk af jern, 17.5 cm. langt, 2.5 cm. bredt, ligt NO 146 (1346).

b) Stykke af et ljaablad, 14 cm. langt (1347).

4. Langhaug, 6 skridt sydøst for 3. 16 meter lang, 4.60 meter bred. En stor fordybning i midten. Muret kammer med dækheller, to af disse opbrækkede. I kammeret skeletdele af ubrændt lig samt

a) Urtepotteformet lerurne, brækket i flere stykker; kun halvdelen er tilstede, 11.5 cm. i diam., 10 cm. høi. Leret har været daarlig brændt, og ornamenteringen er næsten borte, men har, saavidt kan sees, lignet ornamentet paa NO 370. Den havde staaet ganske nær ligets hoved (1348).

b) Knivblad med tange, 17 cm. langt, 1.5 cm. bredt, nærmest ligt NO 145 (1349).

c) Haarspyd af ben (afbild. fig. I), naalformet i den nederste ende, bladformet i den øverste; 20.2 cm. langt, 3.7 cm. bredt og ornamenteret med dobbeltlinjer langs bladets yderkant og øverste ende. Kun den ene side er ornamenteret (1350).

d) Haarspyd (afbild. fig. II), ligt foregaaende no. (1351).

e) Naal af ben (afbild. fig. III), 14 cm. lang; rundt naalen nogle indgravede parallele linjer og hul gjennem den (1352).

f) Kam af ben (afbild. fig. IV), 13.5 cm. lang, 5.6 cm. bred. Den er sammensat af 4 tindestykker og har dobbeltskinner, der er ornamenterede med to indridsede linjer langs den øverste kant, 4 langs den nedre samt indgravede punkter og ringe. Tindestykkerne har været fæstede til skinnerne med jernstifter. Saavel kammen som haarspydene og naalen laa tæt under baghovedet, og samtlige gjenstande maa have tilhørt samme haaropsætning. Graven maa have været en kvindegrav (1353).

5. Langhaug, 14 skridt syd for 4, 10 meter lang, 5 meter bred, 1.50 meter høi. Stort hul i midten, der viser sig at hidrøre fra tidligere udgravninger; bygget af sten og grus. Der fandtes skeletdele af ubrændte lig og ved fodenden af graven følgende ældre jernalders gjenstande:
   a) Urtepotteformet lerurne, brækket i mange stykker; rundt den øverste kant har der gaaet et jernbaand. Den er 17.5 cm. i diam. og 13 cm. høi. Ornamenteringen lig NO 373 med slyngede linjebaand, og saavel udenom disse som inde i de ellipseformede figurer en mængde indgravede punkter (1354).
   b) Krog af jern, 10 cm. lang, 2.5 cm. bred øverst (1355).
6. Rundhaug, 6 meter i diam., 16 skridt syd for 5; bygget af grus og sten og dækket af et jordlag. Skjønt den saa urørt ud, indeholdt den dog intet af interesse.
7. Rundhaug, 10 skridt sydvest for 6. 7 meter i diam., 1 meter høi. Et lidet hul i midten. Intet fandtes.
8. Oval form, 7 meter lang, 4 meter bred; stor fordybning i midten og bygget som de foregaaende. Der fandtes brudstykker af en hjerneskalle af ubrændt lig.
9. Rundhaug med uregelmæssige kanter, 70 skridt syd for

8. 6 meter i diam., bygget af en stor mængde sten og grus, som var dækket af et tyndt jordlag. Der fandtes:
   a) Kort spyd med fal, ligt NO 203; odden er afbrækket. Det tilbageværende er 16.5 cm. langt, 4 cm. bredt (1356).
   b) Glat sten af oval form med nogle smaa slidefarer paa siderne; maaske brugt som beltesten (1357).

Nord for disse 9 ovenfor beskrevne og nu undersøgte gravhauger er 3 andre middelstore rundhauger, den ene nær stranden, de to andre ovenfor. Men alle tre er saa oprodede, at nogen undersøgelse af dem ikke fandt sted.

Paa høidedraget sydvest for „Tretuverne“ er flere gravhauger.

Den østligste, som udgravedes først, betegnes her med nr. 1.

1. Rundhaug med usikre kanter, 5 meter i diam. og meget lav og oprodet; en del af gravkammeret stod aabent. Intet fandtes.
2. Rundhaug, 12 skridt vest for 1. 3 meter i diam. Kun synlig som en liden tue, der rager op over terrænet. Bygget af et tyndt stenlag og dækket af jord. I gruset under stenene fandtes:
   a) Haandsneldhjul af klebersten, 4 cm. i diam., 2 cm. tykt; formentlig fra ældre jernalder, da det nærmest er ligt NO 170 (1358).
3. Rundhaug, 3 skridt vest for 2, lig den forrige i størrelse og bygning. Intet fandtes.
4. Langhaug tæt vest for 3. 7 meter lang, 3.50 meter bred og ligesom de forrige meget lav. Bygget af sten og grus. Intet fandtes.

   10 skridt vest for 4 er en udoverkastet rundhaug, der har været bygget rundt en stor sten og er 30 skridt i omkreds.
5. Langhaug, 8 meter lang, 4 meter bred, 50 skridt nord-

vest for 4. Hul i midten, der hidrører fra tidligere udgravninger, saa at gravkammeret delvis stod aabent. Kammeret 2.90 meter langt, 60 cm. bredt. I bunden kul.

Paa toppen af Hestbergene er to gravhauger, som udgravedes:

1. Rundhaug, 6 meter i diam., 1 meter høi og bygget af store og smaa stene. Intet fandtes.
2. Rundhaug, 4 meter i diam., 12 skridt sydvest for 1; bygget af sten. 3 store heller dækkede gravkammeret, hvis ene ende stod aaben. Intet fandtes.

Nordligst paa øen ovenfor Silsandnesset er 4 gravhauger. Den østligste, som ligger et godt stykke fra de andre, har rund form og er meget oprodet. Den sydligste har rund form og er 8 meter i diam., 1 meter høi. Der var i dens top en stor fordybning, som hidrører fra en ældre udgravning. Den udgravedes, men intet fandtes.

Paa Valstranden er 4 gravhauger; de tre sydligste ligger nær hverandre. To af de sydligste udgravedes.

1. Langhaug, 6 meter lang, 3 50 meter bred. Paa midten en stor sten, som saa ud til at have staaet tidligere. Den har i ethvert fald ikke været overligger i noget gravkammer. Den er 15 meter høi, 40 cm. bred og blev reist paa haugens top. Haugen, som udgravedes, uden at noget fandtes, var bygget af sten.
2. Rundhaug, 7 skridt sydfor 1. 3 meter i diam. og bygget af sten og lidt jord. Intet fandtes.

Foruden de ovennævnte gravhauger, hvoraf 21 er undersøgte, er der paa øens nordside omtrent midt imellem dens østligste og nordligste spids et par rundhauger af sten; de er delvis udkastede. Ialt talte jeg paa denne forholdsvis lille ø ca. 30 gravhauger, og gravfeltet maa saaledes kaldes temmelig rigt. Af de fundne gjenstande fremgaar med sikkerhed, at begravelserne skriver sig fra den ældre jernalder.

De fleste af gravhaugerne er jo allerede for lang tid siden forstyrrede, og der kunde saaledes ikke ventes rige fund. Men flere af de fundne gjenstande er dog i mange henseender interessante og viser, at der ude paa Vesteraalens øgruppe, som ligger langt fra fastlandet, ogsaa i et tidsrum, som ligger 12—13 aarhundreder tilbage i tiden, levede et folkefærd, som var delagtig i den tids kultur og fulgte dens begravelsesskikke.

Af oldsager, som tidligere er fundne inden herredet, skal her nævnes de vigtigste:

Paa Gaarden Bø fandtes i 1838 et tveegget sverd af jern, nu i Bergens museum[1]). Paa pladsen Kjæmpenhaug under Sortland fandtes i en gravhaug i eller før 1863 et tveegget sverd eller kniv, stykker af to lignende, 2 tveeggede spydblade, 2 økser, en paalstav, et ljaablad, stumper af det førstnævnte sverds balg samt stykker af en kleberstensskaal sammen med et menneskeskelet, nu i Universitetets oldsamling[2]).

Fra Gaarden Sandstrand: Vævspyd af hvalben og 31 perler af forskjelligfarvet glas[3]).

Fra pladsen Kjæmpenhaug under Sortland: Enegget sverd, tveegget sverd, en stor kniv eller sverd, brudstykke af en sverdklinge, brudstykke af et enegget sverd, trekantet øks, kileformet øks, et stykke klebersten, maaske af en bolle, ske af jern, en spydspids med kort blad, et spyd med langt blad samt et stykke jern[4]).

Fre Volden (Bygd): Øks af jern samt et lidet broncebeslag[5]).

---

[1]) Nicolaysen „Norske fornlevninger", s. 691.

[2]) Sammesteds.

[3]) Aarsb. f. 1874, s. 42. Hvor ikke anderledes er angivet, opbevares fundene i Tromsø museum.

[4]) Aarsb. f. 1874, s. 43.

[5]) Aarsb. f. 1884, s. 80.

Fra Vikøen ved Vik: 3 smaa stykker af en lerurne, et knivblad og stumper af et jernredskab[1]).

Fra Blokken: Haandsneldhjul af klebersten, 2 sænkestene og brudstykker af et kleberstenskar[2]).

Fra Sortlands gaard: Flintdolk[3]).

Fra gaarden Kringlen: Et haandsneldhjul[4]).

Fra gaarden Bremnes: 2 knive af skifer samt et stykke af et enegget sverdblad[5]).

Sortlands kirke nævnes, saavidt vides, første gang i 1381, da presten til Hadsels kirke, Ogmund Olavssøn, som tillige var kannik ved Trondhjems domkirke, i sit testamente af 18de februar 1381 skjænker gaver til forskjellige af Vesteraalens kirker, deriblandt ogsaa til kirken paa Svortuland (Sortland), som dengang og indtil midten af det 19de aarhundrede var annekskirke til Hadsel[6]). 27 aar senere synes kirken at have tiltrængt nogen hjælp, og i den anledning udstedte da erkebiskop Eskell i Nidaros i forening med titulær biskop Berthold til Garde paa Grønland et afladsbrev for dem, som besøgte Kirken og der forrettede sin andagt[7]). Afladsbrevet, som er affattet paa latin og dateret 29de august 1408, gjengives nedenfor i fri oversættelse:

„Svartland.

Til alle sønner af den hellige moder kirken, som kommer til at se dette brev, sender Eskill, af Guds naade erkebiskop i Nidaros, og Berthold, af den samme naade biskop

---

[1]) Aarsb. 1886, s. 12.

[2]) Aarsb. 1896, s. 105.

[3]) Aarsb. 1890, s. 68.

[4]) Aarsb. 1898, s. 10.

[5]) Se fortegnelse over oldsager indkomne til Tromsø museum for 1901.

[6]) Dipl. norv. II, nr. 468.

[7]) Dipl. norv. XIII, nr. 67.

til Garde[1]), sin hilsen med stadig kjærlighed til Herren. Efterdi de kristtroende bør anspores til at aflægge løfter til meddelelse af indulgenser, til gudsdyrkelsens fremme og sjælenes hjælp, saa, idet vi stoler paa de hellige apostles Peter og Paulus's autoritet og den salige konge og martyr Olavs fortjeneste og forbøn, tilstaar vi alle i sandhed angrende og absolverede, som besøger den hellige erkeengel Michaels og Dionysius's kirke paa Sortland i vort erkestift eller rækker den en hjælpsom haand eller gavner den ved gudelige gjerninger, eller som med gudfrygtige øvelser gaar rundt kirkegaarden og for de hensovede, som hviler der, læser Fadervor eller engelens hilsen, saa ofte som og naarsomhelst de opfylder alt eller noget af førnævnte ting — 40 dages aflad, idet vi tilgiver dem i Herren. Dagene, paa hvilke kirken skal besøges, er følgende: Herrens fødselsdag og omskjærelsesdag, helligtrekonger, paaske, himmelfartsdagen og pintse, trinitatis og følgende søndage, den hellige jomfru Marias festdage, begge dage for det hellige kors[2]), Sankthansdag, mindedagene for de hellige apostle Peter og Paulus og for de andre apostle og evangelisterne, begge festdage for den hellige martyr og konge Olav[3]), Laurentiusdag[4]), festdagene for den hellige Michael[5]), som er nævnte kirkes skytspatron, og Dionysius[6]), for de hellige jomfruer og martyrer Katharina og Margretha[7]), for de hellige biskoper Martin og Nicolaus[8]), Maria Magdalenas dag[9]), kirkens indvielsesdag, allehelgensdag og andre hel-

---

[1]) paa Grønland.

[2]) korsmesse om vaaren og høsten, 3dje mai og 14de september.

[3]) 29de juli og 3die august.

[4]) 10de august.

[5]) 29de september.

[6]) 3die oktober.

[7]) 25de november og 20de juli.

[8]) 11te november og 6te december.

[9]) 22de juli.

ligdage, som ikke ovenfor er nævnte. Givet paa ovennævnte sted Johannes den døbers halshuggelsesdag[1]). Som vidnesbyrd paatrykker vi vore segl".

Paa afladsbrevets bagside staar: Pro ecclesia Suortoland ɔ: For Sortlands kirke.

Fra dette tidsrum findes i Sortlands kirke et billede, udskaaret i træ. Det forestiller en ridder, der træder paa en drage; den ene haand, som formodentlig har holdt et sverd, mangler. Da helgenen ikke fremstilles med krone, kan det ikke forestille Olav den hellige, der ofte i norske kirker fremstilles med dragen under fødderne. Billedet forestiller udentvil Kirkens skytspatron, erkeengelen St. Michael, der jo oftest har dragen under sine fødder som attribut Billedet er malet rødt og blaat. Endvidere findes en alterkalk med disk, der hidrører fra den senere middelalder. Kalken har følgende indskrift med minuskelbogstaver: jhesus. maria. st. Mikael[2]). Kalken er for nogle aar siden bleven restaureret. Den mindste af kirkens klokker tilhører ligeledes den senere middelalder. Den har indskriften: Maria es minen nam, gemacht zur Zaer MCCCCLXXVI[3]). (Maria er mit navn, forfærdiget i Zaer 1476). En anden klokke fra omtrent samme tidsrum blev af den daværende kirkeeier i den første halvdel af det 19de aarhundrede udtaget af kirken, formentlig for at erstattes af en større. Den er senere brugt til madklokke i Vaagan i Lofoten. Isommer besøgte jeg stedet; men da klokken hænger udover møningen af et høit hus, er adgangen til den meget vanskelig, og indskriften kunde saaledes kun delvis læses. Den er affattet paa latin med smaa bogstaver. Jeg haaber senere at kunne give en fuldstændigere meddelelse om den. Saavel denne klokke som de nysnævnte sager fra Sortlands kirke, kalk og disk undtagen, vil søges

[1]) 29de august.

[2]) Aarsb. f. 1887, s. 151.

[3]) Norske fornlevninger s. 691.

erhvervede for Tromsø museum. Kalken og disken er nemlig overførte til den nye kirke, der isommer er indviet, medens træbilledet og klokken fremdeles hænger i den gamle kirke, som om kort tid vil blive nedtaget. Denne kirke er opført i 1803 og er en trækirke i almindelig korsform og med siddepladse for 300 mennesker. I samtlige tre korsfløie er der gallerier samt et pulpitur paa den nordre væg ved koret. Altertavlen er fra slutningen af det 17de aarhundrede og har nogle faa udskjæringer uden synderlig kunstnerisk værd. I midtfeltet er der indsat en tavle, der tidligere har hængt i koret; den har følgende indskrift:

„Dette foræret til Sortlands kirke af Søren Persen og Maren Christensdatter Aº 1757".

Maleriet paa tavlen forestiller Jesus paa korset. Paa prækestolen, der formentlig hidrører fra samme tidsrum som altertavlen, er udskjæringer i træ af de fire evangelister. Over prækestolen er en „himling" af træ. En lysekrone af messing har følgende indskrift: „Dene lyse crone er til Guds ære og kirkens zirat foræret af Sr. Søren Pedersen Asck og hans hustru Maren Christensdatter Asck og ved Hr. Johan Diderick Sinning som komisionarius udi Bergen ladet forferdige af Frid: Hesselgrün Aº 1758".

Efterat kirken, der tidligere tilhørte det nordlandske kirke- og skolefond, var bleven solgt til private i tyveaarene af det 19de aarhundrede, foretoges ingen væsentlige forandringer med den. Henimod aarhundredets slutning kjøbte menigheden den; men da den nu var bleven altfor liden og utidsmæssig, er en ny kirke opført og taget i brug. Af ældre gjenstande eller inskriptioner i kirken kan jeg ikke huske at have seet andre end de ovennævnte samt en liden malet tavle, der viser kirkens opførelsestid, med følgende indskrift:

„Aar 1803 er Sortlands kirke af ny opført og dens bygning paa det nordlandske kirke- og skolefonds regning besørget af handelsmand Abel Ellingsen paa Sortland".

Hammerø herred.

Gravhaugerne i Hammerø er omtalte i aarsberetninger for 1883, s. 12 flg. og for 1886, s. 1 flg. Af disse udgravedes flere paa Gaardene Nes og Brennvik.

Nes. Paa Strømneset syd for gaarden udgravedes:

1. Langhaug, 9 meter lang, 6 meter bred, 50 cm. høi, bygget af sten og grus paa en bergflade. Intet fandtes af arkæologisk interesse.
2. Rundhaug, 60 skridt sydvest for 1. 4 meter i diam., 50 cm. høi, bygget af sten og jord. Intet fandtes.
3. Rundhaug inde i krattet, ca. 300 skridt østnordøst for 2. 10 meter i diam., 2 meter høi og omgivet af en dyb grøft, bygget af sand og jord. Intet fandtes.
4. Rundhaug omtrønt 200 skridt vest for 3. 11 meter i diam. og ca. 2 meter høi; bygget af sand og grus og bevokset med krat. En stor fordybning henimod midten hidrører formentlig fra tidligere udgravninger. Intet fandtes.
5. Rundhaug 50 skridt vest for 4, 13 meter i diam., 1.50 m. høi, bygget af sten og grus og bevokset med skog. Havde en stor fordybning i midten. Intet fandtes.
6. Rundhaug, 12 meter i diam., 2 meter høi, ligger nær sjøen i Kubergskogen. Havde en stor fordybning i midten. Bygget af sand og grus og omgiven af en grøft. Der fandtes
   a) Halvdelen af en skjoldbule, 14 cm. i diam., lig NO 562 (1359). Yngre jernalder.
7. Langhaug paa Neshaugen nordvest for handelsmand Normanns huse, 18 meter lang, 6 meter bred, 1.50 meter høi med en stor fordybning i midten. Bygget af sten og sand. 70 cm. under jordfladen fandtes skeletdele af ubrændt lig samt

a) Lang naal (til strikning) af ben, 31.5 cm. lang (1360) (yngre jernalder ?).

b) Lignende naal af ben, 30 cm. lang; den ene ende er adskillig tykkere end naalens øvrige del; nogle rustne jernstumper (1361).

c) Tangen af en kniv med en liden stump af bladet, et par klinksøm og rester af træ, som har omgivet dem (1362).

Paa strækningen mellem Stromneset og gaarden er der ialt 9 rundhauger; de ligger inde i kratskoven og er tildels meget store. Den største, som ligger nærmest gaarden, er 30 meter i diam.; de andre er af forskjellig størrelse, nogle 14, andre 10 meter i diam. Høiden er forskjellig, 2.50—1.50 meter De fleste er omgivne af dybe grøfter og ser noksaa hele ud. Men da fyldet i dem for det meste er løs, hvid sand, er der vist ofte ned igjennem tiderne blevet rodet i dem og gravgodset derved ødelagt eller borttaget. Anderledes kan ikke den næsten totale mangel paa gravgods forklares i de fleste af dem, som nu udgravedes. Inde paa den opdyrkede mark nær handelsmandens hus er der tre lave hauger, den ene temmelig vid. Der er ogsaa flere bleven udgravede og oplagte til ager og eng, og i dem er der fundet oldsager, saaledes et større fund, nu i Bergens museum[1]); et andet fund gjordes ved udgravninger, udførte af den bekjendte maler Gunnar Berg, og bestod af øks, sværd og skjoldbule; et fund omtalt i aarsb. for 1883, s. 14, samt et spyd af yngre jernalders form, nu i Tromsø museum og omtalt under fortegnelsen over museets tilvekst i 1901.

Paa Hundsøen syd for gaarden er talrige gravhauger; jeg talte 10; men der er formodentlig flere. De fleste ligger paa øens vest- og sydside; den største er 12, den næststørste 10 meter i diam., og flere er omgivne af grøfter;

[1]) Aarbog for 1896 fra Bergens museum, nr. VII, s. 14 flg.

men de fleste er ødelagte for lang tid siden. Nogen udgravning har der ikke fundet sted i mands minde.

Brennvik[1]).

Gravhaugerne paa gaarden er omtalte i aarsberetning for 1883, s. 15. Siden er flere bleven udgravede der, og i en fandtes stykker af et spyd, en hein og en øks sammen med menneskeben. Øksen er endnu i behold og opbevares nu i Tromsø museum, under hvis tilvekst for 1901 den vil blive omtalt.

Af gravhaugerne, hvoraf de fleste ligger paa et lavt høidedrag paa pladsene ovenfor søhusene, udgravedes følgende:

1. Langhaug, 15 meter lang, 4 meter bred, 80 cm. høi, bygget af sand og et tykt jordlag. Intet fandtes.
2. Rund, 30 skridt syd for 1. 5 meter i diam. og kun ubetydelig høiere end jorden omkring den. Bygget af sand og jord; intet fandtes.
3. Rundagtig form, men kanterne usikre, 12 skridt syd for 2. 4 meter i diam. Bygget af sten og grus med en fordybning i midten. Ingen levning af brændt eller ubrændt lig. I midten et stort stykke ubearbeidet hvalben samt følgende sager fra yngre jernalder:
   a) Skaalspænde af bronce, 10 cm. lang, 6 cm. bred, smukt ornamenteret med knopper og slyngninger som paa NO 650. Charnier og naal af jern; den sidste mangler (1363).
   b) Brudstykker af en lignende spænde, det største omtrent en tredjedel, rester af jernnaalen samt to store tøistumper, den største 8 cm. lang og 4 cm. bred; bevarede ved at være bleven gjennemtrængte af oxyd og rust fra spænden og dens naal (1364).

[1]) Gaardsnavnet skrives ogsaa Brændvik.

c) Stor ravperle, 3.5 cm. i diam., 2 cm. tyk; i hullets ene kant er der slidfure efter snoren, hvorpaa den den har hængt (1365).

d) To perler af ugjennemsigtig glasmasse; udenpaa dem et belæg af hvidt og rødfarvet linjeformet glas; 1.5 cm. i diam. og med flade sider (1366).

4. Rundhaug, 6 meter i diam. og ganske lav, 20 skridt nordvest for 3, bygget af grus og en mængde sten. I midten skeletdele af ubrændt lig samt følgende sager fra yngre jernalder:

a) Smuk dobbel skaalspænde af bronce, 11.5 cm. lang, 7 cm. bred af typen NO 652 og ornamenteret som denne paa den øverste plade, medens underpladens nederste kant har en noget rigere ornamentik. Charnieret af bronce er tilbage, medens naalen, der har været af jern, mangler (1367).

b) Spænde, lig den foregaaende, men lidt beskadiget i den ene kant. Paa begge spænder har de fordybede baand, der forener midtknoppen med de paanaglede knopper, der nu mangler, været fyldte med snoet sølvtraad, hvoraf endnu en del er tilbage. 5 af knopperne er som paa originaltypen støbte sammen med pladen, de 4 har været naglede til den og mangler nu. Over- og underpladen har ved smaa stifter været fæstede til hinanden, og de snoede sølvtraade har været trukne igjennem overpladens huller, saa at de kommer frem saavel paa pladens over- som underside (1368).

c) Forgyldt ornamentbeslag af bronce af kvadratisk form, 4.5 cm. i hver kant; den ene side ender i en aflang liden plade. Midtpartiet er hult paa bagsiden, ca. 2 cm. høit med svag skraaning indover, saa at beslagets top er 1,5 cm. i hver kant og har en firkantet indfatningsramme, der formentlig har været fyldt med

et eller andet stof, maaske rav eller glas. Ornamenteringen er i irsk stil, nærmest lig hjørnernes ornamentering paa NO 629. I hvert hjørne af beslaget er et lidet hul (1369).

d) Tre toistumper, som fandtes sammen med skaalspænderne, gjennemtrængte af rust og oxyd (1370).

5. Rundhaug, 5 meter i diam., tæt nordøst for 4. Kun lidet høiere end terrænet omkring den. Bygget af sand og dækket af et jordlag. Intet fandtes.

6. Langhaug tæt vest for 5. 7 meter lang, 4 meter bred og bygget af sand og grus og dækket af et jordlag. Intet fandtes.

7. Rund, 6 meter i diam., 6 skridt vest for 6. Lav og bygget af sten, grus og sand og dækket af et jordlag. Intet fandtes.

8. Rundhaug, 6 skridt sydvest for 7. Usikre Kanter. 4.50 meter i diam. Bygget af sand og jord. Intet fandtes.

9. Langhaug, 4 skridt nord for 8. 8 meter lang, 4 meter bred; kanterne er forresten usikre. Bygget af sand og grus og dækket af et tykt jordlag. Intet fandtes.

10. Rundhaug tæt nord for 9. 6 meter i diam., 1 meter høi. Bygget af sand og dækket af et jordlag. Der fandtes sammen med skeletdele af ubrændt lig (halve hjerneskallen) følgende sager fra yngre jernalder:

a) Tveegget sverd med nedre- og øvrehjalt og knap af typen NO 490; men knappen er halvrund som paa 492. Brækket over haandtaget. Klingen 80 cm. lang, 6.5 cm. bred. Saavel hjalterne som knappen har været belagte med bronceblik (1371).

b) Stridsøks af typen NO 560, 18 cm., 17 cm. bred og med spidse fliger over skafthullet (1372).

c) Stykke af et sigdblad, 19 cm. langt (1373).

d) En mængde klinksøm. Disse maa hidrøre fra en liden baad, hvori liget har været nedsat (1374).

11. Rundhaug tæt vest for 10, 4 meter i diam., 8 cm. høi. Oplagt af sand og dækket af et jordlag. Intet fandtes.

Ti skridt nordvest for 11 er en rundhaug, som for en del aar siden er bleven udgravet, uden at noget fandtes. Nær denne fandtes ved rydning af jorden til ager skeletdele af et menneskelig. I nærheden af den med nr. 1 betegnede langhaug fandtes tæt ved Kristian Kristensens hus de ovenfor nævnte oldsager, øks, hein og et stykke af et spyd.

12. Rundhaug, ligger tæt ovenfor Makosen, er 6 meter i diam. og bygget af sten og grus. Har i midten havt kammer, som stod aabent, da der tidligere har været gravet i den. Intet fandtes.
13. Rundhaug, 30 skridt nord for 10. 7 meter i diam. Bygget af større og mindre sten. Intet fandtes.
14. Langhaug, 11 meter lang, 4 meter bred, 1 meter høi. Bygget af sten og dækket af et tyndt jordlag. Den ligger tæt ved husene paa en plads nord for elven. I bunden trækul.
15. Langhaug tæt nord for 14. 10 meter lang, 3.50 meter bred; bygget af sten og grus og dækket af et jordlag. Intet fandtes.
16. Firkantet jevn flade med en liden rund forhøining paa midten. Fladen er 9.50 m. i hver kant, 60 cm. høi og har overalt stensatte kanter. Den er bygget af sten og grus og bevokset med lyng og krat. At den er oplagt af mennesker, er sikkert nok; men den har neppe været brugt til begravelsessted.

Røstnes. Paa Buøen sydvest for gaarden er paa nordsiden ovenfor en græsvold flere gravhaugliguende forhøininger, de fleste runde, men uden skarpt afgrænsede kanter, og ingen er omgiven af grøft. En har langagtig form. De er, saavidt jeg kunde se, bygget af grus og dækkede af et jordlag.

Øst for gaarden er paa eidet syd for *Bogen* et par udoverkastede rundhauger af sten.

Af tidligere kjendte oldfund inden herredet skal her nævnes de vigtigste:

Et større fund fra gaarden Uteide opbevares nu i Bergens museum og bestaar af følgende gjenstande:

Et øxeblad, et enegget og et tveegget sverd, et spydblad, en pig med fal til skaft, en pilespids, et knivblad og en paalstav, alt af jern; en glasperle, en brynesten, stykker af et læderbelte med messingbeslag og indfattet beltesten samt 3 runde, forgyldte metalknapper, $^1/_2$ tomme i tvermaal paa oversiden, rundt om forsynede med en af slynger omgiven harpe, men paa under- eller bagsiden med en firkantet nitnagle samt en liden guldring[1]). Paa gaarden Stensland fandtes en nu bortkommen ring[2]). Paa gaarden Sommersel fandtes i en gravhaug endel broncegjenstande, som nu er bortkomne, deriblandt to skaalspænder[3]). Paa Kyllingmark forreste del af en øks, der kastedes bort[4]). Paa gaarden Finø er i sin tid fundet 4 paalstave, en øks, et sverdhefte, en hein, en ringnaal af bronce samt et rør af samme slags metal, maaske futeral til spænden. Øksen, den ene paalstav samt ringnaalen og broncerøret er opbevarede i Tromsø museum, de andre sager er bortkomne[5]). Sagerne tilhører yngre jernalder. Fra Trindøen under gaarden Tanø haves i Tromsø museum følgende gjenstande fra yngre jernalder: Enegget sverd, et knivblad, øks, fil, hein, knivskaft, pren af ben, flere ubestemmelige redskaber af jern og ben, to pile af jern samt et stykke flint[6]). Fra stenalderen haves fra et

---

[1]) Norske fornlevninger, s. 686 flg.

[2]) Aarsb. f. 1883, s. 13.

[3]) Aarsb. f. 1883, s. 17.

[4]) Aarsb. f. 1883, s. 17,

[5]) Aarsb. f. 1883, s. 16 flg. og for 1885, s. 138.

[6]) Aarsb. f. 1886, s. 1 og 123 og for 1897, s. 12.

ubekjendt findested paa Hammerø en meiselformet øks af sten, nu i Tromsø museum[1]).

Fra Tysnes kjendes følgende, nu bortkomne fund: En „pokal" af sten, en spydspids samt en hein[2]). Fra samme gaard en broncespænde fra mellemjernalderen, samt brudstykke af en kam, nu i Tromsø museum[3]).

Saavidt vides, findes ikke andre oldtidsminder inden prestegjeldet end gravhaugerne. Samtlige kirkebygninger i bygden har jo været af træ, og af de ældste er der ikke nogen levning tilbage. I den forrige kirke, som nedtoges for en del aar siden og opførtes igjen som kapelkirke i Sagfjorden i Hammerø herred, hang der et stort krucifiks med en latinsk inskription; indskriften meddelte, at det gamle billede var bleven restaureret i slutningen af det 18de aarhundrede. Formentlig er dette billede bleven ophængt i den for flere aar siden opførte kapelkirke.

Ligesom i flere andre af Nordlands bygder havde ogsaa presterne i Hammerøen i ældre tider jægter, hvormed de seilede til Bergen. Da Hammerø tidligere hørte under Steigen som et vicepastorat, skulde ifølge den trondhjemske reformats af 1589 presterne til Steigen og Hammerø have tilladelse til at reise til Bergen i kjøbstevnen hver andet aar, og den hjemmeværende prest skulde da betjene den andens embede. Om Nils Schjelderup, der var prest til Hammerøen fra 1702—1742, fortælles der, at han havde en jægt, der var bleven saa gammel, at Hammerøværingerne ikke vovede at sende sine fiskevarer til Bergen med den og derfor negtede at hjælpe til med at sætte den ud. En søndag sendte de nemlig klokkeren ind til presten med den melding, at ingen vilde sende sine varer med et saa skrø-

---

[1]) Aarsb. f. 1893, s. 137.

[2]) Aarsb. f. 1883, s. 17.

[3]) Aarsb. f. 1900, s. 260 flg., hvor spænden er afbildet.

beligt fartøi; jægten var jo baade raadden og læk. Da, fortælles der, gik Schjelderup ud til sine sognebørn og gav dem det myndige og fyndige svar:

„Jeg er eders prest, derfor skal I høre mig; jeg er eders provst, derfor skal I adlyde mig; men som jeres skipper befaler jeg".

Og saavidt man ved, blev befalingen lystret, og jægten kom i god behold hjem igjen.

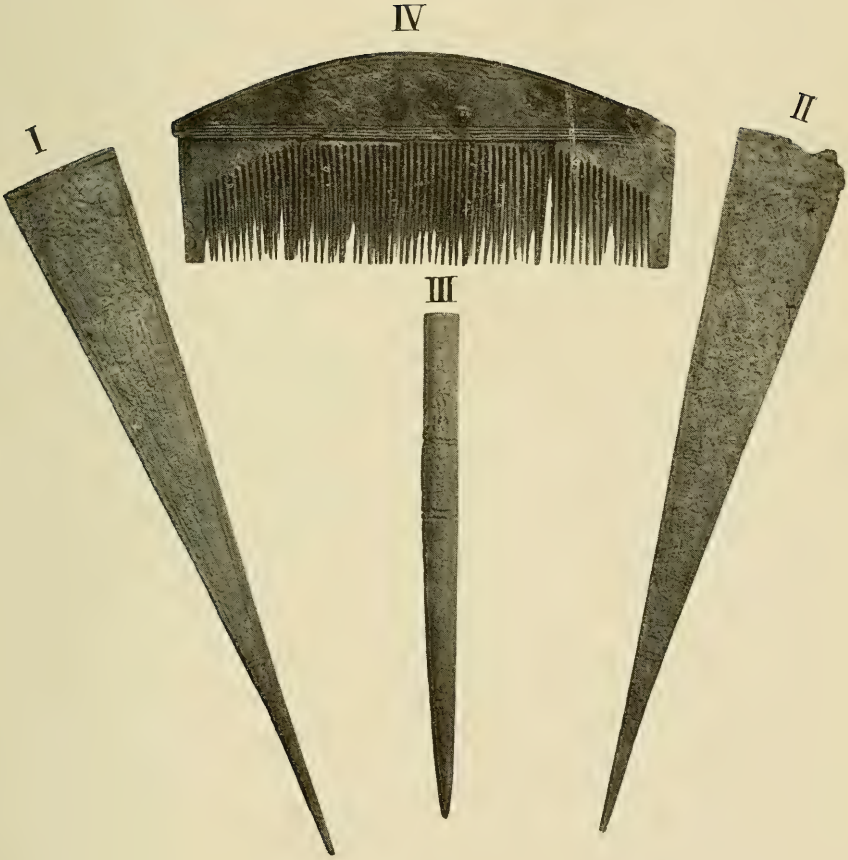
IV
I
II
III

Beiträge zur Kenntniss des Lichtklimas von Tromsö und des Lichtgenusses der Pflanzen im hocharktischen Gebiete.

Von

Professor J. Wiesner (Wien).

Seit Jahren mit dem Studium der Wirkung des Lichtes auf die Pflanze beschäftigt, versuchte ich die chemische Lichtstärke und den Lichtgenuss der Pflanzen in allen Zonen der Erde zu bestimmen. Nachdem ich diese Untersuchungen längere Zeit hindurch in der gemässigten Zone betrieben, setzte ich sie dann im tropischen und subtropischen Gebiete weiter fort. Zuletzt führten mich diese Studien nach dem hohen Norden. Ich hielt mich durch einige Zeit (Mitte Juli—Mitte September 1897) in Norwegen und Schweden, ferner in der Adventbai (Spitzbergen) auf.

In den nachfolgenden Zeilen gebe ich eine Uebersicht der wichtigeren meiner diesbezüglichen Untersuchungsergebnisse, in erster Linie diejenigen, welche ich in Tromsö selbst gewonnen habe.

Diese Uebersicht zerfällt in drei Theile; der erste betrifft das photochemische Klima von Tromsö, der zweite den Lichtgenuss der dortigen und der hochnordischen Gewächse, der dritte beschäftigt sich mit der fixen Lichtlage der Blätter der hochnordischen Gewächse. Meine Unter-

suchungen über das photochemische Klima im arktichen Gebiete sind bereits veröffentlicht[1]); meine Studien über den Lichtgenuss der Pflanzen im arktischen Gebiete werden in extenso im 109. Bande der Sitzungsberichten der kaiserl. Akad. der Wissenschaften in Wien publicirt werden. (Inzwischen auch schon veröffentlicht).

Wenn ich an dieser Stelle meine Resultate im Auszuge[2]) mittheile, so beabsichtige ich damit, den norwegischen Naturforschern, insbesonders den zu Studienzwecken in Tromsö weilenden, Gelegenheit zu geben, meine Forschungsergebnisse kennen zu lernen, und zu weiteren diesbezüglichen Untersuchungen anzuregen.

I. Beobachtungen über die chemische Intensität des gesammten Tageslichtes in Tromsö. (Geogr. Breite 69° 38′) 1897.

Tag und Stunde.	Sonnenhöhe.	Bewölkung.	Sonne.	Intensität.
18 Aug. 3 h 45 p.	23° 41′	B. 9	S. 1[3])	0.180[4])
4	22 35	B. 9	S. 3	0.225
4 2	22 26	B. 9	S. 3—4	0.225
8	2 47	B. 10	S. 0	0.010

[1]) Denkschriften der kaiserl. Akademie der Wissensch in. Wien Bd, 67 (1898).

[2]) Einzelnes ist in diesem Aufsatze, der Verständlichkeit halber, ausführlicher als in den beiden oben genannten Abhandlungen ausgedrückt, und manche Bemerkung ist mit Rücksicht auf den besonderen Zweck in die vorliegende kleine Abhandlung eingefügt worden.

[3]) SO bedeutet, dass die Sonne so vollständig mit Wolken bedeckt ist, dass man sie nicht einmal als Schein sieht, S 1 Sonne als Schein sichtbar, S 2 Sonnenscheibe schon sichtbar, S 3 schwach umflort, S 4 vollständig frei.

[4]) Die Intensität ist ausgedrückt in Bunsen-Roscoe'schem Maasse.

Tag und Stunde.	Sonnenhöhe.	Bewölkung.	Sonne.	Intensität.
19 Aug. 8 a.	21° 50′	B. 10	S. 0	0.052
9	26 16	B. 10	S. 0	0.062
10	29 51	B. 10	S. 0	—
11	32 10	B. 10	S. 0	—
12 Mittag	33 1	B. 10	S. 0	—
12 h 5 p.	32 57	B. 10	S. 0	0.072
2	30 6	B. 10	S. 0	0.102
2 30 bis	28 23	B. 10	S. 0	—
4 50	17 49	B. 10	S. 0	—
5 h p.	17 19	B. 3	S. 3—4	0.132
5 5 m.	17 15	B. 3	S. 4	0.173
5 30	14 43	B. 2	S. 3—4	0.142
6	12 7	B. 10	S. 0	0.065
7	7 2	B. 1	S. 1	0.075
20 Aug. 6 h 40 a.	14 53	B. 5	S. 4	0.228
7	16 34	B. 3	S. 4	0.259
7 25	18 42	B. 3	S. 4	0.292
7 35	19 30	B. 2	S. 4	0.311
8	21 32	B. 4	S. 3	0.276
9	25 59	B. 5	S. 3	0.318
9 2	26 6	B. 5	S. 3—4	0.360
9 3	26 10	B. 5	S. 4	0.460
9 5	26 18	B. 5	S. 1	0.181
10	29 32	B. 5	S. 4	0.466
10 30	30 42	B. 5	S. 3	0.352
12 Mittag	32 41	B. 6	S. 3	0.536
12 2 p.	32 39	B. 6	S. 2	0.305
1 30	30 53	B. 9	S. 1	0.245
2	29 47	B. 10	S. 1—2	0.181
3	26 19	B. 10	S. 0	0.150

Tag und Stunde.	Sonnenhöhe.	Bewölkung.	Sonne.	Intensität.
20 Aug. 5 h.	16° 58′	B. 7	S. 1	0.110
6	11 47	B. 7	S. 1	0.079
8 10	5 57	B. 10	S. 0	0.021
9	1 20	B. 10	S. 0	0.001
21 Aug. 8 a.	21 15	B. 10	S. 0	0.128
9	25 41	B. 10	S. 0	0.129
10—11	29 12 31 31	B. 10	S. 0	—
12 Mittag	32 22	B. 10	S. 1	0.318
1 p.	31 38	B. 9	S. 1	0.254
2	29 26	B. 9	S. 0	0.198
3	26 14	B. 5	S. 4	0.395
6	11 28	B. 10	S. 0	0.063
7	6 17	B. 9	S. 0	0.041
8	1 48	B. 8	S. 0	0.014
8 30	0 5	B. 10	S. 0	0.002
22 Aug. 8 a.	20 56	B. 0	S. 4	0.379
9	25 22	B. 0	S. 4	0.432
10	28 54	B. 0	S. 4	0.458
10 30	30 3	B. 0	S. 4	0.470
11	31 11	B. 0	S. 4	0.480
11 30	31 37	B. 0	S. 4	0.500
12 Mittag	32 2	B. 0	S. 4	0.510
1 15	30 45	B. 0	S. 4	0.495
1 30	30 12	B. 0	S. 4	0.588
3	25 39	B. 1	S. 2	0.179
3 2	25 48	B. 1	S. 4	0.368
5	16 19	B. 8	S. 1	0.116
6	11 8	B. 6	S. 0-S. 1	0.054
7	6 3	B. 9	S. 1	0.018

Tag und Stunde.	Sonnenhöhe.	Bewölkung.	Sonne.	Intensität.
22 Aug. 7 h. 30 p.	3° 47′	B. 9	S. 0	0.015
8	1 30	B. 9	S. 0	0.007
9	1 50	B. 10	S. 0	unmessbar
23 Aug. 8 a.	20 37	B. 1	S. 4	0.353
9	25 3	B. 1	S. 4	0.422
10	28 35	B. 0	S. 4	0.463
10 30	29 44	B. 0	S. 4	0.422
11	30 52	B. 0	S. 4	0.508
11 30	31 17	B. 0	S. 4	0.508
12 Mittag	31 42	B. 0	S. 4	0.483
12 30 p.	31 20	B. 3	S. 4	0.525
1	30 58	B. 3	S. 4	0.488
1 30	29 32	B. 4	S. 3	0.395
2	28 45	B. 4	S. 3	0.408
3	25 19	B. 6	S. 1	0.175
5	15 59	B. 7	S. 2—3	0.134
6	10 49	B. 9	S. 2	0.075
7	5 45	B. 9	S. 0	0.043
24 Aug. 8 a.	20 17	B. 10	S. 0	0.138
9	24 45	B. 10	S. 1	0.161
10	28 15	B. 10	S. 0	0.124
11	30 32	B. 9	S. 2—3	0.450
12 Mittag	31 21	B. 9	S. 2—3	0.412
12 5 p.	31 19	B. 9	S. 3—4	0.488
1	30 37	B. 10	S. 0—1	0.291
2	28 24	B. 9	S. 0	0.165
6	10 27	B. 10	S. 0	0.012
7	5 23	B. 10	S. 0	0.004
8	0 53	B. 10	S. 0	unmessbar
25 Aug. 12 Mittag	30 58	B. 8	S. 0	0.082

Durch Vergleich der für gleiche Sonnenhöhen bisher in der Adventbai und in Tromsö angestellten mit früheren von mir an anderen Orten angestellten Beobachtungen ergiebt sich, dass die chemischen Lichtintensitäten in Tromsö höher als in Wien, aber geringer als in der Adventbai sind. Es wurde aber auch constatirt, dass im hochnordischen Gebiete (Adventbai, Tromsö) bei gleicher Sonnenhöhe und gleicher Himmelsbedeckung die chemische Intensität des gesammten Tageslichtes durchschnittlich grösser ist als in Wien und Cairo, hingegen kleiner als in Buitenzorg (Java).

Da mit zunehmender Sonnenhöhe die Unterschiede in der chemischen Lichtintensität an verschiedenen Erdpunkten abnehmen, so ist es begreiflich, dass bei den höchsten zur Beobachtung gekommenen Sonnenhöhen auch in Tromsö die genannten Unterschiede geringer sind als bei niedrigeren.

Das Lichtklima des hochnordischen Vegetationsgebietes ist durch eine relativ grosse Gleichmässigkeit der Lichtstärke ausgezeichnet, welche bis jetzt in keinem anderen der untersuchten Gebiete beobachtet wurde.

Diese grosse Gleichmässigkeit spricht sich zunächst in den niederen Maximis und hohen Minimis der Intensität des gesammten Tageslichtes aus, welche wieder in dem des täglichen Sonnenstandes ihren Grund haben. Es steigen vom Frühling bis Sommer die Tageslichtsummen im hocharktischen Vegetationsgebiete viel langsamer und fallen vom Sommer bis Herbst viel langsamer ab, als in mitleren Breiten. Auch kommt im hohen Norden die Stärke des (mitleren) Vorderlichtes jener des Oberlichtes so nahe wie in keinem anderen Vegetationsgebiete. Die Stärke des Zenithlichtes ging in der Beobachtzeit in maximo nicht viel über das doppelte des (mittleren) Vorderlichtes hinaus,

während beispielsweise in Wien schon im Mai (zu Mittag) das Zenithlicht mehr als viermal so stark ist als das (mittlere) Vorderlicht. Es steigt bei vollkommener Himmelsbedeckung in keinem anderen der untersuchten Vegetationsgebiete die Lichtstärke mit zunehmender Sonnenhöhe so gleichmässig als im arktischen.

Noch möchte ich nicht unerwähnt lassen, wenn es auch im Grunde selbstverständlich erscheinen mag, dass an den arktischen Vegetationsgrenzen der Norden um Mitternacht am stärksten beleuchtet ist, welcher Umstand begreiflicherweise ebenfalls zum Ausgleiche der Lichtstärke beiträgt.

Mit Rücksicht auf die Bedeutung des Lichtes für die Vegetation und der vielfachen floristischen Uebereinstimmung der alpinen Region und des arktischen Gebietes dürfte folgende Parallele zwischen dem Lichtklima der alpinen Region und des arktischen Gebietes willkommen sein.

Da mit steigender Seehöhe für Orte gleicher geographischer Breite — gleiche Sonnenhöhe vorausgesetzt — die Lichtintensität und somit auch für gleiche Lichtdauer die tägliche Lichtsumme zunimmt, so scheint sich eine gewisse Annäherung des arktischen Lichtklima an das der alpinen Region zu ergeben.

Es liegen in dieser Richtung noch keine zusammenhängende Beobachtungen vor, allein die bis jetzt erworbenen Kenntnisse lehren, dass das Lichtklima des hohen Norden von dem Lichtklima der Alpen (in mittleren Breiten) total verschieden ist, dass also beispielsweise *Dryas octopetala* oder *Silene acaulis* sich in der Adventbai unter ganz anderen Lichtverhältnissen entwickelt, als etwa in den steirischen oder oberösterreichischen Alpen.

Es ist zunächst selbstverständlich, dass die Intensität des Sonnenlichtes in der mitteleuropäischen Alpenregion

zur Zeit des höheren Sonnenstandes beträchtlich höher sein muss, als im hochnordischen Gebiete, und zwar nicht nur wegen der beträchtlich grösseren Sonnenhöhe in der ersteren, gegenüber der letzteren (in der Adventbai beträgt die grösste Sonnenhöhe etwa 35°, während sie in Mitteleuropa im Durchschnitte mehr als 60° beträgt) sondern auch wegen der mit der Seehöhe zunehmenden Lichtstärke.

Aber die nordische Tageslänge compensirt keinesfalls die zur Vegetationszeit in der alpinen Region herrschende Lichtstärke; thatsächlich sind zur Vegetationszeit die Tageslichtsummen in den mitteleuropäischen Alpen grösser als im hohen Norden. Im März und October, wenn bei uns (in Wien) der mittägliche Sonnenstand so hoch ist, wie im Juni in der Adventbai, ist daselbst die Tageslichtsumme noch grösser als dort; aber im Beginne der alpinen mitteleuropäischen Vegetationsperiode (April—April) und am Schlusse derselben (August—September) ist die Tageslichtsumme in den Alpen bereits grösser als an der arktischen Vegetationsgrenze am 21. Juni.

Vergleicht man das zur Vegetationszeit herrschende Lichtklima des arktischen Gebietes mit dem der alpinen Region (in mittleren Breiten) so erkennt man, dass das letztere nicht nur durch grössere Lichtstärke sondern auch durch grössere Tageslichtsummen von dem ersteren sich unterscheidet.

Wegen der geringen Zahl der bisher im hohen Norden und in der alpinen Region angestellten lichtklimatischen Beobachtungen lassen sich die betreffenden Unterschiede in der Lichstärke und in den Tageslichtsummen noch nicht zahlenmässig ausdrücken. Dass diese Unterschiede aber sehr gross sein müssen, ergiebt sich einerseits schon aus den grossen Differenzen der höchsten mittägli-

chen Sonnenstände, sondern auch aus den in mittleren Breiten mit fortschreitender Tageslänge im Vergleiche zum arktischen Gebiete rasch zunehmenden Tageslichtsummen.

II. Zur Kenntniss des Lichtgenusses der Pflanzen im arktischen Gebiete.

Unter Lichtgenuss (L) verstehe ich das Verhältniss der Lichtintensität am Pflanzenstandorte zur Intensität des gesammten Tageslichtes, in chemischer Lichtintensität ausgedrückt[1]).

Unter relativem Lichtgenuss ist das Verhältniss dieser beiden Lichtstärken gemeint in der Form $\frac{1}{i}$; z. B. $L = \frac{1}{5}$ heisst, dass es an einem bestimmten Orte und zu einer bestimmten Zeit oder an einem bestimmten Orte und zu jeder Tageszeit, die Lichtstärke, welcher eine bestimmte Pflanze ausgesetzt ist, den fünften Theil der Lichtstärke des gesammten Tageslichtes beträgt. Unter absolutem Lichtgenuss verstehe ich die der Pflanze zukommende Lichtstärke, ausgedrückt in einem bestimmten Einheitsmaase. Als Einheitsmaas benutze ich die bekannte Bunsen — Roscoë'sche Einheit.

Ich führe ein leichtverständliches Beispiel an, welches sich auf *Betula nana* bezieht.

---

[1]) Über die hierbei befolgte Methode s. hauptsächlich meine Abhandlung: „Untersuchungen über den Lichtgenuss der Pflanzen mit Rücksicht auf die Vegetation von Wien, Cairo u. Buitenzorg (Java)". Sitzungsberichte der Wiener Akademie d. Wissensch. Bd. 104 (1895). In wie weit aus der chemischen Lichtstärke auf die Lichtstärke im Allgemeinen (approximativ) geschlossen werden kann, zum Zwecke der Kenntniss des Lichtklimas und des Lichtgenusses der Pflanze, ist in der genannten und in der eingangs citirten Abhandlung auseinandergesetzt.

Ort.	Geogr. Breite. (approximativ).	Relativer Lichtgenuss.	Absoluter Lichtgenuss.
Adventbai	78°	= 1	0.750
Tromsö	69°	1 bis $\frac{1}{2,2}$	0.850—0.386
Kristiania[2])	59°	1 bis $\frac{1}{3,4}$	1.150—0.338

Man ersieht aus diesen Zahlen, dass allerdings an all' den drei genannten Orten *Betula nana* im vollen Tageslichte vorkommt. In der Adventbai ist aber, wie man erkennt, das gesammte Tageslicht zur Existenz der Pflanze erforderlich; Maximum und Minimum fallen hier zusammen, und die ausgedrückte Lichtstärke entspricht (angenähert) dem Maximum der Tagesbeleuchtung. In Tromsö ist der Bedarf dieser Pflanze an Licht schon geringer (0.386) und in Kristiania noch geringer (0.338). Es wird also nicht nur der relative sondern auch der absolute Lichtbedarf (untere Grenze des Lichtgenusses) desto grösser, je höher die geographische Breite ist (bei gleicher Seehöhe). Der grösste Lichtbedarf fällt mit der arktischen Verbreitungsgrenze der Pflanze zusammen. Es ist klar, dass dieses Maximum (relativ ausgedrückt) den Werth 1 nicht übersteigen kann.

Ein weiteres sehr einleuchtendes Beispiel über den Zusammenhang von geographischer Breite und Lichtgenuss bietet *Sorbus aucuparia*. In Hammerfest betrug der Lichtgenuss des Bäumchens 1 — $\frac{1}{1,4}$. Aber in Tromsö liegt der Lichtgenuss zwischen 1 und $\frac{1}{3}$, oder 1 und $\frac{1}{5}$, um im extremsten Falle, nämlich auf gutem Boden, zwischen 1 und $\frac{1}{8}$. In Gothenburg constatirte ich einen Lichtgenuss von 1 — $\frac{1}{15}$. Berechnet man den absoluten Lichtgenuss für den hellsten Tag des Jahres, so beträgt die untere

[2]) Näherungsweise berechnet für den 21. Juni 12 h m. unter Zugrundelegung der Beobachtungen für andere Zeitabschnitte, klaren Himmel vorausgesetzt.

Grenze des Lichtgenusses in Hammerfest beiläufig 0.6, in Tromsö 0.3, im äussersten Falle 0.15, und in Gothenburg 0.09.

Beachtet man die Werthe für die untere Grenze des Lichtgenusses (Lichtbedürfniss) im Zusammenhalte mit der geographischen Breite, so kommt man zu dem interessanten und wichtigen Resultate, dass der Lichtbedarf der Pflanze gegen ihre polare Verbreitungsgrenze nicht langsam und allmälig, sondern rapid fortschreitet, und dass sie dort endlich das ganze Tageslicht für sich in Anspruch nimmt, falls ihre Existenz nicht bedroht sein soll.

Acer platanoides, welcher Baum um Wien einen Lichtgenuss von 1 — $\frac{1}{55}$ aufweist, bot im Norden ein viel niedriger gelegenes Minimum. In Drontheim fand ich dasselbe = $\frac{1}{28}$. In Tromsö erhält sich dieser Ahorn, soviel ich gesehen habe, nur bei einem unter $\frac{1}{5}$ gelegenen Lichtgenussminimum, existirt also zwischen 1 und $\frac{1}{5}$. Berechnet man diese Werthe für den hellsten Tag von Wien und Tromsö in Bunsen — Roscoe'schen Maasseinheit, so erhält man für Wien 1.5 bis 0.027, für Tromsö 0.85—0.160. Das Lichtminimum ist somit in Tromsö etwa sechs mal so gross als in Wien.

Es wurden von mir im hohen Norden noch andere Holzgewächse in der genannten Richtung untersucht, wobei im Wesentlichen die selben Endresultate gefunden wurden. Etwas abweichend verhielt sich *Betula pubescens*. In Hammerfest fand ich den Lichtgenuss dieser Birke = 1 bis $\frac{1}{4}$ sogar $\frac{1}{5}$, in Tromsö 1 — $\frac{1}{9}$ sogar $\frac{1}{10}$, in Drontheim 1 — $\frac{1}{6}$ und $\frac{1}{8}$, in Bergen 1 — $\frac{1}{10}$ und $\frac{1}{12}$. Das abweichende Verhalten ist wahrscheinlich in der starken Variation dieses Baumes und in seiner Neigung zu Bastardbildung begründet.

Meine früher angestellten Beobachtungen haben gelehrt, dass der Lichtbedarf (untere Grenze des Lichtgenus-

ses) der Gewächse nicht nur mit der geographischen Beite sondern auch mit der Seehöhe zunimmt, so dass ich schon früher den durch meine nordischen Beobachtungen weiter bestätigten Satz aufstellen konnte, dass das Lichterforderniss der Pflanzen ein desto grösseres ist, je kälter die Medien sind, in welchen sie ihre Organe ausbreiten.

Das oben bereits erwähnte rapide Steigen des Lichterfordernisses der Pflanzen bis zum möglichen Maximum (= 1) an der arktischen Grenze hat seinen Grund in dem steigenden Wärmebedürfniss und in der nach Norden zu abnehmenden Lichtstärke.

Ich habe im hohen Norden auch den Lichtgenuss kraut — und staudenartiger Gewächse in meine Untersuchungen einbezogen und bin zu dem Resultate gelangt, dass derselbe an der arktischen Vegetationsgrenze nahezu das mögliche Maximum erreicht. Ich führe als Beispiel *Taraxacum officinale* an, welches ich wohl nicht in der Adventbai, wohl aber im Troldfjord beobachtet habe. Ich sah dasselbe dort nicht anders als volkommen frei exponirt. Nach meiner Wahrnehmung weist dasselbe also an der genannten Localität wenigstens angenähert den höchstmöglichen Lichtgenuss (= 1) auf. Nun ist bei uns in Wien, wo ich die Pflanze genau beobachtet habe, ihr Lichtgenuss wohl auch gleich 1, aber je nach der Jahreszeit sinkt derselbe, im Hochsommer bis auf $\frac{1}{12}$. Es wäre nicht uninteressant, wenn in Tromsö *Taraxacum officinale* in Bezug auf den Lichtgenuss und zwar im Verlaufe der Vegetationsperiode geprüft werden würde. Die Pflanze kommt dort wohl nicht selten vor[1]), und wenn es sich bloss um den relativen Lichtgenuss handelt, so macht die Sache gar keine Schwierigkeit.

---

[1]) Norman, Florula Tromsöensis. Tr. Mus. Aarshefter, 1892, p. 164.

III. Zur Kenntniss der fixen Lichtlage der Blätter im arktischen Gebiete.

Die Blätter der meisten Pflanzen nehmen im Lichte während ihres Wachsthums eine bestimmte nach Beendigung des Wachsthums sich nicht mehr verändernde Lage ein, welche nach meinem Vorschlage »fixe Lichtlage« genannt wird.

Diese fixe Lichtlage hat gewöhnlich eine Beziehung zum Lichteinfall, und solche Blätter nenne ich »photometrische«. Seltener kommt es vor, dass eine solche Beziehung zum Lichteinfall nicht besteht (*Pinus silvestris,* oder um eine nordische Pflanze zu nennen: *Cassiope tetragona*). Blätter dieser Art nenne ich »aphotometrische«. Das photometrische Blatt ist nach meiner Terminologie entweder »euphotometrisch« oder »panphotometrisch. Das euphotometrische sehr lichtempfindliche Blatt ist dadurch ausgezeichnet, dass es sich genau senkrecht auf das stärkste diffuse Licht des ihm zufallenden Lichtareals stellt. Die Blätter der Schattenpflanzen und die inneren Blätter der Laubkrone aller schattigen Bäume sind euphotometrisch. In der gemässigten Zone kommen Pflanzen mit euphotometrischen Blättern ungemein häufig vor. Unter panphotometrischen Blättern sind solche Blätter zu verstehen, welche sowohl auf diffuses als auf directes Sonnenlicht reagiren, ersteres reichlich zu geniessen, letzteres aber z. Theil abzuwehren trachten. Schattenarme Bäume (Pappeln, Birnbaum und andere Obstbäume) besitzen durchaus panphotometrisches Laub. Bei vielen Bäumen kommt es aber vor, dass die äusseren Blätter pan — die inneren euphotometrisch sind. Das panphotometrische Blatt unterscheidet sich von dem euphotometrischen gewöhnlich dadurch, dass es (zumal in südlichen Gegenden) stark nach abwärts gerichtet ist und von hoher Sonne kommendes Licht deshalb

nur sehr geschwächt aufnimmt, oder (zumal in mittleren Breiten) gekrümmt oder winkelig (V) gebogen ist, und in beiden Fällen nur einen Theil des auffallenden Sonnenlichtes aufnimmt. Das panphotometrische Blatt kann aber auch eben ausgebreitet sein (bei armlaubigen Pappeln), es ist dann dadurch charakterisirt, dass es nicht senkrecht auf dem stärksten diffusen Licht seines Lichtareals steht, sondern dieser Lage sich nur mehr oder weniger nähert.

Im hocharktischen Vegetationsgebite bildet das panphotometrische Blatt die Regel, und zwar in seinem Übergange zum aphotometrischen. Auch aphotometrische Blätter werden dort ausgebildet, z. B. an *Cassiope tetragona, Halianthus peploides* u. a. Euphotometrische Blätter bilden die Ausnahme. Als Beispiel führe ich *Salix polaris* an, deren Blätter gewöhnlich, nämlich bei vollkommen freier Exposition panphotometrisch sind, wenn die Pflanze aber nur einen Theil des Himmelslichtes bekommt, so richten sich ihre Blätter sehr genau nach dem stärksten Lichte, indem sie sich auf dasselbe senkrecht stellen. Kommt das stärkste Licht vom Zenith, so stellen sich die Blätter horizontal. An vertical abfallenden Bachufern oder sonst so situirt, dass die Pflanze auf das Vorderlicht angewiesen ist, stellen sich die Blätter vertical zu diesem, unter Umständen factisch auch vertical. Auch die Blätter von *Papaver nudicaule* werden bei beschränktem Lichtgenuss euphotometrisch. Bei diesen Pflanzen sieht man, dass sie unter gewöhnlichen Verhältnissen, selbst bei der geringen Lichtstärke des hocharktischen Gebietes einen Lichtüberschuss empfangen, also eine Einschränkung des Lichtgenusses vertragen. Ein gleiches gilt für die Pflanzen mit aphotometrischen Blättern, welche das Licht nicht stark auszunützen vermögen, und auf einen Lichtüberschuss angewiesen sind. Als Beispiel nenne ich *Cassiope tetragona,* bei welcher oft das halbe Laub fast unbeleuchtet ist, wenn nämlich die

Sprosse niederliegen. Regel ist aber für das hocharktische Gebiet, das die Pflanze an der Grenze ihres Lichtgenusses angekommen ist, der ihrem Lichtbedarf entspricht, so dass sie keine Einschränkung der Beleuchtung verträgt, wofür die an der arktischen Vegetationsgrenze angelangte *Betula nana* (Lichtgenuss = 1) als einleuchtendes Beispiel dienen möge.

In Tromsö wird das euphotometrische Blatt schon häufiger. Während *Sorbus aucuparia* in Hammerfest nur panphotometrisches Laub hervorbringt, wird dasselbe in Tromsö häufig schon euphotometrisch. Hier sinkt ja schon das Maximum des Lichtgenusses, wie wir gesehen haben, bis auf $^1/_8$. Die innerhalb der Laubkrone befindlichen Blätter stellen sich horizontal, reagiren also auf das für sie stärkste diffuse Licht, das Zenithlicht.

Ähnliches habe ich auch an *Betula pubescens* beobachtet. Während nämlich die in Hammerfest vorkommenden Bäumchen panphotometrisches Laub besitzen, findet man in Tromsö an dichter belaubten Bäumen schon den scharf ausgesprochenen euphotometrischen Charakter der Blätter. *Betula verrucosa* habe ich an ihrer Nordgrenze in Scandinavien und selbst weiter südlich (z. B. in Hamar) nur mit panphotometrischem Laube gefunden. Weiter südlich kann sie sich dichtlaubig entwickeln und bildet dann auch schon euphotometrisches Laub aus, nämlich im Inneren der Baumkrone.

Wien, Herbst 1900.

Tromsø museums tilvekst af oldsager i 1901.

Af

O. Nicolaissen.

---

1. Spydspids af brun skifer med fordybet midtrand; saavel den øverste del som spidsen mangler. Det tilbageværende er 9,5 cm. langt, 1,5 cm. bredt. Funden i jorden i Lerredsfjord i Alten i Finmarken. Arktisk stenalder (1332).
2. Kugle af harpiksagtigt stof, 4 cm. i diam. Kuglens overflade er inddelt i firkantede felter og indridsene mellem disse fyldte med et hvidt stof. Funden 3 alen under jordfladen i en torvmyr paa Gaasøen, Ingø i Finmarken (1333). Ligner kuglen 1222 i Tromsø museum, omtalt i aarsberetningen fra foreningen til norske fortidsmindesmerkers bevaring 1897, s. 8 b, og funden i gravhaug paa Mjelde i Steigen sammen med en spydspids fra yngre jernalder.
3. Øks, 14 cm. lang, 9 cm. bred over eggen, nærmest lig Ryghs »Norske oldsager« nr. 555; men eggens ydre kant er mere fremspringende, og fligerne over skafthullet større. Funden i jorden paa Skjerstad i Salten. Yngre jernalder (1334).
4. Retmeisel af grøn skifer, 7,5 cm. lang, 2,3 cm. bred

over eggen, nærmest lig NO 17, men med ovalt tversnit. Funden i jorden paa Tennevik i Trondenes. Arktisk stenalder (1335).

5. Liden kniv af skifer, 9 cm. lang, største bredde 1,8 cm., af formen NO 54, men meget smalere blad og opretstaaende haandtag. Funden i jorden paa Bremnes i Sortland. Arktisk stenalder (1336).
6. Kniv af skifer, nærmest lig NO 54, men haandtagets ende nedoverboiet. En stor del af bladet mangler og er bleven afbrækket, efterat kniven var funden. Det tilbageværende er 5 cm. langt, 3,5 cm. bredt. Findested og tidsalder som forr. no. (1337).
7. Spyd af formen NO 522, 31,5 cm. langt, 4 cm. bredt. Bladets egge delvis fortærede. Fundet i jorden paa Holm, Langenes s. Øksnes pgd. Yngre jernalder (1338).
8. Spyd af formen NO 532, men uden solvindlæg paa falen, 56 cm. langt, største bredde 6 cm. Funden i jorden sammen med menneskeben paa Nes i Hammerø. Yngre jernalder (1339).
9. Øks, 17 cm. lang, 7 cm. bred, nærmest lig »skjegøksen« NO 559, men uden fliger over skafthullet og med smalere blad. Funden sammen med et spyd, en hein og menneskeben paa Brennvik i Hammerø. Yngre jernalder (1340).

Nr. 1341—1374 er fremkomme ved udgravninger paa Brennvik i Hammerø og beskrevne tidligere i denne bog under afsnittet: »Undersøgelser i Nordlands amt«.

10. Stykke af enegget sverdblad, ligt NO 498, 23 cm. langt, 4 cm. bredt. Funden sammen med menneskeben paa Bremnes i Sortland. Yngre jernalder (1375).
11. Brudstykker af et enegget sverd med trekantet knap, formentlig af formen NO 491. Funden i en ager

paa gaarden Storslet i Hillesø sammen med menneskeben. Yngre jernalder (1376).

12. Brudstyke af en hvalbensplade, 12 cm. langt, 7 cm. bredt og ornamenteret paa den ene side. Har formentlig lignet pladen NO 449 og været ornamenteret som den. Fundet i en ager paa Akerø i Trondenes. Yngre jernalder (1377).
13. Stykke af et kvartsbryne. Fundet i jorden paa Lekangen i Tranø pgd. Ældre jernalder (1378).
14. Lidet haandsneldhjul af klebersten. Findested og tidsalder som pr. nr. (1379).
15. Dobbeltring af guld; den bestaar egentlig af to smaa ringe, hvoraf hver paa den ene side har en plade, der forestiller en haand. Disse kan lægges sammen saaledes, at begge hænder forenes, og ringene ser da ud som en enkelt ring. Dens diameter er 1.7 cm., og den har saaledes passet kun til en liden finger. Funden i Tromsø gamle kirkegaard inde i byen. Det kan være tvilsomt, om den tilhører middelalderen eller nyere tid (1380).
16. Angel af gammeldags form. Partiet ved agnhagen er rundt, leggen ret; fra leggens ene ende udgaar en anden leg, der danner en ret vinkel med den første. Hvor begge legger forener sig med hinanden, er der paastøbt et stykke bly. Saavidt vides, var det slags angler i brug indtil for et hundrede aar siden. Funden i en jordhaug paa Lebesby i Finmarken (1381).
17. To guldmynter, fundne paa Bergenhus fæstning. De er prægede for David af Burgund, biskop af Utrecht fra 1457—1496, som var en uegte decendent af de burgundiske fyrster. Mynterne har paa forsiden: Sanctus Martin epis. (Sankt Martin bis(kop) og paa bagsiden: Moneta nova aurea Trajectem. (Utrechts nye guldmynt). Sankt Martin var skytspatron for

bispestolen i Utrecht. Fundet er beskrevet i aarsberetning fra foreningen til norske fortidsmindesmerkers bevaring for 1900, s. 203 flg. (1382—1383). Fra Geldern haves i Tromsø museum en Arnoldusgylden, præget for hertug Arnoldus af Geldern. Den er omtalt i aarsberetning fra foreningen til norske fortidsmindesmerkers bevaring for 1896, s. 107.

18. Spydspids af brun og grøn flammet skifer. Formen har nogen lighed med NO 87; men den er meget bredere over midten og i den øvre ende og uden ophøiet midtrand. 25 cm. lang, største bredde 5 cm. Funden i jorden paa Kilbotten i Trondenes. Arktisk stenalder (1384).

19. Spydspids af graa skifer af typen NO. 86, men større. Den har ophøiet midtrand og fint sleben eg og flader. Hele den forreste del mangler; det tilbageværende er 10,5 cm. langt, største bredde over modhagerne 4.3 cm. Funden i jorden paa Vardø og givet af samlagsbestyrer Dahl, Vardø. Arktisk stenalder (1385).

20. Lidet vævspyd af ben, 29 cm. langt, største bredde 2,5 cm. Det er det mindste exemplar af det slags redskaber, samlingen eier. Vævspydene er ofte op til 84 cm. lange. Fundet paa Vaarberget paa Vardø under en helle sammen med skeletdele af menneskelig. Tilhører yngre jernalder og givet af samlagsbestyrer Dahl (1386).

3 2044 106 297 179